

FRENK LARAMI

DOŠ HOLIDAY

BROJ 261 CENA 600,00 DIN.

DOŠAO JE TIHO I UŠAO U LEGENDU

Italija 1.600 ITL; Francuska 8,00 FRF; Austrija 15,00 ATS; Belgija 45,00 BEF; Slovenija 120,00 SLT

YU ISSN 0353-0000

9 770353 000019

KOLT VRAĆA DUG

★ **DOK HOLIDEJ** ★

Kirk Hamilton

KOLT VRAĆA DUG

MARKETPRINT

EDICIJA VESTERN ROMANA
DOK HOLIDEJ
Broj 261

Glavni i odgovorni urednik
Slavko DRAGINČIĆ

Urednik
Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala
Kirk Hamilton
A MAN CALLED SUNDANCE

Recenzija
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Prevod i adaptacija
Dragoslav MILOSAVLJEVIĆ

Lektor
Zorka ĆIRIĆ

Tehnički urednik
Valerija ŠREDER

Naslovna strana
Valerija ŠREDER

Korektor
Vilma BEKER-GAČEŠA

Štampa: 25. V 1992.
Tržište: 5. VI 1992.

Izdaje: MARKETPRINT, DD za izdavačku delatnost, Novi Sad, Radnička 32

Štampa: NIŠP „FORUM“, Novi Sad, Vojvode Mišića 1

Glavni i odgovorni urednik: Slavko DRAGINČIĆ; Urednik: Zorka ĆIRIĆ

Naslov originala: Kirk Hamilton – A MAN CALLED SUNDANCE

Copyright: UNIVERSUM PRESS

Sva prava se zadržavaju, uključujući prava na reprodukovanje ove knjige u celini ili delimično ili na bilo koji drugi način.

Mišljenjem Republičkog Sekretarijata za kulturu ovo izdanje se svrstava u tarifni broj 8 Zakona o privremenim merama o porezu na promet proizvoda i usluga (S. L. SFRJ 4/91.)

Još od ranog jutra nebo je bilo vedro, a beli jastučasti oblačići ljuškali su se tu i tamo na azurnom plavetnilu, ali, ništa od te idilične atmosfere nije uticalo da se raspoloženje Morga Lorensa popravi. Mučna atmosfera je uprkos idiličnom i spokojnom izgledu grada Amarilo, pritiskala šerifovog pomoćnika Lorensa još od trenutka kada je ugledao prašnjavog konjanika smrknutog izgleda koji je sa severa ujahao u glavnu ulicu i gledajući ispod oka dojahao do saluna. Pre nego što je sjahao, ispravio se u sedlu kao da se diže iz grotla u zemlji, a onda stupio nogom na tlo težinom spomenika od teškog granita. Bio je krupan, mišićavo građen, sa masnim uvojcima duge crne kose koji su ispod zabačenog šešira padali pored ušiju i sa očima zlim i sivim, kao prekrivenim skramom smrznute magle u hladno zimsko jutro. Bradu je držao agresivno isturenu kao da svakome stavlja do znanja šta ga može snaći ako se tome čoveku nađe na putu, što je nastojao da potkrepi revolverom teškog kalibra, s uglačanom drškom od tamnog drveta i sjajnim mesinganim ukrasom kao kontrastom, koji je istaknuto nosio nisko pripasanog na butini. Futrola revolvera bila mu je podmazana uljem radi nesmetanog klizanja, a u opasaču je imao niz rezervnih metaka. Sa masivnim revolverom i rezervnim mecima opasač je morao biti težak ali ga je ko-

njanik nosio lako, što nije bilo čudno s obzirom na njegovu fizičku građu i visok stas. U svakom slučaju opasač je konjniku pasovao kao njegov sastavni deo.

Lorens ga je ispratio pogledom do ulaza u salun i kada su se leptir vrata zanjihala iza njega, neka crna slutnja se kao ptica zloslutnica spustila do dna duše novopečenog šerifovog pomoćnika. Koliko bi voleo da je šerif Nik Lejsi sada tu! On bi znao kako da se drži i šta da preduzme. U stvari, možda šerif Lejsi ne bi ništa preduzeo jer se faktički ništa nije desilo, ali u svakom slučaju on bi znao da proceni situaciju i tog zlopogledog došljaka i da svaku stvar postavi na svoje mesto. On je bio iskusan čuvar zakona nasuprot pomoćniku Morgu Lorensu koji je na svom položaju bio tek nepuna dva meseca.

Morg se zapitao da li je mudro postupio kada se prihvatio položaja šerifovog pomoćnika. Za tu njegovu odluku bilo je dosta razloga, ali sada mu se činilo da ti razlozi gube u težini. Taj osećaj pojačao se kada je nekoliko minuta posle došljakovog ulaska u salun otuda žurnim korakom izašao pijanac Stenli koga inače ničim nisi mogao oterati od šanka. Stenli je, pričalo se, imao izvrstan nos da nanjuši nepravilike i njegovo bekstvo iz saluna moglo je da znači da se tamo nešto kuva.

Morg je uzdahnio. Bilo kako bilo, pokušaće da se ne obruka i da ostane na

nivou svog držanja kao i u nekoliko dosadašnjih intervencija. Istina, do sada je imao posla samo sa pijanim kaubojima, a ovaj došljak zlog pogleda bio je nešto drugo.

Tek što je Stenli napustio salun, začuli su se zvuci klavira, ali bojažljivi kao da se snebivaju. Morg je znao da su u salunu par zabavljačica, dva kockara, klavirista i krčmar, ali sem kolebljive svrike klavira otuda se nisu čuli glasovi i smeh zabavljačica koji su obično pratili dolazak novih gostiju, naročito u te rane jutarnje časove kada je svaki gost dobrodošao. Umesto toga, u salunu je vladala tišina koju je prekidalo samo zveckanje klavirskih dirki. Onda se začuo promukli povik nalik na urlik besnog vuka: „sviraj“ i odmah zatim, mnogo glasnije nego do tada, odjeknuli su zvuci pesme „Unija zauvek“! Morg je razrogačio oči. Omražena ratna pesma Jenkija nije se čula na ovim prostorima još od vremena rata i to što se mrska melodija ponovo čula moglo je da znači samo da se događa nešto vrlo nesvakidašnje.

„Hura momci, hura!“ – zaurao je neki pijani glas koji je po Morgovoj proceni pripadao novodošavšem konjaniku, a onda je muzika prestala i začuli su se nejasni glasovi među kojima je prednjačio promukli pijani glas. Nekoliko trenutaka kasnije, na zadnja vrata saluna išunjao se konobar Bigpajl i, najpre gazeći na prstima a potom trkom, uputio se ka zgradi zatvora. Sav zadihan upao je u šerifovu kancelariju i skoro naleteo na Morga koji je iza zavesе zurio u pravcu saluna.

– Šerife! Pomoćniče! Morate odmah doći ovamo.

– U čemu je stvar Snori! – zapitao je

Morg praveći se da ne zna o čemu se radi. – Čemu tolika žurba u rano jutro?

– Jedan gost maltretira sve u salunu. Došao je pijan kao sekira i ispio još pola flaše rakije na dušak. Treba da interвениšete.

– Šta je uradio taj čovek sem što je popio pola flaše viskija na dušak? Je li nekoga povredio?

– Ne... za sada. Ali naterao je klaviristu crnca Sema da svira „Unija zauvek“...

– Pa šta? – prekinuo ga je Morg. – Ovo je slobodna zemlja. Svako može da peva šta hoće. To nije prestup.

– Ne, ali.. – zamucio je konobar Bigpajl – ... ali, čini mi se da se na tome neće završiti. Dovoljno je videti mu oči, pa da čovek odmah zna da se taj neće zadržati samo na rečima. Siguran sam...

Kao odgovor na konobarovo predskazivanje, iz pravca saluna grmnuo je pucanj. Bigpajl je začutao u pola reči, a Morg je prišao vratima i pogledao napolje. Ne-ka ledena ruka stegla mu je srce. Ono mučno predosećanje koje ga je tištalo celog jutra počelo se ostvarivati. To je trajalo samo sekundu ili dve, koliko i grobna tišina koja je u salunu nastala posle prvog pucnja. Onda je odjeknuo i drugi pucanj „kolta“ praćen grmljavinom skraćene dvocevke od koje su se potresli zidovi saluna. Zveket lomljenja stakla, razbijenih čaša i flaša prigušili su vrisak prestrašenih žena.

Morg je stajao kao sleđen. Ali, to je trajalo samo trenutak. Ako su ga do tada mučile slutnje, nedoumice i strahovi, osećaj dužnosti prevladao je onog trenutka kada je shvatio da su ljudski životi u opasnosti. Ne rekavši ni reč, namestio je opasač i pohitao ka salunu.

Od saluna ga je delilo manje od stotinu metara i on je to rastojanje prešao za nepun minut. Za to vreme u salunu je vladala tišina i Morg je iza sebe čuo bat Big-pajlovih koraka i žagor građana koji su pohrlili na ulicu. Ali, svi su ipak ostali na pristojnoj udaljenosti kada je šerifov pomoćnik prišao do leptir vrata i preko njih pogledao u unutrašnjost saluna. Ugledao je dvojicu kockara sa rukama dignutim do visine ramena, klaviristu crnca u zgrčenom položaju, nepomičnog kao da je sleđen i dve užasnite zabavljačice sa grimasom vriska na skamenjenom licu. Krčmara Diksona nije video i njegovo mesto za šankom bilo je prazno. Umesto njega, pored šanka, naslonjen leđima i oslonjen laktovima na glatku ploču, stajao je nepoznati konjanik. Tu poziciju zauzeo je očigledno iz strategijskih razloga, jer je sa tog mesta mogao da drži na oku kockare, salunske zabavljačice i klaviristu, a isto tako i leptir vrata. Mogao je otuda da vidi Lorensovu glavu i ramena, ali ne i šerifsku zvezdu prikopčanu na prsa njegovog prsnika, jer se zvezda nalazila u visini zatvorenih leptir vrata.

– Želite li da uđete unutra, mister? – pozvao je Sandens mladog šerifovog zamenika.

– Ne bih to hteo – odgovorio mu je Lorens. – Ali, želeo bih da vi izađete ovamo. Bez tog revolvera.

Sandens se nasmejao glasno. – To biste želeli, dakle?

– Da, to. Šta vi na to kažete?

– A šta mislite o ovome? – Sandens je opalio iz revolvera. Komadić drveta na leptir vratima se polomio, iverke i prašina poleteli su oko vrata i Lorens je odskočio. Građani oko njega raspršili su se na sve

strane. Od udara kuršuma vrata su se zaljuljala i kroz odškrinuta vrata Sandens je ugledao zvezdu na Lorensovим prsima. Zažmirio je zlobnim očima. – Aha, vidim. Ti si, dakle, predstavnik zakona? Možda bi onda bilo bolje da sam ovaj kuršum usmerio direktno u tebe.

Lorens je bio potresen i uplašen ovom direktnom pretnjom, ali je stisnuo zube i lagano otvorio jedno krilo leptir vrata. Bio je bled u licu, nozdrva raširenih kao da želi da lakše udahne vazduh i kasnije je neko rekao da je podrhtavao, ali ipak nije odustao. U tom trenutku on je bio jedini predstavnik zakona u gradu i smatrao je da, bez obzira na sve, mora preuzeti na sebe da smiri tog pijanog revolveraša. Bio je uplašen, ali nije dopustio da ga to omete u vršenju dužnosti. Pročistio je grlo i mirnim glasom obratio se revolverašu.

– Hajdete, mister, nemojte sebi praviti još veću nevolju. Vratite lepo taj revolver u futrolu i dođite ovamo, pa ćemo stvar raspraviti.

– Sto mu gromova, dečko, ti zaista imaš srca! Nemaš pameti, ali imaš mnogo srca. I mnogo hrabrosti. Ali, pretpostavljam da sigurno ne znaš ko sam ja, zar ne? – obuhvatio je pogledom odaju, a zatim pogledao iza šerifa gomilu posmatrača spremnih da na prvi znak nasilja ponovo pobegnu glavom bez obzira, ali koji su ipak hteli da ne propuste ništa od ponuđenog spektakla. – Ne, nijedan od vas bundžija ne može da zna. Ovo nije moj teren. Ali, da je neko od vas bio gore na severu, tamo u pravoј zemlji, vi biste me dobro znali i tresle bi vam se pantalone pri samom pomenu mog imena, koje je, uzgred da vam kažem, Sandens. Samo Sandens. Ništa ni pre ni posle toga. A kad

bih ja bio čovek koji pati od beleženja rekorda, mislim da bi drška mog revolvera izgledala prilično jadno zbog silnih zareza kojima bi se mogli obeležiti svi oni koje je taj revolver poslao na drugi svet – pogledao je žmireći Lorensa. – Jesi li čuo nešto o meni, zameniče?

– Možda – rekao je Lorens. – Kao da se prisećam tog imena. Nešto malo.

Sandens je planuo rumenilom i uozbiljio se. – Nešto malo? Ti kao da teraš šegu sa mnom, dečko.

– Ne. Čini mi se da se prisećam kako sam nešto čitao o vama, ali to je bilo dosta davno i ne mogu sada tačno da se setim. Ali, to nema nikakvog značaja, Sandense. Ipak želim da dođete ovamo.

– Onda ti dođi ovamo da me izvedeš, zameniče – pozvao ga je Sandens hrpavim glasom i digavši levu ruku, napravio šipak. – Dođi ovamo. Dođi da me uhapsiš. Ali, čim zakoračiš kroz vrata u ovu prostoriju, bolje bi bilo da potegneš revolver.

Lorens se trgao i ostao kao paralisan, svestan da su oči građana upravljene u njega. Pogledao je one unutra i zapazio da se niko od njih nije ni makao. Zaključio je da su i oni previše uplašeni.

– Čujte, ne želim da se ovo pretvori u obračun revolverima – rekao je i odmah porumeneo do ušiju kada je na Sandensovom licu ugledao zloban podrugljiv osmeh.

– Kladim se da to zaista ne želiš, šerife!

– Hoću da kažem kako nema potrebe da dođe do pucanja; nema smisla da neko bude povređen ili...

– Ja neću biti povređen – presekao ga je Sandens samouvereno.

– Neko od nas dvojice će biti – nastavio je Lorens uporno, pustivši da se krilo lep-

tir vrata zatvori nekoliko santimetara u nadi da će tako zakloniti lagani pokret njegove desne ruke, koju je pružio ka revolveru u futrolu. – Ako dođe do obračuna, mislim. Ali, za to nema nikakve potrebe. Odložite lepo taj vaš revolver i ako već tako želite, ja ću doći tamo, ali ipak možemo razgovarati kao razumni ljudi i kao razumni ljudi rešiti stvar. Šta kažete na to, Sandense?

Revolveraš je, žmireći očima, netremice gledao šerifovog zamenika. Leptir vrata bila su tako zatvorena da je kroz proreze između daščica zapazio šerifov krišom učinjeni pokušaj da lagano izvuče svoj „kolt“ iz futrole. Sandens se tada osmehnuo, okrenuo svoj „kolt“ oko prsta i spustio ga da u okretanju uleti u futrolu na njegovom bedru. Odmah zatim udaljio je obe ruke od tela.

– Šta kažeš na ovo? – zapitao je smeškajući se.

– Tako je odlično. To je stvarno razumno. A sada ćemo...

Lorens je začutao usred rečenice i povukao nazad krilo leptir vrata, vadeći istovremeno „kolt“ iz futrole. Trebalo mu je još samo pola dužine cevi „kolta“ pa da revolver bude izvučen. Pa ipak, Sandensov revolver je planuo pre nego što je šerifov „kolt“ došao u ravnu liniju nišanjenja i od udara dva kuršuma sa leptir vrata poleteli su komadi daščica i sitne iverke. Morg Lorens je zastenjao kad su se kuršumi zarili u njegova prsa i odbacili ga preko trotoara do sredine ulice. Šerifov zamenik je posrćući ispustio revolver i uhvatio se rukama za grudi, da bi, kašljući zagušen navalom krvi, pao na kolena.

Čvrstim, brzim koracima Sandens je prišao ulazu, energičnom rukom otvorio

leptir vrata i ispalio još jedan hitac Loren-su u glavu. Šerifov zamenik je pao na prašnjavo tlo, a revolveraš se bez reči okrenuo i vratio u unutrašnjost saluna ne primećujući bojažljivo uzmicanje i kratak prigušen grleni krik jedne od dama. Kockar Lord je pokušao da ispod sakoa izvuče skriveni revolver i Sandens ga je, zlokobno stisnutih i otkrivenih žutih zuba, ustrelio hicem iz pištolja, koji je zlosrećnog kockara bacio na sto. Pod težinom njegovog tela sto se slomio i srušio. Užasnut prizorom, drugi kockar je ostao bez daha, a obe dame su ustuknule blede od užasa.

Revolveraš se hitro udaljio od ulaza i okrenuvši se leđima zidu, ponovo napunio magacin ispražnjenog „kolta“. Bacio je zatim preko razjapljenih leptir vrata, ali tamo na vidiku nije bilo nikoga sem mrtvog šerifa na ulici. Jedva primetan osmeh zalebdeo je na njegovom licu kada se obratio preživlom kockaru i zabavljačicama.

– Od ovakvog napora obično ožednim. Hajde da vidimo umeš li da naliješ piće isto tako vešto kao što umeš da deliš karte, huljo prevarantska! – mahnuo je revolverom i prestravljeni kockar je žurno pošao iza šanka, preskočivši preko tela ubijenog krčmara. Drhtavim rukama uzeo je flašu sa viskijem i čašu. Sandens je digao pogled do žena i usne su mu se rastavile u jedva primetan podrugljiv osmeh.

– Taj napor budi u meni i druge appetite, naročito kad u nozdrvama osetim miris baruta. Ni jedna od vas dve ne izgleda mi baš nešto naročito, pa ću vas zato uzeti obe.

Zabavljačice nisu rekle ništa i nisu se

pomerile kada je ubica pružio ruku i uzeo čašu viskija od kockara. Jednim pokretom ruke sasuo je tečnost u grlo i pružio čašu da mu je kockar ponovo napuni.

– Je li taj čovek bio šerif ili zamenik? – zapitao je.

– Zamenik – izustio je kockar promuklim glasom.

– A gde je šerif?

– Odveo je nekog uhapšenika u oblasni zatvor. Ali, vratiće se.

– Kada?

Kockar je slegnuo ramenima. – Mislim da bi sada svakog trenutka mogao da naiđe.

Sandens je progutao drugo piće i uzeo flašu iz kockareve ruke. – E dobro, kad dođe, reci mi da ću biti u mojoj sobi... sa društvom – pogledao je zabrinute žene. – Zato bi bilo bolje da učtivo zakuca pre nego što pokuša da uđe unutra. Jasno?

– Da, gospodine – rekao je kockar i revnosno zaklimao glavom. – Reći ću mu.

Sandens je prezrivo iskrivio usta i vrhom revolvera potkačio kockara po licu, tek toliko da mu od udara naprsne koža. Kockar je ustuknuo i bolno udahnuo vazduh kroz stisnute zube. Sandens je prezrivo okrenuo leđa i pokretom ruke pokazao našminkanim zabavljačicama put prema stepenicama.

– Posle vas, moje dame – rekao je promuklo.

Laganim, nevoljnim koracima zabavljačice su pošle ka stepeništu ne skidajući pogled sa revolveraša. Došle su do stepenica i počele se penjati. Sandens se raskalašno nasmejao, zubima otčepio flašu viskija i ispljunuo zapušač. Zatim je pri-neo bocu usnama i pijući pošao uz stepenice još uvek držeći revolver u ruci.

Niko nije ni pokušao da ga zaustavi, a na ulici, oko mrtvog tela šerifovog zamenika počela se okupljati mala grupa ljudi.

*

Lila Lorens je umorno ušla u kuću. Tog jutra je opet bila na južnim pašnjacima i tamo našla još nekoliko zaklanih goveda: zaklanih i rastrgnutih ostrim zubima gladnih vukova. Ograda na tom pašnjaku bila je toliko popravljena da je u njoj bilo više stare krpljene žice nego žičanih bodlji. Nije imala sredstava da oko pašnjaka podigne novu ogradu, a nije bilo verovatno da će joj banka pozajmiti više novca. Ne, s obzirom na buduće prispeće otplate već podignutog zajma.

Imala je samo toliko sredstava da plati nekoliko prvih rata, a sada je već i interes postao toliko veliki da ga nije mogla podmiriti. Bar tako joj je rekao direktor banke. On nije bio čovek koji rasipa reči, a još manje je bio spreman da dozvoli odlaganje prispele otplate. To je i bio razlog što ga je banka postavila na tako odgovorno mesto, pa je kao takav postao opštepoznat u okolini Amarila. Banka je kroz zajmove i neplaćene obaveze posedovala već dobar deo zemljišta u pokrajini. Sada je izgledalo da će se dočepati još nekoliko stotina akara, jer Lila Lorens verovatno neće moći da plati otplatu koja je tih dana dospevala.

Očekivala je da će joj stoka doneti dobre pare na tržištu, a desilo se da je veliki deo krda zbrisao čopor vukova.

Od takvog razmišljanja Lila je obuzela klonulost. Ona, Morg i njihova majka došli su ovamo samo sa nadom u srcu. Tu su izabrali svoje parče zemlje i ona ga je

iskrčila rame uz rame sa Morgom, a u tome im je pomagala čak i njihova stara majka kada je to mogla. Iskrčili su zemljište, podigli kolibu, a onda kada su očekivali dobru godinu, potražili su od banke zajam. U to vreme budućnost im je izgledala ružičasta, tim pre što se Morg pokazao kao dobar radnik jer je, odlazeći u brda, prikupio dovoljan broj goveda za početno krdo. To je na bankare ostavilo utisak i oni su bez dvoumljenja Lorensovima odobrili maksimalno veliki zajam.

Pokazalo se da je bila greška uzeti toliko novac, razmišljala je sada Lila. Trebalo je da uzmu samo onoliko koliko im je bilo neophodno, ali iskušenje je bilo i suviše veliko i, naravno, kada su došli do novca, oni su izgradili lepu ranč-kuću sa prikladnim nameštajem, pa su i majci mogli da pruže najbolju lekarsku negu sve do poslednjeg dana njenog života. Njen pogreb biće dugo pamćen u Amarilu, a i taj pogreb bio je plaćen delom novca uzetim za podizanje ranča.

Zatim je nastala loša sezona, kao što to često biva, a zajedno sa velikim padom cena stoke na tržištu, odjednom se desilo da su prispele i otplate. Od tada pa nadalje, sve je pošlo nizbrdo i sada bi bili srećni ako bi uspeali da zadrže sam goli ranč, makar je u cilju pribavljanja novca za otplatu Morg prihvatio u gradu i mesto šerifovog pomoćnika. Ona nije želela da se Morg prihvati tog posla. Posao je bio opasan; to je i bio razlog zašto su ga tako dobro plaćali. Ali, Morg se na to samo smejao. „Do vraga“, imao je običaj da kaže, „u Amarilu se ništa ne događa sem nekoliko tuča među pijancima i to uglavnom subotom uveče.“ Grad mu je plaćao stan i hranu, tako da se ono što je dobijao moglo

direktno uložiti u ranč ili za otplatu zajma banci.

Lila je sa dosta strepnje priznala da je to korisno, ali je bila ipak vrlo nespokojna što ga vidi sa šerifskom zvezdom. Morg je bio hrabar mladić, ali nije bio revolveraš i ako bi se desilo da bude prinuđen da upotrebi svoj revolver... no, odbijala je da o tome razmišlja. Do sada je na poslu proveo već dva meseca i sve je išlo dobro, ali ipak nije bila u stanju da se otrese nespokojstva.

Sada će morati da pođe u grad da vidi može li na neki način dobiti još bodljikave žice za podizanje nove ograde pre nego što joj i ostatak krda bude izgubljen. Morg je platu primao mesečno, ali možda će šerif Nik Lejsi biti dobar i dati im neku akontaciju.

Lila je bila devojka srednjeg rasta, zdravog izgleda i dosta čvrsta, ali je na njenoj koži već bilo nagoveštaja sitnih borica, koje će pod vrelinom teksaškog sunca za kratko vreme od njenog lica napraviti sasušenu masku. Imala je negde oko dvadeset pet godina, crnu dugačku kosu, tamnosmeđe oči i većina mladih ljudi u Amarilu i okolini smatrali su je za lepu ženu, no, ona je za sve njih pokazivala malo interesa. Ranč je bio njen život; bar sve dotle dok se ne reši dugova. Obuzeta razmišljanjem, ona se brzo umila, navukla čistu jahaću odeću i sa police iznad kamina uzela staru kratku „itaha“ dvocevku. Nije nosila revolver, a Morg opet nije želeo da jaše po okolini bez ikakvog oružja za eventualnu odbranu. Kada je otišao u grad na šerifsku dužnost, on je sa sobom poneo njihovu „vinčesterku“, a druga puška je bila nepouzdana. Okidač je bio zardao i istrošen, pa se događalo da

ne opali svaki put. Pošto je u blizini bilo dosta gladnih vukova koji su našli hrabrosti da dođu na pašnjake, morala je sa sobom imati oružje u koje se apsolutno mogla pouzdati. Stara „itaha“ dvocevka ispunjavala je taj uslov i mada je strčala iz futrole, bila joj je dosta pogodna, jer ju je mogla lako potegnuti i opaliti, a uz to pogoditi svaki put ono na šta je ciljalo. Napunila ju je sa dve patrone nabijene teškom sačmom i još dvanaestak patrona stavila u džep svoje jakne.

Zatim je pojahala vitkog sivog ždrepcu prošaranog sitnim belim pečatima i izjahala iz dvorišta.

Lila je mamuzama poterala zelenka niz padinu i uskoro je između nje i ranča ostao brežuljak. Tako je već bilo bolje. Sada više nije videla pustoš na ranču i mogla ga je zamišljati onakvim kakav je nekada bio i kakav će jednog dana opet biti, bez obzira koliko to bude koštalo.

*

Čim je ujahala u glavnu ulicu, Lila je znala da se nešto desilo. Ljudi koji su ulicom išli za svojim poslom, zastajali su da je pogledaju i na njihovim licima zapažala je brigu. Osetila je odjednom da je u želucu stiska hladna gruda leda i u želji da nadvlada taj osećaj stisnula je vilice, tako da su joj na obrazima iskočile žile napetih mišića. Stisnula je čvrsto rukama vođice, tako da su joj se kajasi urezali u dlanove i odjednom obuzeta nespokojstvom, ona je petama podbola konja u brži hod.

Došavši do šerifovske stanice, zatekla je vrata zatvorena i po tome je zaključila da je šerif Nik Lejsi svakako još odsutan. A gde je onda bio Morg? Osvrnula se i

ugledala dvojicu građana, koji su se tog trenutka okrenuli na drugu stranu. Očigledno da su zurili u nju dok im je bila okrenuta leđima. Srećom, obojicu ih je poznavala, jedan od njih bio je vlasnik trgovine na drugoj strani ulice i vodio je trgovinu mešovitom robom.

– Dobar dan, gospodine Balarde – javila se preko ulice. – I vama, gospodine Harisone.

Obojica su se okrenuli i laganim pokretima prineli ruku obodu šešira pozdravljajući učtivo devojkicu klimanjem glave.

– Dobar dan, Lila – rekli su skoro uglas, sa izgledom nelagodnosti na licu. Balard je dodao. – Ako biste bili ljubazni da nas izvinite... Imamo strašno mnogo posla.

– Pre nego što odete – rekla je Lila zadržavši ih još jednom pre nego što su se okrenuli. Upinjala se da joj glas zvuči mirno, mada je u duši osećala buru nespokojstva, sada već sasvim sigurno svesna da se nešto grozno moralo desiti Morgu. – Gospodo, hoćete li mi reći šta se desilo? Oh, molim vas, nemojte se praviti kao da ne znate o čemu govorim. Zapazila sam to još dok sam išla ulicom od ulaza u grad; ljudi zure u mene i beže od mog pogleda umesto da me pozdrave. I gde je moj brat?

Harison i Balard su se zgledali i Balard je lagano klimnuo glavom svom ortaku. Harison je pročistio grlo i sklopio ruke pred sobom kao sveštenik koji se sprema za propoved.

– Morg je u kapeli, Lila – rekao je hrpavim glasom.

Ona je u prvom momentu osetila olakšanje. Harisonove reči zvučale su joj tako kao da je njen brat poslom otišao u

kapelu. Zatim je zapazila kako je Balard pogledao svog ortaka i kako je dugajlijino lice dobilo tvrdi izraz kada je laktom gurnuo Harisona u rebra.

– Tvoj kukavičluk i tvoja providnost vidljivi su na milju rastojanja, ortače! – prošaputao je Balard. – Nemoj stati na tome. Reci Lili sve do kraja! Čuješ li?

Harison se nelagodno promeškoltio, progutao vazduh i izbegao da se sretne sa devojčinim zabrinutim pogledom.

Zagledan u prašinu na ulici, promrmljao je što je mogao brže. – Desio se sukob revolverima i Morg je ubijen.

– Šta? – uzviknula je devojkica nadajući se da je pogrečno čula, jer je trgovac govorio tako tihim glasom da su mu se reči jedva mogle razabrati.

No, Harison je po drugi put sasvim jasno ponovio ono što je rekao.

– Žao mi je što to moram reći, Lila. U salunu je došlo do gužve. Onaj revolveraš po imenu Sandens opio se i počeo da mahnita. Ubio je krčmara Šona i kockara Lorda. Morg je bio jedini predstavnik zakona u gradu. Morao je da ode i vidi šta se to događa. To mu je bila dužnost.

Stisnutih usana u tanku ružnu crt, Lila je netremice zurila u svog sagovornika. Bila je začuđena činjenicom da ne oseća ništa i da je u tom momentu jednostavno obuzeta obamrlošću i gnevom koji se sve više dizao u njoj. Kada je progovorila, glas joj je bio vrlo tih i miran.

– Da, on je položio zakletvu, a Morg je bio savestan čovek i znao je šta mu je dužnost. Uvek je to znao.

– Vrlo nam je žao, Lila – progovorio je sada i Balard. – Niko ništa nije mogao da učini. Taj Sandens je pravi đavo, brz kao munja. Niko od nas nije do sada video ne-

kog takve brzine. Čini mi se, tako kažu, da se jednostavno nije ni videlo kada je pomerio ruku.

– Ali... kako se usudio. Morg je predstavnik zakona – zapitala je devojka još uvek začuđena svojom utrnulošću. No, začudo, nestalo je one hladne grude iz želuca. Nije se sećala da je ikada bila tako smirena i hladna. To ju je čudilo. Upravo su joj saopštili da je neki pijani revolveraš ubio njenog brata, a ona, eto, mirno kao da se ništa nije desilo, stoji na toplom popodnevnom suncu Teksasa i razgovara sa dvojicom trgovaca o tom događaju kao da se radi o nečem sasvim običnom i svaki-danšnjem.

– Gde je sada taj Sandens? Je li odjahao? – zapitala je Harisona.

– Ne, on je još uvek u svojoj sobi na spratu u salunu. Sa... dve devojke, kako sam čuo – pri tom je nelagodno pogledao na stranu.

– Vidim. Hvala vam što ste umesto mene odneli Morgana u kapelu – rekla je učtivo. – Molila bih vas da kažete pogrebniku da ga pripremi za pogreb. Pogreb će se održati sutra ujutro. I želela bih da dobije nadgrobnu ploču. Ne običan drveni znak, već kamenu ploču sličnu onoj na maminom grobu. Morg će, naravno, biti sahranjen pored nje..

– Naravno, Lila – rekao je Balard blago. Spustio joj je prijateljski ruku na mišicu. – Biće nam drago ako možemo da učinimo nešto za vas, Lila. A mislim da bi gospođa Balard bila srećna ako biste svratili do naše kuće i...

– Ne, hvala vam gospodine Balarde – rekla je Lila, a reči su joj zvučale jasno i razgovetno. – To je sve vrlo ljubazno od

vas, ali ja moram pre svega nešto da učinim.

Okrenula se svom konju i na njihove oči iz futrole na sedlu izvukla kratku „itaka“ dvocevku. Otvorila ju je i proverila da li je puna.

– Gospode bože, devojko! – uzviknuo je Harison. – Nećete valjda poći da ga potražite!

Lila nije odgovorila ništa. Pošla je i zastala kada joj se Balard isprečio na putu. U očima kao da joj je gorela vatra.

– Čujte, devojko, ne smete to! To je ludost!

– Molim vas sklonite se, gospodine Balarde – zatražila je devojka tiho.

– Ne budite ludi, mlada gospođice! – zabrblijao je užurbano Balard, a onda iznenađeno zinuo kada mu se cev dvocevke zarila u trbuh. Odskočio je nazad i rukom protrljao nažuljano mesto neposredno iznad kopče opasača, a devojka je prošla pored njega. Dok se ona udaljavala ka salunu, Balard se uzbuđeno obratio Harisonu. – Zaustavi je, hej čoveče!

Harison je zakoračio ka devojci, ali je odmah stao i odmahnuo glavom. – Mislim da je to nemoguće – rekao je i tako su dva ortaka ostala na sredini ulice, prateći pogledom Lilu Lorens, koja je prešla ulicu, zakoračila na trotoar, još uvek poprskan krvlju njenog brata i cevima puške odgurnula izrešetana vrata saluna.

Ušla je u bar ne obraćajući pažnju na pola tuceta pijanaca, koji su pristali da rizikuju susret sa Sandensom samo da bi došli do svoje porcije viskija. Kockar je još uvek služio za šankom i kada je ugledao devojku, on je bezglasno zinuo. Još uvek naizgled smirena, Lila je zastala na sredi-

ni odaje držeći u naručju napunjenu dvocevku.

– U kojoj je sobi? – zapitala je.

– Ko? – promućao je kockar.

– Revolveraš koji je ubio Morga! – objasnila je devojkica naizgled ravnodušno. – Rečeno mi je da je još uvek ovde.

Kockar je klimnuo glavom. – Jeste. Gore je na spratu, u sobi broj četiri. Ali čujte, gospođice, ne mislite valjda da pođete...?

No, Lila je već išla uz stepenice i kockar je bespomoćno pogledao pijance koji su takođe zurili za njom.

– Gospode bože! – izustio je jedan od njih u jednom dahu. – Zar ćemo danas sahraniti celu porodicu Lorensovih!

Lila se popela uz stepenice i pošla lagano polumračnim zagušljivim hodnikom sve dok nije došla do vrata na kojima je masnom bojom bio ispisan broj četiri. Zastavši pred vratima, začula je šumove koji su iznutra dopirali. Jedna devojkica je plakala, a ona druga je puštala neke glasove kao uplašena životinja. Lila je levom rukom snažno zakucala. Šumovi su odjednom prestali. Ona je ponovo zakucala.

– Da? – zarežao je neki muški glas zaplićući jezikom.

– Sandens?

– Da? – U njegovom glasu moglo se naslutiti iznenađenje. – Ko je to?

– Ja se zovem Lila. Mislila sam da ste možda umorni od te dve. Ja sam nova, sveža. Upravo sam se probudila iz dubokog sna. Znam neke stvari o kojima te dve nisu ni čule. I volim revolveraše.

Nadala se da joj je glas zvučao zavodljivo, ali u suštini nije je bilo mnogo briga. Ako joj taj način ne bi uspeo, bila je spremna da jednim metkom razvali bravu na vratima. Tada bi joj još uvek preostao drugi metak za Sandensa.

Začula je pljesak šamara i krik, a zatim hodanje bosih nogu po podu i zveckanje reze. Vrata su se malo otvorila i ona je ugledala deo lica koje je blenulo u nju. U magnovenju je, takođe, primetila odsjaj nečeg metalnog u ruci spuštenoj pored tela i nije se nimalo dvoumila šta da učini.

Sve vreme držala je pušku naperenu na vrata i oba obarača zapeta. Lila je pritisnula oba okidača i ma šta da se tog momenta videlo na njenom licu, ona je to učinila bez ikakvih emocija. Vrata su poletela izvaljena iz šarki i veći deo drvenog platna bio je raznet i izrešetan dvostrukom salvom tanadi. Sandensovo telo bilo je, takođe, raskomadano jedan trenutak posle gromke eksplozije i ono što je od njega ostalo, odbačeno je udarom vazduha na drugu stranu odaje prskajući sitne komadiće tkiva i kapljice krvi po zidu i dvema salunskim devojkama.

Lila Lorens se okrenula i mirno se udaljila ka vrhu stepeništa držeći kratku dvocevku koja se još pušila. Sišla je niz stepenice krutim korakom, lica bezizraznog kao kamena maska, a od zvonjenja u ušima jedva je čula histeričnu vrisku salunskih devojaka i jedva je videla ljude poredane pored šanka koji su otvorenih usta zaprepašćeno zurili u nju dok su kroz širom otvorena vrata u salun hrlili drugi radoznali građani.

Kada je stigla do dna stepeništa, ona se bez glasa odjednom srušila onesvešćena na pod.

II

Šerif Nik Lejsi bio je čvrst i odlučan čovek; on je bio šerif u mnogim stočarskim gradovima, uključujući i službovanje

u Dodžu, a jedno vreme kao zamenik šerifa proveo je u Tombstonu. Bio je blizu pedeset godina i na njegovom licu ogledalo se sve ono što je za sobom ostavio u toku tih teških godina. Bio je mršav koščat čovek, naboran i oštarih crta lica, ali su njegove plave oči zračile nekom blagošću i toplinom dok je sa druge strane svog pisaćeg stola gledao bledu Lilu Lorens, koja je sedela ispred njega.

– Protiv vas neće biti nikakve optužnice, Lila – rekao joj je tiho. – Iskreno rečeno, trebalo bi vam dati odlikovanje za to što ste učinili. Posramili ste kukavice ovog grada, koji se provlače kao muškarci i kao ljudi.

Ona je odlučno odmahнула glavom. – To nije tačno, šerife. Ja... ja u stvari nisam znala šta činim. Čak i sada sve mi to izgleda kao neki ružan san, kao da stojim pored puta i gledam kako neka čudna nepoznata žena u mom odelu odlazi do vrata one sobe i...

– Nema uopšte potrebe da se sa gorčinom sećate toga, Lila. Sandens je bio guja. Došao je sa severa iz države Dakota. U stvari, on je tamo bio ucenjen zbog ubistva – nagnuo se malo u svojoj stolici i počeo prevrtati gomilu poternica na stolu. – Evo, Fargo, severna Dakota. Ubio je tamo nekog tinejdžera. Tvrdio je da ga je dečko izazvao, ali su se ljudi kasnije kleli da je naterao dečaka da se maši revolvera. Prikačili su mu muško ubistvo i da su ga šćepali, odgovarao bi za to. Ali, to sada više nije važno. Nagrada i dalje stoji.

Digao je pogled i blago se osmehnuo devojci.

– Shvatate li? – zapitao je blago.

Lila je nabrala čelo. – Čini mi se da shvatam – kazala je izgovarajući lagano

reč po reč. Po prvi put je čula o uceni za Sandensa, ali to saznanje je skoro istog trenutka u njoj pobudilo nade. Sa nešto novca u džepu, mogla je ili da plati ratu zajma ili da navede bankare da joj tu otplatu malo odlože, što bi joj omogućilo da spase ranč. Tako ni Morgova žrtva ne bi bila uzaludna. On faktički nije dao život za ranč, ali da nije bilo ranča i tog prokletog zajma i zalogu, on sada ne bi bio mrtav. Bilo bi zaista pravo ako bi nagrada za njegovog ubicu omogućila da sačuva imanje koje je on uz toliko muke izgradio.

– To je prilična svota – nastavio je šerif. – Grad je izgleda imao veoma dobro mišljenje o tom dečaku koga je Sandens ubio. Nagrada je dve hiljade dolara i ne bih bio iznenađen ako je za Sandensa raspisana još neka ucena. Ljudi ko što je Sandens svuda dolaze u sukob sa zakonom – osmehnuo se kada je na njenom licu primetio nadu. – Da, Lila, konačno ćete dobiti značajan predah i meni je to vrlo drago. Ako hoćete, možete otići preko u banku i reći im da ćete uskoro imati novac za isplatu zalogu, a ako sa njima udesite da vam odlože otplatu dok novac ne stigne, ja ću pripremiti dokumenta koja ćete potpisati kada se vratite nazad.

Ona je za momenat ostala nepomična, kao da su joj noge oduzete. Onda je uspela da se osmehne i ustane, vrlo elegantnog izgleda u njenoj najboljoj haljini, koju je ranije toga dana imala na Morgovom pogrebu. Zaustila je da nešto kaže, ali nije smogla prave reči i zato se okrenula i žurno izašla iz kancelarije.

Nik Lejsi je počeo da zvižduće, iskreno zadovoljan srećnim obrtom devojčine sudbine. Potražio je formule za ispunjavanje zahteva za isplatu ucene, koje će

morati da ispuni i pošalje oblasnom sudiji na potpis. Zatim će formulare poslati u Fargo u severnoj Dakoti. Pri tome je naišao na malu vrećicu u kojoj se nalazila Sandensova zaostavština i setio se da još uvek nije pregledao njegove bisage, koje je nešto ranije doneo štalski momak.

Pomislio je da će biti najbolje da to odmah učini, kako ne bi zaboravio. Sagnuo se i pruživši ruku pod pisači sto, izvukao otuda otrcane, izlizane bisage koje su pripadale revolverašu. Još uvek je zviždukao dok je otkopčavao bisage i otvarao prvu torbicu. Ali, kada je na dnu torbice našao neke papire i počeo da ih čita, zviždanje je postajalo sve slabije, dok na kraju šerifove usne nisu potpuno zanemele.

Lejsi je pretražio i drugu torbicu i uzevši ponovo papire, seo u stolicu. Završavao je po drugi put čitanje papira kada je u kancelariju žurno ušla Lila Lorens.

– Banka će mi odložiti otplatu dok stigne novac od ucene, šerife! Zar to nije divno! – rekla je, ali je osmeh nestao sa njenog lica kada je videla njegov pogled. – Šta je sada?

Lejsi je čvrsto stisnuo usne, a onda pustio dugačak dubok uzdah i digao ruku u kojoj je držao papir.

– Žao mi je, Lila, ali izgleda da ću morati da odložim podnošenje zahteva za isplatu nagrade.

Ona je nabrala čelo i lagano se spustila na stolicu. – Ne razumem.

On joj je ponovo pokazao papir u ruci. – Našao sam ovo na dnu Sandensovih bisaga. Putovao je negde na jug da obavi posao za koji ga je neko najmio. Neko u Meksiku. Izgleda nešto ozbiljno i zato ću morati da ove papire pošaljem u štab

rendžera, a oni možda neće želeti da se pročuje kako je Sandens mrtav pre nego što sami prouče celu stvar. Mnogo mi je žao, Lila.

Ona je odjednom dobila izgled stare žene i sa njenog lica nestali su svi znaci prethodnog radosnog zračenja.

– Banka će mi odložiti otplatu samo nedelju dana – rekla je bezizraznim glasom.

Lejsi je napucao usne. – Tu se ne može ništa učiniti, Lila. Ovi papiri moraju doći u ruke nekoga koji ima veća ovlašćenja od mene. Ovo može biti vrlo važno.

Lila je lagano zaklimala glavom, s izrazom gorčine na licu. – Naravno. A dok oni budu proučavali celu stvar, i dok eventualno neki birokrata sa rukavima ne odluči šta da se radi, ja ću izgubiti svoj ranč! – ustala je naglo sa svog mesta. – I to takođe može biti od velike važnosti, šerife Lejsi!

Okrenuvši se na petama, ona je odlučnim korakom izašla iz šerifove kancelarije.

Šerif je tiho izustio kletvu, bilo je u njegovom životu trenutaka sličnih ovome, kada mu je padalo na pamet da baci svoju značku. Ali, on je bio čovek koji je znao šta mu je dužnost i ništa ga nije moglo odvratiti sa tog puta. Papiri su morali da budu poslani rendžerima. I to što brže.

*

Suze i žalopojke! Do vraga, zar je baš to moralo da ga zadesi? – pomislio je Holidej. Kada je upoznao Elizabetu Turner, „Liz“ kako su je zvali njeni prijatelji i prijateljice, činilo mu se da poseduje svojstva osobe različite od ostalih provincijskih dama, a sada, samo dva meseca kasnije,

ta predstava rušila se kao kula od karata. Liz je cmizdrila kao i sve druge ostavljene žene, uplašene da prazninu nastalu odlaskom jednog čoveka neće, ili bar ne blagovremeno, popuniti prisustvom nekog drugog. Gluposti! Kao da je ta praznina uopšte mogla biti popunjena.

Liz je, inače, po uobičajenim kriterijumima širokog kruga poznanika i odabranog društva u Ostinu, bila žena od vrednosti; bila je mlada, lepa, pametna i bogata. Istina, u poslednje vreme suškalo se da je njeno bogatstvo znatno poljuljano i da bi, ako bi se iznenada pojavio neki ozbiljan prosac, jedva mogla da sakupi skroman miraz, ali, Dok je smatrao da to i nije mnogo važno i da su njena mladost, lepota i vispren duh dovoljna nagrada za svakog razumnog čoveka. Ali kao većina žena i Elizabeta očigledno nije bila tog mišljenja, tačnije rečeno: nije bila dovoljno sigurna i uverena da bi kao udavača bez novca mogla naći čoveka koji bi joj u svemu odgovarao.

Tako je bar izgledalo toga dana dok su u kasno popodne sedeli na travnom brežuljku i posmatrali kako rumeni sunčev kotur lagano iščezava iza tamnih vrhova borova. Povetarac je nosio oblačiće dima mirišljave cigare i šumeo u bokorima lisnatog žbunja, a sem tog umirujućeg šuma, koji je remetilo samo zveckanje konjske opreme na konjima koji su nedaleko pasli, do njihovih ušiju nije dopiralo ništa drugo. Svet se zajedno sa suncem spremao za noćni mir.

– Ne budi luckasta, Liz, šta ti je sada naspelo da me zadržiš? Pa, od prvog dana našeg poznanstva ti si znala da ću jednom otići. Ja ti nikada nisam ni govorio nešto drugo. Taj dan je sada došao. To nikako

ne znači da mi nisi mila i da te ne cenim, ali... želim da budem slobodan.

– To je samo izgovor – rekla je Liz šmrkćući.

– Izgovor? Gluposti! Bar toliko me znaš. Ja nisam čovek koji se skriva, nisam licemer. Uvek sam bio prema tebi iskren, a iskren sam i sada. Rekao sam ti da me muči monotonija.

– Znam, znam, ali sigurna sam da te ne bi mučila da je moj konto u banci visok.

– Ah, Liz – Holidej je očajnički digao pogled ka nebu. – Kako da te uverim da mi je to sasvim svejedno. Ja uvek imam dovoljno za život, a znam i da je život kratak. Bogatstvo mi neće pomoći da ga produžim.

– Da, znam – jedva je dočekala Liz. – Tebi je svejedno sve što je u vezi sa mnom – začutala je i šmrkala u maramicu. – Tako mi i treba kad sam bila luda da se zagledam u tebe. Trebalo je da prihvatim Darsija, on bi me sada nosio na rukama i bio bi presrećan što me ima... – začutala je za trenutak i besno bacila grančicu koju je držala u ruci. – Ali, i on bi me sada napustio. Udavača bez novca nikome nije potrebna.

Holidej je ćutao i kolutao dimove iz cigare. Zaista mu je bilo žao Liz, želeo je da bude srećna. Ali, izgleda da joj je kompleks siromaštva rušio sve nade u srećnu budućnost. Neudata sa dvadeset šest godina, ona za pojmove Dalekog zapada nije viša bila u cvetu mladosti i mogla se nadati samo nekom ozbiljnijem i u materijalnom pogledu strogo realnom mužu. A baš tu se, izgleda, pojavio glavni problem. Od smrti njenog oca, bogatog rančera Samnera Tarnera pre dve godine, njeni poslovi su pošli nizbrdo. Takvo je

bilo stanje u celoj pokrajini i niko se nije mogao dičiti velikim poslovnim uspesima, ali, Liz je verovatno prošla gore od drugih, jer je njene poslove vodio zastupnik, pošten ali ne previše domišljat i okretan čovek.

Da bi se Liz rešila svojih kompleksa i, što je još važnije, da bi lakše prihvatila njegov odlazak, trebalo je, dakle, rešiti pitanje poslovanja njenog ranča, a najbolje objašnjenje o tome mogao joj je dati gospodin Tobi Soms, trgovinski zastupnik koji je njene poslove vodio. Čim je ispratio Liz do kuće, on se uputio u njegov biro. Naravno, nije joj ništa rekao o svojoj nameri, jer bi usplahirena i na kraj srca dovedena Liz mogla krivo shvatiti taj njegov potez.

Gospodin Tobi Soms, proćelav čovek od četrdesetak godina, lisičjeg lica, dugog nosa i kratkih prstiju koji su se uklapali u njegov izgled rezervisanog i čak podmuklog čoveka, primio je Holideja dosta uzdržano, kao što ljude primaju osobe nedovoljno sigurne u sebe... ili svoje poštenje. Nije ustao kada je Holidej ušao u njegovu kancelariju i bez okolišanja je zapitao šta želi.

Holidej mu je uzvratio istom merom. Nije seo na stolicu određenu za stranke, već na nisko udobno kanabe u uglu odaje. Ležerno zavaljen u jastuke, sačekao je skoro ceo minut pre nego što je odgovorio na pitanje.

– Želim da znam šta se to događa sa poslovima mis Elizabet Tarner, gospodine Somse. Očigledno da nešto nije u redu... bar po pričanju mis Tarner. Ona ima utisak da je svakim danom sve siromašnija.

Čovečuljak je pročistio grlo. – Pre sve-

ga, mister Holideje, neuobičajena je stvar da se neko raspituje za tuđe poslove. Po pravilu, ja nemam ovlašćenja da sa vama o tome razgovaram, ali budući da ste vi... u posebnom odnosu sa mis Tarner, ipak ću učiniti izuzetak.

Holidej se osmehnuo krajičkom usana. – Hvala na posebnom uvažavanju, mister Somse. Ali, da pređemo na stvar: šta je sa poslovima mis Tarner?

Zastupnik se udobnije namestio u stolici i izvadio jedan komad papira iz fioke na stolu. – Vidite, sve je u suštini u redu, ali ipak i nije u redu. Stoka se uzgaja, sakuplja, goni i prodaje... ali krajnji rezultat je slab. Troškovi su veliki, a cene niske.

– A zašto ne terate stoku na bolja tržišta. U Dodž, Ebin... i drugde. Tamo su cene veće.

– To nije jednostavno – odmahnuo je glavom Soms i pogledao preko cvikera značajno u Doka. – Teško je naći goniče. Ali, mislim da bi o tome više mogli da doznate od šerifa Everta ili možda od komandanta rendžera Vilisa... konačno, to je u njihovoj nadležnosti.

– Zbog čega bi to bilo u njihovoj nadležnosti? Zašto bi Evert ili Vilis imali više veze sa goničima stoke nego vi? – rekao je Dok i ne skrivajući čuđenje i negodovanje, oštro pogledao Somsa. – Ne razumem.

– Zato što se u pokrajini događa nešto čudno, mister Holideje. Naprasno su se pojavili banditi koji zlostavljaju kauboje i goniče bez obzira za koga rade. To je nešto sasvim drugo nego ratovi u preriji, koje smo svi doživeli. Pitajte uostalom šerifa, mislim da će vam on najbolje reći. On i Vilis znaju o tome više nego ja.

Holidej je odbio gust dim i odmahnuo

glavom. – Možda ste u pravu, posetiću nekoga ko je za to nadležan. Do viđenja, Somse.

Kada je petnaestak minuta kasnije stigao do zgrade u kojoj je bio smešten pokrajinski štab rendžera, zatekao je zapovednika rendžera za tek završenom večerom.

– Dakle, mister Holideje, šta se to desilo da ste nas vi udostojili svojom posetom?

– Potrebna su mi obaveštenja koja samo vi možete dati – rekao je Holidej. – Da ne okolišim: Tobi Soms mi je rekao da poslovi moje... prijateljice Liz Tarner ne idu dobro, jer se nešto čudno događa na tržištu stoke. Možete li mi nešto podrobnije reći o tome?

Vilis se zavalio u stolicu i pripalio cigaru koju je držao u ruci kada je Dok došao. – Pa jeste, pred vama neću da krijem, nešto se događa i meni se čini da su u pozadini toga neke mutne radnje. Ali, nesreća je u tome što mi rendžeri možemo da interвениšemo samo ako sve dobije ozbiljnije razmere, a ovo što se događa još uvek ne izlazi iz okvira kafanskih tuča i manjih nasilja. Događala su se, doduše, i ubistva, ali dosta retko, tako da nema pravog razloga za naše mešanje. Za sada sve ostaje u nadležnosti lokalnih šerifa. Ipak, posledice su ozbiljne, jer izgleda da neko iz senke vuče poteze po unapred smišljenom planu.

– Na osnovu čega tako mislite – zapitao je Dok.

– Odmah ću vam reći. Stočari iz ovih krajeva uvek su trpeli konkurenciju jeftinije stoke iz Meksika, ali je ta konkurencija bila podnošljiva. Sada je, međutim, stoka iz Meksika poskupela, a naši stočari

ne mogu da joj konkurišu jer nema dovoljno radne snage da ovdašnju stoku otera na tržište. I ne samo to. Razne bande rasteruju krda, zbog čega stoka gine i propada, a sve to povećava njenu cenu. Shvatate?

Dok je klimnuo glavom. – Te dve pojave se nekako čudno podudaraju. Ipak, možda je preterano videti u tome prste zavere, Vilise.

– Ne znam, ali sve miriše na to. Ovdašnji ljudi već su počeli da gundaju, jer sav novac zgrću Meksikanci i špekulanti s ove strane Rio Grande. Bilo je i nekoliko bankrotstava, a slična sudbina čeka verovatno i neke druge.

Holidej se udobnije namestio na stolicu i nekoliko puta kažiprstom otpiknuo trunke prašine sa svog tamnosivog šešira. Ako je stočna kriza posledica špekulantske igre, onda je sudbina Liz Tarner zapečaćena, a samim tim i njegov položaj biće otežan do te mere da će odnosi među njima postati nepodnošljivi. Nešto se moralo učiniti, ali pravi potez i uspeh zavisili su od tačne dijagnoze. Trebalo je utvrditi da li se neko namerno poigrava uzgajivačima stoke u Teksasu, ili je u pitanju puka slučajnost. Idući za svojim mislima, Dok se obratio zapovedniku rendžera.

– Vi smatrate da neko svesno namešta tu igru? Da neko provodi lukavo smišljen plan – zapitao je Dok.

– Da, skoro da sam uveren u to. Štaviše, verujem da se centar zavere nalazi u Meksiku.

– Oho, to su krupne reči – konstatovao je Dok i začuđeno digao obrve. – S obzirom na to ko ih je izrekao, ne verujem da su bez osnove.

– Čvrstog osnova nemam, Holideje, ali

neke pojedinosti navodile su me na sumnju. Sada se, pak, desilo nešto što mislim da mi daje za pravo.

– Šta to?

Rendžer se samouvereno osmehnuo i odbio gust dim. – Amarilo – rekao je. – Jeste li čuli nešto o tome?

Holidej je neodređeno slegnuo ramenima. – Samo neka kafanska prepričavanja o tome da je neki pijani kauboj pomahnitao i ubio nekoliko osoba, uključujući i šerifovog zamenika. Priča se, takođe, da ga je posle toga šerifova žena raznela kratkom dvocevkom i da je pri tome ubila i jednu salunsku zabavljačicu, koja se u tom trenutku našla pored njega.

Vilis se nasmešio zagonetno. – U kafanskim prepričavanjima uvek se nešto doda, tako da priče odudaraju od stvarnosti. Nije se baš sve tako desilo. Nije ubijena nijedna prijateljica noći i tog čoveka nije ubila zamenikova žena, nego njegova sestra. Po pričanjima, taj pijani kauboj je došao iz Sandensa u Vajomingu i zvao se Sandens, a njegovo pravo ima bilo je, navodno, Čik Nenkerou – Vilis se uozbiljio i izvesno vreme je netremice gledao Doka. – U svakom slučaju, to je zvanična verzija događaja.

– A zar postoji i druga?

– Da, postoji prava verzija. Ubica nije bio pijani kauboj, već neki revolveraš po imenu Sandens iz Dakote. Revolveraš plaćenik, plaćeni ubica. On je svoj revolver i usluge iznajmljivao svakome ko je bio spreman da mu za to plati krvavim dolarima; učestvovao je u stočarskim ratovima, u obračunima raznih bandi. Čak je neko vreme nosio i šerifsku značku.

Holidej je s naporom suzbio nestrplje-

nje. – Ali kakve to veze ima sa vašim sumnjama?

Vilis se lukavo osmehnuo. – Vidite, šerif u Amarilu je neki Nik Lejsi.

– Znam ga. To je pravi čovek.

– Tačno, takav je Nik. E vidite, kada je pretresao Sandensove stvari, na dnu bisa-ga našao je jedno pismo. – Vilis je otvorio jednu fasciklu, izvadio otuda zgužvano pismo i predao ga Holideju. – Možete ga pročitati, ali suština svega je u tome da je vlasnik pisma Sandens putovao za Meksiko da se tamo nađe sa nekim Brendonom u gradu koji se zove Akuna Faral. Zna li gde je to?

– Negde blizu Montreja?

– Tako je. Izgleda da Sandens nikada nije video tog Brendona, ali ma šta da su imali na umu, to je za Sandensa vredelo pet hiljada dolara. Pet hiljada! U pismu dalje piše da pri povratku Sandens može obaviti posao i u Teksasu. Nisam vam rekao da je Sandens iz ranijih vremena znana s ovdašnjim kradljivcima stoke i banditima i to me je navelo na pomisao da između Meksika i krađa stoke u Teksasu postoji neka veza.

– Ima li načina da se to tačno sazna? – obratio mu se Dok posle kraćeg razmišljanja, za koje je vreme Vilis pažljivo posmatrao svog sagovornika.

– Ima – osmehnuo se rendžer značajno.

– Ali, taj način skopčan je sa opasnošću. Zbog toga mislim da ste došli baš kao naručeni... to jest, ako vam je stalo da mis Elizabet Turner izvučete iz finansijskih neprilika.

Holidej je upitno digao obrve. – Mislite da pođem u Meksiko i izvidim stvar?

– Mislim na nešto još efikasnije: da pođete u Akuna Faral pod imenom San-

dens... drugim rečima, da preuzmete njegovu ulogu... to je jedini način da saznamo šta se u stvari događa.

Holidej je zabacio glavu i glasno se nasmejao. – Šta vam pada na pamet? Kako ste došli na tu pomisao?

– Ovog momenta mi je pala na um – uzeo je komad papira sa stola i pružio ga Doku. – Pročitajte njegov opis.

Holidej je preleteo pogledom po papiru i digao glavu. – Po ovome bih rekao da sam približno njegovog rasta, ali ne čini mi se da u licu mnogo ličim na njega.

– Po mom mišljenju, to je sasvim dovoljno da pođete. Pogotovu ako se do sada nikada nije sreo da tim Brendonom, što je vrlo verovatno. Ni jedan od njih sigurno ne zna kako onaj drugi izgleda. Šta mislite o tome, Holideje?

Holidej je napucao usne. – Pa, možda bi moglo da uspe. Ipak, sve je vrlo nejasno i maglovito, Vilise.

– To je verovatno zbog toga što je pismo nejasno napisano, a napisano je tako za slučaj da dođe u neželjene ruke. Ja mislim da bi trebalo da iskoristimo ovu mogućnost, Holideje. Kad o svemu tome razmislim, žarko bih želeo da saznam šta se iza toga krije.

Holidej se zamislio. Odlazak u Meksiko pod Vilisovim uslovima bila bi đavolski opasna avantura, ali po njegovom mišljenju ostanak u Ostinu bio je možda još opasniji ako se uzme u obzir Liz sa njenim suzama, prebacivanjima i željom da ga ščepa. Nije bilo druge nego da sa jednog zla skoči na drugo još gore, jer u krajnjoj liniji to gore nije nosilo ništa njemu nepoznato. Morao je samo da računa sa velikom opasnošću i rizikom, na šta je bio navikao. U poređenju sa Lizinim jadi-

kovkama, susret sa desperadosima s one strane Rio Grande bio je pravo veselje. Stoga je posle kraćeg razmišljanja rešio da pođe tragom koji mu je Vilis otvarao i da sudbini prepusti da odluči šta će od svega toga biti. Bar će, bez izbegavanja da je pogleda u oči, moći Liz da kaže kako odlazi zbog nje i kako će se vratiti kada posao obavi, što je i nameravao. Kada njen materijalni položaj bude ponovo sređen, verovatno će lakše preboleti nestalnost jednog nezahvalnog muškarca.

– O kej, Vilise – rekao je Dok. – Poći ću u Meksiko da vidim šta se tamo kuva. Ako je sve spremno, nema smisla čekati.

– U pravu ste. Ali, palo mi je na um da vam jedno pojačanje ne bi škodilo. Daću vam jednog čoveka...

– Ne, ne, Vilise, ja uvek radim sam, jer smem da se pouzdam samo u sebe i svoj revolver. Pomoć u vidu saradnika mi ne odgovara.

– Varate se, mister Holideje – ostao je uporan komandant rendžera. – Čovek na koga sam mislio najbolji je među mojim ljudima. Mali je rastom, ali je prava guja i pouzdan toliko da pouzdaniji ne postoji. Nameravao sam da ga pošaljem na ovaj zadatak samog, ali ovako je mnogo bolje.

– Ne vidim šta bi mogao da mi pomogne, a dva čoveka, pogotovu stranca, mnogo su upadljiviji nego jedan – protivio se i dalje Holidej.

– Nisam mislio da pođete zajedno. On bi mogao da jaše ispred vas, da vas na neki način diskretno najavljuje i da se zavuče negde u Akuna Faralu. Mogao bi da sazna nešto o tom Brendonu. Za slučaj da vam zatreba da pošaljete neku poruku, on bi vam bio pri ruci.

Holidej je kiselo iskrivio usne. – Jedina

poruka koju otuda možete dobiti, jeste glas o mojoj smrti... a za to mi on nije potreban.

– Nikada se ne zna, Holideje – ostao je uporan Vilis. – Taj izlet u Meksiko može biti vrlo opasan. Korišćenje identiteta nekog drugog čoveka uvek može uroditi nepredviđenim posledicama. Čovek nikada ne zna da li će naleteti na nekoga ko će ga poznati. Imam opis odeće koju je Sandens nosio i mislim da bi bilo najbolje da se tako odenete. Do vašeg polaska prikupiću sve moguće podatke o njemu, tako da mogućih iznenađenja bude što manje.

Holidej je klimnuo glavom. – Dobro. Pripremite mi odeću i ostalo što je potrebno. Poći ću prekosutra ujutru, ali bi bilo dobro da se pre toga upoznam sa tim vašim čovekom. Uzgred, kako se on zove?

– Džoni Mak Hju, mister Holideje. Viđete ga pre polaska.

Holidej je još jednom klimnuo glavom, ugasio opušak cigare i izašao iz odaje.

III

Dok Holidej je ubrzo otkrio da preuzimanjem imena, odeće i izgleda nekog pokojnika, čovek preuzima i njegove ostale prerogative.

Uključujući i njegove neprijatelje.

Dva dana posle odlaska iz Ostina, kada je prestao da bude Dok Holidej i postao misteriozni Sandens, Dok Holidej je ujahao u granični grad Sabinas; tu je po prvi put morao da se potvrdi kao čovek čije je ime uzeo, kao usamljeni revolveraš, plaćeni ubica, nasilnik i čovek bez skrupula. Nosio je na sebi odelo kakvo je obično nosio Sandens, jednolično sivu jaknu koja

je odgovarala Sandensovom ukusu, uzane pantalone, košulju sa širokim okovratnikom i prljavosivi „stetson“ šešir sa ravnim vrhom, nešto višim nego što je on obično nosio i što je činilo da izgleda još nekoliko santimetara viši. Kosu je nosio začesljanu nešto drukčije, spuštenu u bičevima preko ušiju, poput svog misterioznog dvojnika, a sem šešira koga je nasledio od Sandensa, nosio je, takođe, i njegov opasač sa futrolom u kojoj se nalazio njegov revolver sa drškom od slonove kosti.

Ostatak njegovog ličnog preobražaja u Sandensa bio je relativno jednostavan. Trebalo je samo da izgleda dovoljno grub, surov i nepristupačan i da u razgovoru pazi na naglasak kojim se govorilo u Dakoti. Što se tiče konja, tu nije bilo teškoća, jer je Sandens imao vrlo brzog ždrepcu naviknutog na duga putovanja, koga je Dok preuzeo. Koristio je, takođe i revolveraševo sedlo i bisage, a u smotuljku čebadi vezanih za zadnji deo sedla nalazile su se i neke druge sitnice koje je Sandens koristio. Ako bi, dakle, neko pretresao njegove stvari i bisage tražeći predmete za identifikaciju, našao bi samo ono što ukazuje da je čovek koji ih ima zaista Sandens iz Dakote.

Mali rendžer Mak Hju odjahao je istim putem jedan dan ranije. Na svakom mestu i u svakom gradiću gde se zadržao, on je nastojao da pomene Sandensovo ime i bajagi slučajno da njegov kratak opis, tako da, kada se Holidej pojavi, građani koji ga ranije nikada nisu videli ne bi mogli biti u nedoumici da je to Sandens, revolveraš o kome su dan pre toga čuli. S obzirom na to, Holidej je svuda čekao prijem pun preduzetljivosti.

Tako je bilo sve dok nije dojahao u Sabinas.

U grad je dojahao sa severa jednog kasnog popodneva i namera mu je bila da u Sabinasu prenoći pre nego što sledećeg dana pređe Rio Grande i zakorači u Meksiko. Jahao je vijugavom glavnom ulicom i pritiskom kolena usmerio svog ždrepcu ka mračnim otvorenim velikim vratima gradske štale na kraju poslovnog bloka grada. Još na polovini ulice u nozdrvama je osećao miris štale i po tome je zaključio da to nije jedna od najčistijih štala s ove strane reke Rio, ali po svemu sudeći, bila je jedina u gradu, a njegovom konju su bili potrebni odmor i zob.

Holidej je uterao konja kroz vrata u zamračenu štalsku prostoriju, gde ga je štalski momak dočekaao ćutke, pozdravom glave. Dok je ukrućeno sjahao iz sedla i zabacivši šešir sa čela, pokazao pokretom ruke na svog konja.

– Dobro ga istimari i daj mu dosta zobi. Smesti ga u čist boks.

Štalski momak ga je pogledao. – Štala je takva kakva je i ako vam se ne sviđa, možete otići, mister. Plaća se dolar unapred.

Holidej je pogledao prljave pregrade za konje i odmahnuo glavom. – Nemoj slučajno da staviš mog konja u onaj brlog, jer ću ti odseći ruke i naterati te da ih progutaš. Ako ti se to ne sviđa, to ću reći i tvom gazdi. A cena je u svakom slučaju dolar. A sada na posao.

Štalski momak je kratko klimnuo glavom, naizgled ravnodušan, ali kada je pružio ruku da primi traženi dolar, lice mu je protiv njegove volje izgledalo brižno. Holidej mu je ćušnuo novac u ruku.

– Zapamti to što sam ti rekao – upozorio ga je. – Ja sam Sandens i ne govorim samo zato da bih uživao u zvuku svog glasa.

Štalar je sada zastao i pažljivo se zagledao u Holideja. – Onaj revolveraš, je li? – zapitao je.

Holidej ga je samo mračno odmerio pogledom.

– Pre dva dana jedan čovek je prošao ovuda. Opisao vas je. Rekao je da je video kad ste sredili dvojicu kod „Crvene papuče“ u Ostinu. Po onome što je pričao moglo bi se reći da ste munjin rođeni brat.

– Ako želiš da to proveriš, onda samo nemoj da mog konja urediš onako kao što sam rekao – zamumlao je Holidej, a onda skinuo svoje ćebe sa sedla i izašao na kasno popodnevno sunce.

Uzeo je sobu iznad saluna i pošto se okupao i uredio, sišao niz stepenice da popije jedno piće. Kasnije, svestan zainteresovanih ljudi u salunu, izašao je ponovo na ulicu i prešao na drugu stranu do jednog malog kafea. Ušao je unutra i naručio odrezak sa povrćem, kafu i kolač.

Usred jela, u kafe je ušao neki nepoznat čovek i još sa vrata zapretio mu da će ga ubiti.

Bio je to neki čovek srednjih godina, ravnog, pljosnatog lica koje je, pored tamnog tena kože, govorilo o njegovom indijskom poreklu. Revolver je nosio visoko na levom kuku, sa drškom okrenutom napred, što je ukazivalo da poteže unakrsno desnom rukom. Oružje je nosio s izvesnom ležernošću i sigurnošću, što je upozorilo Holideja da taj čovek zna kako se revolver brzo poteže.

– Sandense! – prasnuo je nepoznati čovek reskim glasom i razmaknuvši noge,

spustio ruke pored tela. – Prošlo je dosta vremena. Već punih pet godina. Ali, rekao sam da ću te jednog dana naći i da ćemo tada raščistiti račune... a taj dan je izgleda danas došao.

– Ja te ne poznajem – rekao je Holidej osetivši se sigurnijim posle izjave da je prošlo već blizu pet godina otkako je taj čovek video pravog Sandensa.

Nepoznati je gnevno izvio usne, a gosti saluna počeli su obazrivo da se dižu sa svojih mesta da bi se izvukli u bezbednost. – Znaš ti mene, znaš. Ja sam čovek koji će te ubiti.

Za tren oka kafana je bila prazna. Holidej je spustio nož i viljušku na sto i otvoreno pogledao u oči tamnokožog čoveka.

– Zar tako?

– Sto mu gromova, nego šta! Ja te se ne bojim, Sandense! Ni tebe ni tvoje veštine baratanja revolverom. Otkako smo se poslednji put sreli i ja sam stekao neki ugled.

– Suviše pričaš.

Tamnokoži čovek je planuo rumenilom i stao kao paralisan. Nabrao je čelo i zažmirio da bi što bolje osmotrio Holideja pri mutnoj svetlosti kafea. Vlasnik kafane je upravo tog trenutka počeo da pali svetiljke i kada je nepoznati došljak ušao, gorele su samo dve svetiljke iza šanka.

– Gde hoćeš da se razračunamo? – zapitao je tamnokoži. – Ovde? Napolju?

Holidej ga je pogledao ravnodušno. – Pre nego što nešto preduzmem, hoću da završim obed.

– Zašto da ne? To će ti biti poslednji obrok koji si pojeo. I zato uživaj u njemu, Sandense. Koristi poslednje trenutke i uživaj u njima! – rekavši to, okrenuo se i

lagano pošao prema vratima, gde je zastao i okrenuo se. – Ja ću te čekati napolju. Uzgred, moje ime je Beker. Tog imena bi morao da se sećaš.

Pošto je Holideju uputio još jedan ubistveni pogled, Beker je izašao, a pustolov nastavio mehanički da jede. U mislima je prevrtao sva obaveštenja koja je o Sandensu dobio, ali nije našao nijedno koje je bilo u nekoj vezi sa imenom Beker. Možda je to bila neka privatna stvar, koja nikada nije ni ušla u zvanične izveštaje i Sandensov dosije. Ako je bilo tako, to ga je dovodilo u dosta neugodan položaj, jer se od njega očekivalo da se takvog događaja seća. Tamnokoži neznaničar je već izgledao pomalo sumnjičav... ne, tačnije, možda iznenađen ili začuđen, ali još uvek ne i jasno sumnjičav. Očigledno da je očekivao da ga Holidej, odnosno Sandens, odmah prepozna, i Holidej se prisećao da ga je Beker u prvom momentu pogledao kao da će umesto njega videti nekog drugog. Polusvetlo u kafeu pomoglo mu je možda, ali pravi Sandens nije mogao za pet godina da se mnogo izmeni, bar ne u licu.

Holidej se skoro iznenadio kada je primetio da je obed bio završen. Ispio je do kraja šolju kafe, svestan da vlasnik kafea stoji nepomično iza šanka i da ga otuda pažljivo posmatra. Holidej je prinudio sebe da se smiri. Preostajalo mu je samo jedno: da izađe napolje i da se otarasi Bekera. Taj čovek je očigledno već godina u duši nosio žed za osvetom i nije bilo verovatno da ga od te namere može odvratiti. On je hteo Sandensovu krv i to odmah, istog dana. Bez obzira šta bi mu Holidej rekao, to bi se moralo završiti u dimu baruta.

Holidej je ustao, ostavio nešto novca pored praznog tanjira i odlučno navukao šešir na čelo. Namestio je bolje opasač sa revolverom, klimnuo uzgred glavom ukočenom vlasniku kafea i samouverenim korakom izašao. Vlasnik je s olakšanjem odahnuo.

Napolju su već bile zapaljene ulične svetiljke i Holidej je stupio u krug svetlosti. Znao je da posle mutne svetlosti u kafeu jaka svetlost ulične svetiljke privremeno umanjuje sposobnost raspoznavanja stvari i pokreta i, shvativši da time dovodi sebe u vrlo opasan položaj, koraknuo je u senku koju mu je ulica nudila. Istovremeno je zapazio grupu ljudi okupljenih iza i oko Bekera. Među tim ljudima vladala je neka živost i Dok je pretpostavio da se tamo polažu opklade. Svesno i unapred odlučan obračun revolverima, častan obračun na život i smrt, oduvek je bio veća i zanimljivija atrakcija od pucnjave nastale u svađi ili u stanju pijanstva, u kojoj su usijane glave potezale oružje naglo, često bez najave i opomene. U ovom slučaju gledaoci su imali vremena da odmere i ocene suprotstavljene protivnike, da uzmu u obzir sve i da u skladu s tim polože opkladu.

Beker je stajao izdvojen, upravo na ivici kruga svetlosti. Stajao je malo razmaknutih nogu, čvrsto ukopan u prašinu, a desna ruka, sa prstima koji su se nervozno grčili kao gramzive kandže, bila mu je spuštena pored tela. U levoj ruci držao je cigaretu koju je povremeno prinosio ustima, a kroz dim duvana žmireći je gledao u Holideja.

– Još me se ne sećaš, Sandense?

– Čega treba da se sećam? – odgovorio je na to Dok. – Čim se mašiš revolvera,

bićeš mrtav i zašto onda odmah ne završimo s tim?

Beker se trgao. – Potegnuću kad budem spreman i kad budem hteo.

U gomili se začuo žagor. Masa je htela akciju. Beker se okrenuo i uz pogrdne reči pripremio im da začute. Zatim se ponovo okrenuo ka čoveku koga je smatrao za Sandensa i rukom u kojoj je držao cigaretu, pokazao ka svom protivniku.

– Imam neki čudan osećaj u vezi s tobom, mister. Ne izgledaš mi kao Sandens koga se ja sećam... a upravo mislim da bi morao da me se sećaš, ako ne po izgledu, ono bar po imenu! Ja sam poslednji iz porodice Beker, one porodice koju si zbrišao u Aberdinu u južnoj Dakoti, kada si nas u ratu između stočara upotrebio kao taoce. Mislio si da si i mene ubio, ali kao što vidiš, ja sam se izvukao. Znam da bi morao da me se sećaš, Sandense, jer ja sam onaj koji ti je ispalio metak u leđa. Ali na tvoju sreću, imao si bisage prebačene preko ramena i metak se odbio od nečeg metalnog što se u njima nalazilo. Prema tome, jedino što mogu sad da pomislim, ako me se nikako ne sećaš, to je da ti uopšte nisi...

– Zaveži i potegni, kučkin sine! – prekinuo ga je Holidej grubo, smatrajući da je Beker već suviše rekao.

Beker je odjednom začutao i na izrečenu uvredu lice mu se pretvorilo u kamenu masku. Zatim se njegova desna ruka munjevito pružila ka levoj strani tela i Holidej je postao svedok najbržeg unakrsnog potezanja revolvera koje je ikada video. Pustolovljeva ruka je sevnula naniže i ponovo se digla sa belom drškom „kolta“ u šaci. Nenaviknut na drukčiju futrolu, njemu je pri potezanju revolvera drška

kliznula nekoliko milimetara iz šake i pri zatezanju obarača palac mu je zadrhtao, ali odmah zatim on je čvršće stisnuo dršku i pritisnuo okidač, i skoro istovremeno još jednom zategao obarač i ponovo opalio.

Bekеров revolver je već bio van futrole i ruka se dizala naviše, ali je cev još uvek bila okrenuta zemlji i metak ispaljen iz njega digao je oblak prašine i komade kamenčića. Izazivač se zateturio i od udara kuršuma izvio se i zaigrao kao lutka na konopcima. Iskolačenih očiju, mičući bezglasno usnama, pao je na zemlju praćen pogledima okupljene gomile posmatrača.

Holidej je izbacio prazne čaure i ponovo napunio revolver pre nego što su Bekerove noge u čizmama prestale da podrhtavaju. Bio je napet i duboko uznemiren. Do sto đavola, za dlaku se provukao! Onaj mali klizaj drške i palca na obaraču zamalo što ga nisu koštali života. Da je Beker nekom nesrećom bio samo za dlaku brži, on bi ga u tom kratkom deliću sekunde sigurno prikovao za tlo. To mu se nikada nije desilo i što je još gore, znao je da se tako nešto pravom Sandensu sigurno ne bi moglo desiti. Zapitao se nije li došlo vreme kada treba prestati igranje tim ubistvenim igračkama.

Digao je glavu i pogledao gomilu koja se počela okupljati oko Bekerovog tela. Nekolicina ljudi pogledala je zbunjeno u njegovom pravcu, ali čim su se sreli sa njegovim pogledom, brzo su skretali poglede na drugu stranu. Onda mu je prišao jedan čovek širokih ramena, sa prosedom kosom koja mu je izvirivala ispod šešira i učtivo klimnuo glavom. Holidej je s naporom priznao zabrinutost.

– Pre možda desetak godina u Montani

sam video kada je neki čovek, koga su zvali Sandens, ubio u dvoboju jednog protivnika – rekao je potmulim, naizgled nabusitim glasom. – Čini mi se da biste to mogli biti vi. Ali, bili to vi ili ne, hteo bih da vam kažem kako ste sigurno najbrži revolveraš koji je ikada svratio u ovaj grad. Jer da znate, Beker nije bio šala. Već dosta dugo on se muvao po ovom kraju i dokazao je da zna kako se barata oružjem. Čini mi se da će sada zauvek ostati ovde. Tamo gore na groblju.

Holidej je klimnuo glavom. – Možete napisati na njegovoj nadgrobnoj ploči da je poginuo od čoveka po imenu Sandens – izvadio je nekoliko srebrnih dolara iz džepa i stavio ih iznenađenom građaninu u ruku. – Mislim da će ovaj novac biti dovoljan za to.

Okrenuo se na petama i uputio se nazad ka salunu, gde je na spratu imao sobu. Dok se udaljavao, čuo je za sobom razgovor i pitanje koje je neko od okupljenih postavio prosedom čoveku.

– Za šta je taj novac, Sidlere?

– Za nadgrobnu ploču za Bekera. Ovaj čovek je sigurno Sandens. Običaj je njegov, kako sam čuo, da onome koga pobeđi u poštenom obračunu obavezno plati nadgrobnu ploču. Sigurno da ga Beker nije prepoznao.

Holidej se nadao da će glas o tom obračunu poći putem ispred njega. Sandens je na putu za Meksiko i u Sabinasu ubio nekog čoveka.

To će pripomoći utvrđivanju njegove autentičnosti, jer ako je postojala bilo kakva sumnja da je on Sandens, njegov put u Meksiko mogao je biti put u smrt.

IV

Dva dana po prelasku preko Ria, Dok Holidej jahao je starim putem za Montrej. Do Akuna Farala postojao je i kraći put, ali budući da je u tim krajevima Meksika vrvelo od drumskih razbojnika i secikesa, bilo je mnogo sigurnije držati se prometnog i ustaljenog, dobro poznatog puta. To, naravno, nije baš uvek bilo pravilo, ali on je ipak smatrao da bi u ovom slučaju tako bilo najbolje.

U malom gradiću koji se zvao Lapazos, Dok je zatekao nekoliko Amerikanaca surovog izgleda, koji su sedeli za stolovima i ispijali tekilu i pulku, i po načinu kako su ti zakasneli gosti cedili piće kroz zube, zaključio je da su to verovatno desperadosi koji su južno od granice našli svoj novi dom. Kada je ušao, oni su ga sumnjičavo pogledali i Dok je pomislio da će neki od njih možda posumnjati da je on preobučeni šerif.

U tom poduhvatu Holidej je trebalo da igra ulogu čoveka koji je putovao s određenim ciljem, a to je moglo biti sumnjivo.

Nije zbog toga bio nimalo iznenađen kada su desperadosi odlučili da ga prove-re. Jedan mršav visok čovek krezavih zuba i sa dugom masnom kosom koja mu je visila u bičevima, ustao je sa svog mesta i gegajući prešao preko odaje do njegovog stola. Zaudarao je jako na ustajali znoj i konje. Odgurnuvši nogom stolicu i stavivši ruke na leđa, klimnuo je glavom Holideju.

– Zdravo – pozdravio ga je.

Dok ga je kratko pogledao i nastavio da se igra čašom tekile. Pokretom glave

mršavko je pokazao na čašu u njegovoj ruci.

– Postoji štos kako progutati tekilu jednim gutljajem pa da ti ona ne progori rupu na grlu. Treba da saspeš sve odjednom u usta, da brzo progutaš, a onda da širom otvoriš usta i što brže možeš udahneš. Pokušaj. Videćeš da će to vredeti.

Dok je vrlo dobro znao kako će to vredeti. Bio je to siguran način da do punog izražaja dođe dejstvo pakleno ljute tekile, način da žestoko piće ožeže i sagori grlo i glasne žice. Znao je da pri pijenju tekile treba liznuti jezikom so, zatim ispiti naglo piće i držati usta čvrsto zatvorena sve dok tečnost ne siđe niz grlo, a onda brzo posisati malo tečnosti iz tanke kriške limuna. Na taj način onaj ko pije mogao je da oseti neki ukus inače bezukusnog, bljutavog pića, a i da izbegne paljenje grla koje je izazvalo piće. No, to je mogao da zna samo ko je dugo živeo na granici ili je proveo izvesno vreme u Meksiku. Tako nešto nije bilo deo Holidejeve uloge i morao je, dakle, da prihvati i proguta gorku pilulu.

Napravio se da je zainteresovan predlogom mršavog čoveka. Digao je čašu sa tekilom, kritički je pogledao i sručio tečnost u grlo.

– Progutaj brzo! – gonio ga je mršavko – a zatim duboko udahni.

Holidej ga je poslušao i istog trenutka zagušio se od kašlja, a krv mu je jurnula u lice praćena bujicom suza. Dok se gušio od kašlja i s mukom upinjao da dođe do daha, začuo je razdragan smeh Amerikanaca i nekolicine Meksikanaca koji su se našli u kantini. Mršavko se od smeha pridržavao za trbuh, gledajući Holideja i uživajući u njegovom delom istinitom a

delom odglumljenom grčenju da se povra-
tati.

Potajnik je odgurnuo stolicu, uhvatio se rukama za ivicu stola i nagnuo se napred pokušavajući da serijom uzastopnih udaha vazduha rashladi zapaljeno grlo. Kada se malo pribrao, pogledao je besno čoveka koji se smejao.

– Zaista vrlo smešno! – prasnuo je, i sam iznenađen grobnim prizvukom sopstvenog glasa i bolom koji su mu te reči zadale. Tekila je naravno bila proizvedena u toj kantini, od strane njenog vlasnika i verovatno da nije bila dovoljno destilisana od nečistih alkoholnih i uljnih sastojaka, tako da je, popijena u većim količinama, verovatno mogla ubiti čoveka.

Mršavko ga je potapšao po leđima i podigao oborenu stolicu, dajući istovremeno slobodnom rukom neki znak vlasniku krčme. Meksikanac je odmah doneo bokal hladne vode i Dok ga je nadušak ispio, a zatim seo na stolicu i nekoliko puta napunio usta i obraze vazduhom i udahnuo. Još uvek je imao izgled ljutitog čoveka.

– Ništa, čoveče, to je samo mala šala! – rekao je mršavko. – Hteli smo da proverimo da li si već ranije bio u Meksiku i sada smo sigurni da nisi!

Njegovi drugovi su se glasno nasmejali i Dok ih je odmerio gnevnim pogledom, a onda lagano ustao i izvadio maramicu iz džepa pantalona da bi obrisao oznojeno lice. Vrativši maramicu u džep, on je odjednom potegao svoj teški „kolt“ i istim produženim pokretom ošinio mršavka vrhom revolverске cevi po glavi. Od udarca mršavi dugajlija se pružio po stolu, a onda se onesvešćen srušio na pod, gde je ostao da leži krvareći iz usta. Dok se okrenuo i uperio revolver na njegove prija-

telje, koji su skočili na noge i mašili se revolvera.

– Ni makac! – upozorio ih je da budu mirni i zategao obarač revolvera. – Ovaj revolver ima šest metaka. Pre nego što potegnete oružje, bar trojica vas će pasti mrtvi. Sa Sandensom nema šale, to treba da znate.

Pijanci su ustuknuli i odmakli ruke od futrola sa revolverima. Iako pripiti, nisu bili ludi; nisu želeli da budu ubijeni zbog jednog udarca nanetog njihovom ortaku.

– Sandens? Reče li Sandens? – progovorio je jedan bojažljivo.

– Da, baš tako se zovem – odgovorio je Dok nabusito.

– O kej, mister, o kej – rekao je žurno jedan čovek iz grupe. – Nismo mislili ništa loše. Shvatićeš da smo morali da budemo oprezni kad su u pitanju Amerikanci koji se ovde pojave. Ima mnogo preobučениh rendžera.

Holidej se bajagi trgao i pokazao interesovanje. – Zar ovako daleko na jugu?

– Da, i sve dalje, dole do Meksiko Sitija – rekao je jedan drugi gringo. – Zašto? Zar ti to toliko smeta?

Holidej ga je pogledao tupim mlečnim pogledom. – Ne, to mi ne smeta. Sredio sam ja nekoliko tih zvezdonosaca.

– To smo čuli. Do nas su doprle glasine o nekom incidentu u Amarilu. Pomenuto je i ime Sandens...

Holidej ga je pogledao ispod oka. Ako je vest o događaju u Amarilu doprla dovede, to bi moglo da iskomplikuje njegovu misiju. Morao je to da spreči.

– Da, jedan ludi šerifov pomoćnik hteo je da me uhapsi... pa je dobio svoje.

Osmehnuo se zadovoljno u sebi kada je na licima svojih slušalaca zapazio izraze

uvažavanja. Pre nego što krene iz grada, njegov identitet i istorijat biće dobro poznati i sa malo sreće glas o tome proširiće se i dalje, sve do Akuna Farala.

Ako taj glas stigne tamo gde treba, Brendon će ga čekati, čekaće da se pojavi čovek po imenu Sandens. Dok je sa zadovoljstvom pomislio da se dosta isplatilo što se zadržao u kantini u Lapazosu.

*

Direktor banke bio je mršav čovek sa celom na temenu, istaknutom adamovom jabučicom i neprikladno širokim, krutim okovratnikom koji je jabučici ostavljao dovoljno prostora da se pokreće gore-dole dok on govori. To kretanje jabučice privlačilo je pažnju Lile Lorens i ona je svesno morala da kontroliše sebe da ne gleda u tom pravcu, jer se bojala da bi on to mogao smatrati kao nevaspitanost sa njene strane. Ona to nikako nije želela, želela je da s njim ostane u što je moguće boljim odnosima. Jer, u bukvalnom smislu reči, on je u svojim rukama držao budućnost njenog ranča.

– Bio sam voljan da vam izađem u susret i malo produžim otplatu, mada sam time stvarno išao van pravila i interesa banke, mis Lorens – rekao je direktor, a njegova adamova jabučica besno je poskakivala gore-dole. – Bojim se da ne mogu neograničeno dugo da čekam da stigne taj novac od nagrade.

Lila se usiljeno osmehnula i zaklimala glavom. – To razumem, mister Fejnse, ali prošlo je tek nepunih nedelju dana.

– Tek nedelju dana je prošlo od isteka vašeg ugovora s ovom bankom – rekao je Fejns ozbiljno. – Vi i vaš brat ste se oba-

vezali da platite određenu ratu u određenom momentu, ili ako to ne učinite kasnite za ceo kredit, a nesporna je činjenica, mlada gospođice, da je banka ovlašćena da zatraži povlačenje celog kredita – digao je koščatu ruku s dugim prstima. – Molim vas, nemojte uzeti slobodu da mislite kako smo nerazumno sebični. Mi imamo zvanično zaključen ugovor i ne bavimo se poslom zato da bismo zavisili od nečijih osećanja ili od nečijih želja.

– I to sasvim razumem – rekla je Lila, nemoćna da prikrije prisustvo ogorčenosti u glasu.

Fejns je digao tanke obrve, zavalio se u svojoj stolici i oslonivši koščate laktove na uzana prsa, sastavio prste ispred lica. – Hmmm. Čini mi se da u vašem glasu osećam notu sarkazma, mlada gospođice, koji bi trebalo da eliminišete kad razgovarate sa mnom. Ja sam prema vama bio krajnje pošten, što je mnogo više nego što bih mogao da kažem za vas i vašeg brata u odnosu prema meni.

– Ne mešajte sad mog brata u ovo – opomenula ga je tihim, drhtavim glasom, stiskajući ruke zgrčene u krilu. – On je mrtav. Sada imate posla sa mnom.

On ju je oštro pogledao kroz cvikere i napućio tanke žablje usne.

– Onda da se vratimo na činjenice – rekao je odsečno. – Istekao je rok za isplatu vaše redovne otplate i ja vam ne mogu dati nikakvo dalje odlaganje. Odgovor je potpuno prost i kratak; platite ratu ili će banka biti prinuđena da traži otplatu celog duga i uzme vaš ranč.

– Prinuđena! Vraga! – rekla je Lila žučno i ustala. – Vama nije potrebno tih mojih nekoliko dolara! Mogli biste da ku-

pite i prodate ceo Amarilo deset puta, a da vam još uvek ostane previše! Vama nije neophodno da me pritiskate, mister Fejnse!

– Pogodba je pogodba i krajnje je vreme da tu lekciju naučite, mlada ženo – rekao je stiskajući usne kao da kuša neko piće. – Ako bih svakome ko nam duguje dao neki poček, šta mislite dokle bi ova naša banka stigla?

Lila je prinudila sebe da ostane pribrana. – Mister Fejnse, iz nekih razloga šerif Lejsi je odložio slanje mog zahteva za isplatu nagrade. Ali taj novac je moj, to ga možete pitati. Ima nešto u vezi sa nekim papirima koji su nađeni kod Sandensa, to je sve. Ali, to je samo odlaganje. Niko nije odbio da mi isplati negradu. Zar se ne biste mogli još malo strpeti? Molim vas!

On se namršti i tapkajući koščatim sitnim prstima po ivici stola, zagledao se ozbiljnim pogledom u mladu zabrinutu ženu. Posle nekoliko minuta ćutanja, koji su se Lili učinili kao godina, on je vrlo lagano klimnuo glavom.

– Dobro, daću vam poček još do kraja ove nedelje. Ali onda, moraćete da mi dokažete ne samo da je vaš zahtev za isplatu nagrade upućen na nadležno mesto već ćete morati i da mi donesete novac koji dugujete ili neki dokument koji će zvanično potvrditi da vam je taj novac poslat. Bez jednog od ta dva banka će otvoriti stečaj. To je moja poslednja reč o toj stvari. A sada molim vas da me izvinite, mis Lorens, imam puno posla.

Uzeo je u ruku svoju olovku i počeo da piše na papiru ispred sebe.

– Hvala vam, mister Fejnse – prisilila je Lila sebe da kaže, ali kada se uputila ka vratima, Fejns nije ni digao glavu da pog-

leda za njom. Kada je otvorila vrata i izašla, tračak svetlosti odblesnuo je na njegovoj ćelavoj glavi. Ona bi najradije volela da je mogla da o tu ćelavu glavu razbije stolicu na kojoj je sedela.

Izašavši iz zgrade banke, Lila je pošla niz ulicu i prešla na drugu stranu do šerifske stanice, gde je zatekla Nika Lejsija zauzetog podmazivanjem rasklopljene puške, čiji su neki delovi ležali na stolu na komadu papira. Kada je ušla, on ju je pozdravio klimanjem glave.

– Dobar dan, Lila. Čujem da je stari gazda Fejns želeo da vas vidi.

– I video me je – rekla je glasom u kome se osećala napetost i stala pred šerifa sa rukama opuštenim pored tela, stisnutim u pesnice. – Šerife, tražim od vas da odmah pošaljete zahtev za isplatu nagrade. Odmah. Još danas.

Šerif je digao pogled do njenog lica, obрисao krpom ručicu punjača i počeo da sklapa pušku nastavljajući da govori

– To ne mogu, Lila.

Ona je klonula na stolicu i snuždenog lica bespomoćno odmahнула rukama, – Za ime božije, zašto ne možete? Meni je taj novac nužno potreban i potreban mi je sada. Ako ga ne dobijem do kraja ove nedelje, Fejns će mi uzeti ranč.

Šerif ju je oštro pogledao. – O, ne mislim da će on to učiniti, Lila.

– Hoće! Sigurno hoće! Jutros nisam mogla da se kontrolišem. Bila sam sarkastična i govorila sam oštrijim tonom. Vi znate kakav je on ako ne dobije ono uvažavanje i poštovanje koje smatra da mu pripada.

Lejsi je duboko uzdahnio i spustivši sklopljenu pušku na pisaći sto, nekoliko puta lagano zaklimao glavom. – Da, Fejns

je sklon tome da bude detinjast. Opasno, sitno zlopamtilo. Uživa u moći koju poseduje i uživa u tome što ljudi moraju da odlaze kod njega i da ga mole za novac.

– Ja to sve znam i te činjenice me ne interesuju – presekla ga je ona oštro. – Meni je taj novac potreban, šerife!

– Da, izgleda da je tako. Čujte, otići ću da porazgovaram sa Fejnsom i da vidim da li bi bio voljan da malo više odloži tu otplatu.

– Za ime božije, zašto bi bilo potrebno da produži još više rok otplate? Taj novac je moj! Zašto ne mogu da ga dobijem?

Lejsi ju je krajnje ozbiljno pogledao, zamišljeno napucao usne i na kraju klimnuo glavom. – Mislim da imate pravo da znate, Lila, ali moraćete to da zadržite za sebe.

Mršteći se, ona je potvrdila pokretom glave da se slaže i Lejsi joj je ispričao o pismu koje je našao u Sandensovoj torbi.

– Izgleda da je to pismo bilo važnije nego što sam ja mislio – nastavio je. – Ono se našlo na stolu komandanta rendžera i povodom toga preduzeta je neka akcija. Zaključio sam iz uputstva koje sam dobio da Sandensovu smrt moram prikriti, jer je jedan čovek poslat da preuzme Sandensovu ulogu. Kada bi se saznalo da je pravi Sandens mrtav, onaj što je preuzeo njegovu ulogu i sam bi se ubrzo našao na groblju. To je razlog zašto ne mogu da podnesem zahtev, Lila. Od toga zavisi život jednog čoveka.

Devojka je izvesno vreme ćutala i razmišljala. Onda je žalosnog lica pogledala Lejsija. – To je lepo, šerife, ali ako ne dobijem nagradu do kraja nedelje, moja budućnost će biti na kocki.

Šerif joj je stavio ruku na rame. – Ja ću

razgovarati sa Fejnsom i objasniti mu stvari. Ja mogu malo da ga pritisnem, mogu malo da ga uplašim time šta bi se moglo desiti ako bi planovi organa vlasti pali u vodu zbog njegovih postupaka. On se lako može uplašiti, iako se pravi da je hrabar.

Na Lilinom licu pojavila se senka nade, ali je ona još uvek izgledala zabrinuta.

– Mislim da ću biti u mogućnosti da ga malo pritegnem – rekao je Lejsi sa više samouverenosti nego što je sam osećao. – Uostalom, ko zna? Sve može biti završeno za dan-dva.

Devojka se jadno osmehnula. Želela je da veruje u to.

*

Dok je Lila Lorens sedela u kancelariji Nika Lejsija, maskarada Doka Holideja bližila se kraju.

Jahao je putem koji je vodio u dubinu Meksika, držeći se kao i Mak Hju prometnijeg puta za Montrej, kada je sa jednog vetrom brisanog brežuljka ispred njega planula puška. Kuršum je prošao tako blizu da ga je okrznuo po vrhu uha.

Bio je uhvaćen na brisanom prostoru, na širokom ravnom putu bez zaklona. U stvari najbliži zaklon bilo je podnožje tog uzvišenja sa kojeg je busijaš pucao. Holidej se ni trenutka nije dvoumio. Zario je snažno pete u slabine svog konja i konj je poskočio. Taj pokret spasao je Holideja od drugog metka. Tane je probilo vrh njegovog šešira i šešir nije odleteo sa glave samo zahvaljujući činjenici da je bio čvrsto nabijen. Holidej je plegao po konjskom vratu i dok je konj bio još u trku, on je izvukao „kolt“ iz futrole.

Puška je planula i treći put i Holidej je otkrio mesto gde se napadač skriva. On se nalazio negde na polovini uzvišenja, gde se u vidu polukruga pružala mala stena koja mu je verovatno služila kao zaklon. Savršeno mesto za busiju, zaključio je Dok.

Holidej je žestoko poterao konja napred, bodreći ga povicima i udarcima peta u slabine. Načuljenih ušiju i izbuljenih očiju, životinja je spremno odgovorila na njegov zahtev. Pahuljice pene, izazvane čestim nemilosrdnim trzajima uzde, letele su pored njegove glave. Dok je nemilice terao konja čas levo čas desno i jašući u cik-cak, nastojao da izbegne da bude pogođen. U jednom momentu trzajem uzde zaustavio je konja, a zatim ga besno poterao pored uzvišenja.

Busijaš je sada pucao kao mahnit, ali su njegovi kuršumi leteli čas bliže, čas dalje od Holideja. Konačno je morao da preki- ne, kako bi napunio pušku i Holidej je to iskoristio da konja potera pravo ka uzvišenju. Pre nego što je stigao do njega, ubica je ponovo pripucao, ali je Holidej bio toliko blizu da je busijaš morao da ustane kako bi nanišanio.

Do tog trenutka Holidej nije opalio ni metak i prejurivši poslednjih nekoliko metara, on je skočio sa zadihanog konja među stene u samom podnožju. Pružio je ruku da dohvati kundak puške, ali njegov konj je odjurio, a metak ispaljen sa uzvišenja zviznuo mu je nekoliko santimetara pored lica. Holidej se priljubio uz tlo, a konj je odkasao dalje. Holidejev zaklon bio je dosta dobar, ali bez puške nije mogao da odgovori na paljbu. Odlučivši se na skok, potrčao je ka stenama na levoj strani. Dva brza hica zapraštala su po ste-

nama oko njega, ali on je uspeo da ih preskoči i plegne iza njih. Odatle je pogledao do ispusta iza kojeg se nalazio ubica.

Sa revolverom u ruci, Holidej je potrčao uz brdo i jedan metak prosvirao mu je kroz obod šešira. No, trenutak kada je metak ispaljen bio je dovoljan Holideju da vidi ubicu nagnutog iznad zaklona. Holidej je reagovao instinktivno. Najpre je opalio i video kako se ubica trgao i ustuknuo. Zatim je potrčao kosinom u stranu i ponovo pogledao ka busiji u trenutku kada se ubica nagnuo preko grudobrana nastojeći da Holideja uhvati na nišan.

Pustolov je opalio tri uzastopna hica i ugledao oblačiće prašine koji su se digli sa trošne strane, ali je takođe primetio da se ubica grčevito trgao i ispustivši pušku, pao preko zaklona. Busijaš je bio pogođen, ali ne smrtno jer se držao rukama za stenu, nastojeći da se ponovo domogne zaklona. Holidej je pažljivo nanišanio i pritisnuo obarač.

Revolver u njegovoj ruci je poskočio i oblak dima zaklonio mu je vidik. Ali, samo za trenutak. Kada se barutni dim razišao, Holidej je ugledao busijaša kako pada niz liticu uzvišenja. Udarivši o jednu isturenu stenu, ubica se zakotrljao, nekoliko puta prevrnuo u vazduhu i konačno pao na tlo nekoliko metara daleko od Holideja.

Udahnuvši duboko, Holidej je napunio revolver i prišavši ubici, vrhom čizme okrenuo napadača na leđa. Napravio je grimasu, jer ono što je video nije bio prijatan prizor. Od busijaševog lica nije ostalo ništa po čemu bi ga mogao identifikovati. Nikada, dakle, neće saznati ko je bio taj čovek.

Vrativši revolver u futrolu, Holidej je pošao niz padinu da uhvati svog konja. Osećajući blizak plen, iznad vrha uzvišenja počeli su da kruže lešinari.

V

Akuna Faral. Gradić niskih kuća napravljenih od nepečene cigle, razbacanih na padini niskog brežuljka i sa poslovnim delom koncentrisanim oko malog trga na veštački napravljenoj zaravni. Zaravan su napravili stotine peona i indiosa u poslednjim danima vladavine konkvistadora. Nekada je tu bio rudnik srebra, a na drugoj strani brežuljka, tamo gde pravo s udaljenog i nevidljivog zaliva dopiru svežija vazдушna strujanja, bile su kuće španskih nadzornika. Ruda je vremenom bila iscrpljena, ali u međuvremenu je Akuna Faral postao odmorište brojnih putnika koji su putovali u Montrej. To je gradu donelo prosperitet.

Sve u svemu, Akuna Faral bio je slikovit grad. U njemu su stanovali vladini službenici i oni su vodili brigu o prostranim područjima zemlje koja je okruživala brežuljak, kao i o peonima koji su je naseljavali. U gradu je postojala arena velika kao trg i pijaca kojom se Mak Hju šetao praćen radoznalim pogledima meksikanskog življa. To ne znači da u gradu nije bilo drugih „gringosa“, kako su Meksikanci nazvali Amerikance, ali Mak Hju je pošteno plaćao sve što je kupovao i to je doprinelo da ga posle samo jednog dana u gradu smatraju za prijatelja. Mak Hju se trudio da stekne prijateljstvo ljudi sa pijace, jer je smatrao da oni znaju sve

što se događa u gradu i okolini i da će od njih dobiti obaveštenja koja je želeo.

Bio je smešten u kantini koja se zvala „El Korijentes“ i na njega se gledalo sa dosta sumnje. To ga nije mnogo brinulo: pretpostavljao je da ga smatraju za gringosa u bekstvu pred zakonom, a to je samo moglo doprineti slici koju je o sebi želeo da stvori. Ali, ubrzo je našao da posluga drži jezik za zubima i da ne želi da odgovara na njegova pitanja. Većina ih se pravila da ne razume engleski, a kada je on pokušao da ih oslovi na španskom, oni su odbijali da odgovore. Pri pomenu imena Brendon, neki su čak pokazali strah.

No, nadao se da će na pijaci imati više sreće, pa je od jedne debele žene naručio čašu voćnog soka i seo na klimavu stolicu koju mu je ona donela. Ona se široko osmehivala i posluživši ga, samo što ga nije zatrpala svojim ogromnim grudima.

– Vi ste čudan gringo – rekla je gledajući Mak Hju sa rukama oslonjenim na široke kukove. – Većina onih koji dođu ovamo ostaju kratko i često se tuku zbog žena ili zbog nečeg drugog, ili pokušavaju da krađu od nas. Mi znamo da su oni siromašni kao i mi, ali mi ipak ne krademo jedni od drugih. Oni nam bedno plaćaju za našu robu. A vi pošteno plaćate, kupujete našoj deci kolače i ljubazno se osmehujete. Ah, nemojte poricati, senjor! Videla sam! Da sam samo deset godina mlađa...! Ah!

Mak Hju se osmehnuo i pružio joj lončić od zemlje. – Vrlo fini sok, sinjora.

Ona se široko osmehnula. – Ah, izbegavate moja pitanja!

Mak Hju se napravio nevešt. – Zar ste me nešto pitali, senjora?

– Nemojte sa mnom igrati tu igru, grin-

go! – nasmejala se ona i lako ga gurnula u rame, ali čak i tako, zamalo što ga nije oborila sa stolice. – Niste vi tako naivni! Ali, ako baš hoćete, pitaću vas otvoreno: ostajete li ovde ili ste u prolazu? Za Montrej, možda?

– Možda – rekao je Mak Hju namerno zagonetno i žena je lagano zavrtela glavom i ponovo ga gurnula u rame.

– Aha. Vidim. Dobro, to nije moja stvar. Želela sam samo da pomognem ako vam je pomoć potrebna.

– Trenutno nije, sinjora, ali mučas gracijas – onda je pucnuo prstom. – Možda ipak ima nešto u čemu mi možete pomoći.

– Recite kako?

– Znate li nekog gringosa koji se zove Brendon?

Žena je nabrala čelo i ostala tako dugo zamišljena, ali je konačno odmahнула glavom. – Ne znam sinjor. Ali možda bih mogla saznati od nekoga... ako vam je važno.

– Dosta mi je važno, ali ne bih želeo da vas dovedem u neku nepriliku, sinjora, ili da vas dovedem u opasnost.

Ona je sjajnim očima oštro pogledala Mak Hju. – Shvatam, senjor. Hvala vam što se brinete. A sada, moram da nacedim još soka.

Mak Hju je ustao. – Buenos dias, sinjora – rekao je i dodirnuvši obod šešira prstima, otišao.

Računao je da će se Meksikanka raspitati i da ju je dovoljno jasno upozorio da to učini u tišini. Sa malo sreće, do večeri će, možda, imati o Brendonu neke informacije koje će Holideju biti od koristi kada se pojavi. A to će biti sutra kasno posle podne, ako na putu nije zapao u neku nepriliku.

Ostatak dana Mak Hju je šetao gradom i posmatrao borbu sa bikovima u areni, ne razumevajući zašto i kako se Meksikanci toliko oduševljavaju gledajući ubijanje tih jadnih životinja. Po njegovom mišljenju, to je bilo obično klanje, odvratno i dosadno, čak i ponižavajuće za posmatrače.

No, na izlasku iz arene naleteo je na vitku senjoritu sa crvenim cvetom u sjajnoj crnoj kosi, koja ga je u prolazu počastvovala osmehom. Sledeća dva sata proveo je daleko lepše, pa je na rastanku, pored večere i dosta crnog vina, dobio i poljubac vrhovima usana.

Dok se u mraku penjao uz spoljne stepenice do hodnika koji je vodio u sobe na spratu, još uvek je razmišljao o crnokosoj devojci. Otvorio je vrata i ušao u hodnik. Zbog velike količine vina vrtelo mu se u glavi i on se ljuljao dok je otvarao vrata sobe, što je za njega bila sreća. Nož koji je u jednom momentu proleteo iz mraka promašio ga je samo za dlaku.

Istog sekunda Mak Hju se spustio na jedno koleno i izvadio teški „kolt“. Pri slabij svetlosti koja je dopirala kroz prozor hodnika, ugledao je ubicu sa nožem u ruci. Džoni je svom snagom zamahnuo „koltom“ i napadač je muklo zastenjao, a nož je zazvečao na podu.

Ubica je prostenjao. – Pako!

Mak Hju se okrenuo shvativši tek tada da ih ima dvojica. Istog momenta drugi napadač ga je gurnuo u leđa i težina udarca oborila ga je na pod. „Kolt“ mu je iskliznuo iz ruke i nečiji prsti zgrabili su ga za kosu i zategli mu glavu unazad. Bio je to potez ubice koji prethodi udaru noža u grlo. Mak Hju se svom snagom zgrčio i trgao glavu i sa radošću osetio da su prsti skliznuli kroz kosu. Zatim se munjevito

okrenuo i oduprevši se leđima o pod, svom snagom udario napadača u nezaštićeni donji deo trbuha.

Napadač je prigušeno kriknuo i taj trenutak Mak Hju je iskoristio da skoči i udarcem noge po nogama obori napadača, koji je ispustio nož. No, prvi napadač je tada trijumfalno kriknuo i dograbio nož koji je njegov saučesnik ispustio. Na metar dalje od sebe Mak Hju je ugledao nejasno mutno svetlucanje metala na podu. Bacio se u tom pravcu kada je drugi napadač zamahnuo rukom držeći nož za oštricu, spreman da ga hitne. Mak Hjuova šaka zgrabila je dršku „kolta“ i on se okrenuo oslonjen na lakat u trenutku kada je napadačeva ruka poletela napred.

Teški „kolt“ planuo je dva puta i napadač je odbačen unazad kroz vrata u hodnik, a nož koji je hitno okrznuo je Mak Hju po ramenu. U tom deliću sekunde drugi ubica, uplašen onim što se desilo, jurnuo je pored njega i nestao u tami hodnika.

Začuo je viku u prizemlju i bat koraka uz stepenice, ali on nije potrčao za beguncem, već je umesto toga napunio revolver razmišljajući o tome da li je napad delo nekog ljubomornog udvarača crnokose Meksikanke ili možda ima neke veze sa njegovim raspitivanjem za čoveka po imenu Brendon. U tom momentu bilo je teško reći.

*

Ujutru je, međutim, shvatio da je napadnut zbog toga što se raspitivao za Brendona. Debela senjora, koja je prodavala sok od limuna, nije se pojavila na pijaci, a stari Meksikanac, koji je sedeo na

3 Dok Holidej 261

susednim vratima, rekao je da je nije video.

Veći deo dana je proveo pretražujući grad i raspitujući se, ali niko nije znao ili nije hteo da mu bilo šta o njoj kaže. Senjora je nestala sa lica zemlje. Bilo mu je žao, ali nije imao mnogo vremena za tugu.

No, ipak je uspeo da sazna mnogo pojedinosti na kojima je izgradio dosta jasnu sliku postojećeg stanja stvari.

Upravo pred zalazak sunca u grad je dojahao Holidej.

Mak Hju je sedeo pod venjakom kantine i večerao kada je prepoznao svog saradnika na prašinom pokrivenom konju. Životinja je umornim hodom došla do pijace, a i Holidej se naizgled umorno držao u sedlu. Izgledalo je da je tog dana naporno jahao.

Ustao je i uzevši iz džepa cigaretu, pošao prema pijaci pazeći da zastane i zapali je baš ispred Holidejevog konja. Visoki pustolov je zategao vodice i oštro ga oslovio.

– Pazite, do đavola, kuda idete, mister! – izustio je resko.

Mak Hju je mahanjem ruke ugasio palidrvce i digao pogled. – Izvinite. Nisam obratio pažnju.

– Sledeći put ću vas pregaziti!

– Rekao sam da nisam hteo i neću se više izvinjavati – pogledao je žmireći Holideja. – Izgledate umorni, mister. Mogao bih da vam preporučim onu kantu tamo, ili ako želite dobru hranu, možete je dobiti na pijaci. Pored one trgovine u kojoj ima dobrog svežeg povrća služi se jeftin i odličan čili.

Holidej je učtivo klimnuo glavom i poterao konja pored Mak Hju, koji se udaljio odbijajući guste dimove. Holidej je

smestio konja u štalu, a onda uzeo sebi sobu u hotelčiću. Nije hteo da pita u kojoj je sobi Mak Hju, jer je smatrao da će biti bolje da ne pokazuje preveliki interes. Pošto se umio, Dok je sišao u restoran i pojeo svoju večeru pod venjakom, posmatrajući promet u gradu. Pitao se da li će morati da pita za Brendona ili taj čovek već zna za njegov dolazak i čeka trenutak da s njim stupi u vezu.

Završivši večeru, Holidej je platio, ustao i proteglio se, a zatim dokonim korakom prešao preko trga i tamnom stranom ulice uputio se ka nizu dućančića na pijaci. Trebalo mu je malo vremena da, zadržavajući se tu i tamo i razgledajući španske češljeve načinjene od kornjačine kore i razne druge koloritne ukrase od sedefa, srebra i drveta, stigne do mesta gde je ugledao svog prikrivenog saradnika. Mak Hju je stajao pored jedne tezge naslonjen leđima na stub nadstrešnice i jeđući komad dinje, glasno razgovarao sa nekom Meksikankom i pri tome se smejao.

Holidej je lagano prišao i naslonio se na jedan stub u blizini Mak Hjuja.

– Izgleda da ste žestoko jahali – rekao je Mak Hju preko zalogaja, ne mičući usnama i ne gledajući u Holidejevom pravcu.

– Mala nezgoda na putu. Dobro ste raširili glas o Sandensu. Taj čova ima dosta neprijatelja.

Mak Hju je primeo krišku dinje usnama. – Brendon je izgleda opasan čovek. Raspitivao sam se kod jedne žene o njemu i ona je nestala, a dvojica tipova su pokušala prošle noći da mi prerežu grlo.

– Čuo sam. Izgleda da je bilo gadno.

Mak Hju je klimnuo glavom i dalje jeđući dinju. – Jeste li uzeli sobu?

– Broj jedanaest.

– Ja sam u broju šest. Prolazite pored mojih vrata.

– O kej. Bolje da nas ovde ne vide zajedno. Adios.

– Sa srećom, Holideje.

Visoki pustolov je prstom stisnuo opušak cigarete i laganim korakom se udaljio. Prošetao je gradom da bi upoznao njegov položaj, a zatim se vratio u kantu. Zastao je u baru da popije jedno piće pre nego što ode u svoju sobu. Desećak minuta kasnije popeo se uz stepenice i u polumračnom hodniku zastao pred vratima broj šest. Pokucao je tri puta kratko i jednom jače.

Iz sobe se začulo kratko „napred“.

Holidej je ušao. U sobi je vladao mrak i trebalo mu je skoro pola minuta da mu se oči naviknu na tamu. Čuo je škripanje kreveta i nazreo Džonijevu sliku koji se uspravio i seo na ivicu postelje.

– Sedite – rekao je tiho i pokazao Holideju na stolicu pored malog stola. – Mislim da je bolje da ne palimo svetlost.

– Sasvim mi odgovara – odgovorio je Dok podjednako tiho. – Šta ima novo? Jeste li nešto saznali?

– Ne mnogo. Nisam saznao glavne pojedinosti i imena ličnosti, ali iščackao sam suštinu zbivanja.

– Da čujem. Pričajte.

– Izložiću vam ono što sam čuo i što sam zaključio. Najprostije rečeno mislim da je u igri velika zarada. Grupa poslovnih ljudi s one strane Rija ušla je u igru sa meksičkim lokalnim vlastima. Samo što mi se čini da te lokalne vlasti ovoga puta nemaju odobrenje vlade u Meksiko Sitiju.

Holidej je nabrao čelo. – Deljenje karata ispod stola, je li? To ne bi bio prvi put za gospodu iz poslovnih krugova.

– Ne, ni govora. Te parajlije su radi profita spremne na sve. Saznao sam da je ovde uložen veliki kapital, jer je moguće uzgajanje jeftine stoke sa vakerosima koji platu od pet pezosa mesečno smatraju za bogatstvo.

– To je vrlo moguće. Ali, ta investicija još uvek nije nezakonita.

– Na to ćemo doći kasnije. Stoka se ovde uzgaja i dalje transportuje brodovima do Galvestona odakle se dalje goni na američko tržište i prodaje po američkim cenama, ali po ceni još uvek nižoj od one koju traže teksaški odgajivači. Po mojoj računici tu se pravi profit od tri do četiri stotine posto.

– To je zakon konkurencije. Ali, koliko znam to meso je tvrđe i mršavije.

– U tome i jeste stvar što se to ne gleda kada je potreba za mesom velika. Posle rata plaćalo se četrdeset-pedeset dolara za vreću kože i kostiju.

– Ali, koliko znam, sada nema nestašice mesa – rekao je Dok tiho.

– Nema, ali ipak ima, na to ćemo doći kasnije. Pre toga hteo bih da vam objasnim šta se ovde događa i gde su lokalne vlasti umešane.

– Baš me interesuje da čujem.

– Vidite, zemlja u ovoj pokrajini pripada uglavnom državi i njome upravljaju vladini administratori i vojnici. Dakle, zemlja pripada vladi, a peoni-seljaci rade i obrađuju je. Izgleda da je nekoliko vladinih službenika podmazano da stoku koju peoni uzgajaju dobije određena grupa ljudi. To je, naravno, profitabilno, ali nedovoljno.

– Zar ni to? Zar ti ljudi nisu mogli da uštede na transportu?

– I to je učinjeno. Nekoliko ljudi mi je reklo da se stoka tera do mora, a onda ukrcava na brodove.

– Naravno njihovim brodovima?

– Da. Nekoliko brodova za transport drveta prepravljeno je za transport stoke.

– Hmm... sada mi je jasno kako taj proces funkcioniše. Peoni gaje jeftinu stoku; špekulanti je kupuju po najjeftinijoj ceni; prevoze je u Sjedinjene Države svojim brodovima; tamo je prodaju i ostvaruju profit. Sve to ne bi bilo nezakonito da nije one nagodbe sa meksikanskim lokalnim vlastima, ali, to se nas u krajnjoj liniji ne tiče. A jeste li doznali neka imena, ko su ti ljudi s one strane Rija koji su umešani u to?

– Ne, nisam. Znam samo da postoji taj Brendon ali ko stoji iza njega nisam mogao da doznam.

– Hm... znate li šta me čudi?

– Šta?

– Ne razumem šta je tu potreban čovek kao što je Sandens? Zbog čega bi ga Brendon zvao?

– Možda radi lične zaštite. Ovakvi poslovi uvek nose rizik.

– Ne verujem. Za tu svrhu imao je na raspolaganju dosta ovdašnjeg šljama... i to za sitne pare. Nešto od zakulisnih radnji još uvek nam nije poznato. To ću verovatno saznati od samog Brendona.

– Svakako. Ali, kako ga naći? Imate li plan?

– Za sada ne, ali jedini način da čovek nekoga nađe je da se raspita za njega. I baš to ću učiniti. Raspitaću se dole u salunu.

– Neka je sa srećom. Ja ću motriti iz prikrajka. Znajte da sam uvek u blizini.

Holidej je ugasio cigaru i pošto je provirio kroz odškrinuta vrata izašao u hodnik i niz stepenice sišao u salun.

Velika prostorija izgledala je sada živahnije. Svirala je muzika, a jedna crnokosa devojka u zelenoj i crvenoj haljini pevala je i igrala neku temperamentnu špansku igru. Iza uha imala je zataknut crveni cvet. Pucketala je kastanjetama i šetala se oko stolova provlačeći se između pohlepno pruženih ruku pripitih, nasmejanih muškaraca. Neki Meksikanci su ustali i pridružili se igri. Devojka je završila igru uz gromko zvonjenje kastanjetama i besno lupanje potpetica.

Holidej ju je sve vreme posmatrao i kada je ona pogledala ka njemu, on joj je uzgred klimnuo glavom. Devojka se kratko vreme dvoumila, a onda pošla ka njemu. Ljudi pored kojih je prolazila govorili su joj nešto na španskom, ali ona im nije odgovorila. Zastala je pored Holideja i zagledala mu se u lice.

– Popila bih malo crvenog vina, senjor.

Holidej je zainteresovano digao obrvu.

– Zaista? To bih mogao da vam priuštim – dao je znak krčmaru da devojci donese piće, a zatim joj se ponovo obratio. – Težak posao ta vaša igra.

Ona je slegnula ramenima i uzevši čašu rumenog vina, nazdravila mu pre nego što je otpila gutljaj. Okušala je najpre vino znalački, a zatim ispila čašu do pola. – Posao od koga se u svakom slučaju ožedni, senjor – dodirnula je ružu u svojoj ruci. – Ja se zovem Rozita.

– Sandens – odgovorio je Holidej.

Njoj je na to zadrhtala obrva. – Samo to?

– Na to se odazivam.

– Čudno ime, senjor. To je možda ime grada gde ste rođeni?

– Ne, tako se zove jedna indijanska igra. Kada posle kiše izgreje sunce, Indijanci znaju da će od njegove toplote izrasti bujna trava i da će te godine imati dosta mesa. Zato oni igraju da zahvale Manituu.

– Ah! Razumem. Ali, kako ste vi dobili to ime?

Holidej se zamislio. U informacijama koje je dobio nije stajalo kako je Sandens dobio svoje ime. Niko nije smatrao da je to važno. Ali, pokazalo se da je i to nešto što ga može otkriti.

– Teško bih mogao da kažem kada sam prvi put nazvan Sandens – rekao je Holidej slažući lagano reči. – Neki ljudi su me tako nazvali posle jednog napada na logor Sijuksa, indijanski ratnici su baš igrali tu igru sunca i nisu nas videli sve dok nismo otvorili vatru. Bio je to veliki masakr. Zato su čak hteli i da me odlikuju.

Ona se trгла i Holidej je zapazio da su joj oči kratko sevnule, oči inteligentne, hladne, prodorne. Odjednom je osetio da mora biti oprezan, da nije pogrešio što je bio sumnjičav povodom njenih naizgled slučajnih pitanja. Ta devojka bila je mnogo više od obične barske igračice.

– Kakvo je vaše mišljenje o Meksikancima, senjor?

On je slegnuo ramenima. – Primam ih takve kakvi jesu. Neki su dobri, a neki „maj malo“.

– Znate španski? – zapitala je ona i Holidej se naljutio na sebe zbog te omaške. Jer, pravi Sandens nije znao ni reč španski.

On je napravio grimasu. – Naučio sam

uz put reč-dve; senjorita, adios, maj malo, bueno... – zatim se osmehnuo. – Tekila, pulka kerida...

Ona se nasmejala glasno. – Si, razumem. To su reči koje dosta pomažu! Hoćete li Rozitu častiti sa još vina?

– Zašto ne? – dao je opet rukom znak krčmaru i odahnuo. Imao je utisak da je prošao kroz neku vrstu ispita. Sada je morao tu prednost da očuva i da je poveća ako je moguće. Prešao je rukom po čelu.

– Hju! Ipak nije tako vruće kao tamo odakle sam došao.

– A gde je to, senjor Sandens? – srknula je vino i pruživši ruku, uzela cigaretu iz Holidejevog džepa. Dok se iznenadio, ali je ipak kresnuo šibicu i prineo palidrvce vrhu cigarete. Ona mu je dunula dim u lice i prodorno ga pogledala.

– Severna Dakota, ali i južna Dakota je moje prebivalište.

– Zašto ste došli u Meksiko? Ili možda to ne bi trebalo da vas pitam?

– Možda ne bi trebalo, ali došao sam ovamo da nađem nekoga. U stvari u ovom gradu.

– Oh. Možda ja mogu da vam pomognem. Ja poznajem većinu ljudi u Akuna Faralu, od toreadora do vladinih službenika.

Holidej se osmehnuo lukavo. – Taj ko ga tražim nije ni jedno ni drugo. On je gringo i ima gringo ime, Brendon.

Ona je srknula vino ne menjajući izraz lica. Nastavila je da pije sve dok čaša nije bila prazna. Onda je povukla dim iz cigarete, ispravila se i uzela ga za desnu ruku. On je trgao ruku i ona je zbunjeno nabrala obrve.

– To je ruka kojom držim revolver, Ro-

zita. Ako želite da se držimo za ruke, moraćete se naviknuti na moju levu.

Ona je ozbiljno klimnula glavom i uzevši ga za levu ruku, povukla ga od šanka. On se odupro i ona se razdraženo okrenula prema njemu.

– Dodite sa mnom.

– Kuda?

– Videćete.

– Hoću odmah da znam ili neću koraknuti ni korak odavde.

Ona je sevnula očima, a zatim se usiljeno osmehnula; ali, iako su se njene rumene vlažne usne osmehivale sa puno obećanja otkrivajući pri tome bele zube, njene oči ostale su hladne i sračunate. – Niste mnogo ljubazni, senjor Sandense!

– Zbog toga i jesam živ!

Ona je lagano potvrdno klimnula glavom. – Si. Čula sam da ste obazriv čovek. Ali, pred nama je dug put, Brendon čeka.

Holidej se zainteresovao. – To vi kažete.

Ona je nestrpljivo odmahнула rukom. – On nas čeka, a nije preterano strpljiv čovek! Zbog čega mislite da sam vam postavljala onoliko pitanja?

– Mislio sam da je to zbog mog lepog lica.

– Ne šalite se sa mnom, senjor Sandens! Ovo za vas može biti samo još jedan u nizu uobičajenih poslova, ali za mene i moje prijatelje taj posao je vrlo važan. Pratili smo vas dok ste išli putem za Monterej. Znamo da ste ubili dva čoveka; jednog u Sabinasu i jednog na onom uzvišenju pored puta. Taj drugi bio je naš čovek i mora biti da vas je pobrkao sa nekim.

Ili je možda bio u Sabinasu i čuo kada je Beker rekao da nisam pravi Sandens,

pomislio je Dok Holidej. – Izgleda da ste budno motrili na mene – rekao je glasno.

– Zaista, jesmo, senjor – rekla je i Dok se zapitao da li je to prava naivnost u njenom glasu ili samo vešta gluma. Može biti da su ga videli na pijaci sa Mak Hjuom. – Senjor Brendon čeka. Dodite – kazala je zapovednički.

Holidej je zadržao bezizrazno lice. Ako odmah pođe, pomislio je, neće moći da Mak Hjuu ostavi poruku kuda je otišao. No, sada izbora nije bilo i on je zaključio da mora poći. Nadao se da će ga Mak Hju pratiti.

Holidej je levom rukom obgrlio devojkicu oko struka i prinudio se na osmeh. – Čini mi se da bi bilo bolje da odavde izađemo kao da smo obuzeti manje važnim stvarima od susreta sa Brendonom, šta mislite?

Ona se tiho nasmejala i naslonila se glavom na njegovo rame. Dok su prolazili između stolova, Holidej je neprimetno okrenuo glavu i ugledao Mak Hjuu, koji se namerno pomerio u senci, gde je sam sedeo za stolom. Mak Hju nije pogledao u Holidejevom pravcu, već je samo dodirnuo prstima obod šešira.

Holidej se osetio mnogo lakše. Bio je to znak da će ga Mak Hju pratiti na bezbednoj udaljenosti. No, žalio je što nije mogao da upozori svog saradnika da će možda uleteti u opasnost.

Devojka ga je povelala ka gradskoj štali i kratko vreme posle toga jahali su putem koji je vodio ka jugozapadu. Iza vrhova Sijere izronio je srebrnasti mesec, ali izgleda da devojci nije bila potrebna svetlost da bi se orijentisala kuda ide. Holidej je procenio da su prejahali skoro deset milja pre nego što su u preriji ugledali niske be-

le građevine nekog velikog ranča. Glavna ranč kuća bila je opasana zidom sa jednom osmatračkom kulom i teškim drvenim vratnicama.

– Ovo liči na tvrđavu – primetio je Dok, ali je devojka ostala nema.

Dojahali su do senke osmatračke kule, ali Holidej još nije video ni jednog stražara. Tada je devojka stavila šake oko usta i pustila glas noćne ptice čije je ćukanje Holidej čuo u šumarku iza kantine. Ništa se nije desilo puna tri minuta, a onda su se vratnice bešumno otvorile i Dok je ugledao dvojicu sa puškama, koji su ih držali na nišanu.

Ujahali su u dvorište i Holideja je obuzeo osećaj neprijatnosti. Stražari su im pokretima pušaka dali znak da sjašu i da pešice odu do kuće gde je u unutrašnjosti gorelo svetlo. Izrezbarena teška vrata na masivnim gvozdenim šarkama otvorila su se i iza njih u hodniku ugledao je stražara sa skraćenom dvocevkom. Stražar se pomerio da ih propusti i devojka je pošla napred do prostorije iza još jednih izrezbarenih vrata, gde je pokretom ruke dala Holideju znak da sedne.

– Sačekajte ovde. Senjor Brendon će brzo doći.

To su bile prve reči koje je izgovorila od izlaska iz grada. Holidej je klimnuo glavom i zabacivši šešir više na čelo, prešao preko odaje i svom težinom se spustio u jednu fotelju tapaciranu crnom i belom kožom. Okrenuo se po bogato nameštenoj prostoriji i u njoj razabrao mnoštvo predmeta starinskog španskog porekla: ne jeftine imitacije tih predmeta koje su se prodavale na pijacama, već prave, originalne vrednosti. Pretpostavio je da moraju vredeti čitavo bogatstvo.

Dok je bio zauzet razgledanjem namještaja, jedna mala vrata u zidu obloženom izrezbarenim drvetom tiho su se otvorila i u odaju je ušao neki visok čovek odeven kao Amerikanac. Holidej ga je primetio, ali nije mogao da razabere crte njegovog lica, jer je lice bilo u senci širokog abažura viseće lampe, pa se napravio kao da ga nije čuo. Nepoznati je sačekao nekoliko sekundi, a onda je pročistio grlo i progovorio.

– Drago mi je što ste došli, senjor Sandense. Ja sam Brendon.

Taj glas učinio se Holideju vrlo poznat, ali on na to nije obratio pažnju. Ustao je i žmireći pogledao čoveka koji je pošao nekoliko koraka napred i ušao u krug svetlosti. Pravo iznenađenje tek je predstojalo.

Pogledavši Holideja u lice, domaćin je zastao kao ukopan i razrogačenim očima zagledao se u svog posetioca. I Holidej je bez reči zurio u svog domaćina. Iznenadenje je bilo obostrano i potpuno jer su njih dvojica bili znanci iz nedavne prošlosti. Pred Holidejem je ledenog osmeha na zaprepašćenom licu stajao teksaški biznismen Brent Mening.

VI

Džoni Mak Hju je bio siguran da ga neko prati. Nekoliko puta zastao je da proveriti da li neko ide za njim, no, niko se nije pojavio. Ali njega je mučio predosećaj da mu je neko za leđima, a on je već davno bio naučio da predosećaje ne treba zanemariti.

Skrenuo je konja iza nekih stena koje su bacale dugačku senku oko sebe. Odlu-

čio je da tu pričeka. To čekanje moglo je biti donekle rizično, ali on je bio siguran da će lako naći Holidejev trag. Prošle večeri video je u kantini crnokosu plesačicu i nije o njoj razmišljao ništa drukčije nego što mu se činilo da treba razmišljati. No, ta njena uloga bila je veoma pogodna kulisa za vezu, pomislio je uživajući u osećaju sigurnosti koji mu je pružao dodir sa glatkim metalom njegovog revolvera.

Napregao je uši, ali je mogao da čuje samo uobičajene noćne šumove i već se počeo pitati nije li možda pogrešio. Ali, neko je prošle noći poslao protiv njega dvojicu. Možda su ga u toku dana pratili i možda ga neko još uvek drži na oku. Smeo je da se kladi da je u pravu.

I bio je. Ali, napadači nisu došli putem kao što je očekivao. Došli su preko stena iza njega. Bilo ih je dvojica i njihovo približavanje čuo je samo zbog toga što je jedan od njih slučajno zagrebao nožem o kamen. Mak Hju se okrenuo i podigao revolver, ali ga je nalet tela oborio iz sedla. Konj je kratko njisnuo i zatrupkao nogama u mestu i Mak Hju se otkotrljao u stranu da bi izbegao gaženje. Istog trenutka oštrica noža kliznula je kroz njegovu košulju. Osetio je oštar bol u rebrima i odmah pomislio da je imao mnogo sreće; vrh noža otvorio mu je samo rez na koži.

Dok se on hrvao sa jednim napadačem, i drugi napadač se bacio na njega sa zamahnutim nožem. Mak Hju je podigao noge da dočeka skok protivnika, ali nije bio dovoljno brz i napadač se sručio na njega. Revolver mu je ostao zaglavljen između tela i Mak Hju je zategao obarač ne znajući da li zateže obarač običnog punjenja ili patrona sa kuglama. Pritisnuo je okidač u momentu kada se napadač digao

za udarac. Odjeknuo je prigušen pucanj i revolver je poskočio u Mak Hjuovoj ruci, a udar eksplozije od patrona sa sačmom odbacio je napadača nekoliko stopa nazad, sa levom stranom raznetom stotinama kuglica.

Drugi napadač je zastao zaprepašćen i vrh njegovog noža za trenutak je ostao na Mak Hjuovom grlu. Kada je teški „kolt“ sređivač grmnuo, on je bio spreman da Mak Hjuu prereže grkljan i pucanj ga je za trenutak zbunio. Mak Hju je očajnički dograbio ruku sa nožem i odmah zatim osetio slab ubod ispod desnog uha. Napregnuvši mišice, uspeo je da se odbaci u stranu i pogleda čoveka koji se spremao za ponovni skok. Mak Hju je mahinalno dograbio pregršt prašine i bacio čoveku u lice. On se zakašljao i rukama pokrio oči.

Mak Hju je priskočio i izbio mu nož iz ruke. Čelična oštrica zazvonila je na kamenu i napadač je skočio da se ponovo dočepa oružja. Ne očekujući milost od napadača, Mak Hju je ispalio dva hica iz svog „kolta“ sređivača. Gromki tresak zaglušio je stenjanje i krkljav šum koji se napadaču oteo iz grla. Ubica je još nekoliko puta zgrčio noge i posle nekoliko sekundi se umirio.

Dišući duboko, Mak Hju je obrisao znoj sa čela i vratio u futrolu revolver koji se još pušio, pošto je prethodno izbacio ispaljene čaure i ubacio nove metke. Uhvatio je svog konja i pojahao još uvek na oprezi. Iza stena našao je dva konja koji su očigledno pripadali dvojici napadača. Zadovoljan da ih nema više, udaljio se od stena i uz put maramicom pokupio ono malo krvi koja je istekla iz plitke rane na rebrima. Nadao se da na pucnje niko nije obratio pažnju.

Sada mu je preostalo da nađe Holideja i devojk. Za taj jedan čas oni su mogli skrenuti sa glavnog puta i možda neće moći da nađe njihov trag do jutra. Sam bog zna u kakvu opasnost Holidej za to vreme može zapasti.

Dodirom mamuza, Mak Hju je brže poterao svog konja.

*

– Dok Holidej! – izustio je Mening poluglasno i ustuknuo ka vratima kroz koja je ušao, ali ga je Holidej pokretom ruke zadržao.

– Da, ja sam to, i moram priznati da nisam ništa manje iznenađen nego vi, mister Mening. Prema tome, u istom smo položaju.

Holidej je rečenicu završio dosta smireno i s odglumljenom ravnodušnošću, naglašavajući namerno istovetnost njihovog položaja. Desilo se ono od čega je najviše strahovao: bio je prepoznat i morao je kako-tako da odvrati Meninga od naglih poteza i odluka. Za trenutak je bilo najvažnije privoleti ga da sedne i da eventualno ne pozove u pomoć čuvar, što ne bi bilo čudno. Na njegovom mestu većina ljudi bi tako postupila. Holidej se zbog toga osećao kao ukrotitelj u kavezu nemirne zveri.

Njegov smiren ton i namešten osmeh delovali su na Brenta Meninga. On je prestao da uzmiče i slab osmeh izvio je njegove usne. – Da, skoro da bi se tako moglo reći. Nikada mi na pamet ne bi palo da ću se ovde sresti sa vama. Ali... – lice mu se opet uozbiljilo i oči mu je zamaglila senka nesigurnosti. – ... Kako to

da ste se vi našli u ulozi tog Sandensa? Očekivao sam njega a ne vas.

Prizvuk nepoverenja i sumnje ponovo se osetio u Meningovom glasu i Holidej je zaključio da sada, kada je prvi led probijen, ne sme ispustiti šansu iz ruku.

– Čujte, Mening – rekao je nastojeći da razgovor skrene na bajagi realniji teren. – To što se znamo i što jedan drugoga možemo ugroziti, nije razlog da ne bude-mo otvoreni i poštteni jedan prema dru-gom. Priznajem da vašem društvenom po-ložaju ne odgovara boravak na ovom sumnjivom mestu, a još manje iznajmlji-vanje revolveraša, ali ni mom ugledu ne leži angažovanje u ovom mutnom poslu. Prema tome, na istom smo. Vama treba neko ko će vam završiti određeni posao, a meni treba... materijalni stimulans. Možda to ni za jednog od nas nije najbolje rešenje, ali drugoga nema. Kad nema kiše, dobar je i grad!

– Ali... šta je sa Sandensom? – zapitao je Mening. – Zašto on nije došao?

Dok Holidej je zaključio da je nastao prelomni trenutak. Uozbiljio se i rekao. – On je mrtav. Igrom slučaja ja sam saznao za njegov posao i... iz određenih razloga rešio sam da se uključim. Uzgred, je li pet hiljada kompletna suma?

Mening je ćutao. Očigledno da je raz-mišljao o novom obrtu događaja. Kada je konačno progovorio, izgledalo je da je od-lučio da prihvati ono što mu se nudi, jer drugog rešenja nije bilo na vidiku.

– Bilo bi sve mnogo jednostavnije da ste vi Sandens – rekao je Mening uz površan osmeh. – Stvar je u tome što ne volim da radim na svoju ruku. Nisam sam u ovom poslu.

– To ne menja stvar. Ja ću za sada nas-

taviti da igram ulogu Sandensa, jer nikako ne želim da se sazna da je Dok Holidej umešan u neki posao u Meksiku. Za ovaj posao Dok Holidej ne postoji, i to je uslov da ga preuzmem. Kada se sve završi, neće biti važno ko je posao završio – rekao je Dok nastojeći da savlada poslednje Me-ningovo kolebanje.

Mening je napravio kiselo lice i spustio se na stolicu. – Pa dobro. U pitanju je ve-liko ulog i velika zarada i zato je potrebna apsolutna tajnost.

Holidej je klimnuo glavom. – Zbog to-ga vi koristite lažno ime Brendon, a ja Sandens. To što radimo ne sme biti dove-deno u vezu sa nama.

– Tačno tako Holideje.

– Dobro. A sada da vidimo zašto vam je Sandens potreban. Posao je mutan, to je jasno, ali i važan čim ste spremni da platite pet hiljada dolara.

Mening je slegnuo ramenima. – Uopšteno rečeno, potrebni ste nam da zaštitimo naše investicije.

– Hteo bih da znam nešto konkretnije. Nemojte da ste škrti na rečima. Pa, mi smo takoreći ortaci.

– Pa... i tako se može gledati na stvar. – Mening je ispod oka gledao Holideja i nastavio. – Nezavisno od toga što posao obećava dobru zaradu, zaključio sam da je potrebno ostvariti i ekstra profit. Sa ti-me su se složili i Meksikanci, znate, i oni imaju novčanih nevolja i nemaju ništa protiv da na lak način dođu do para. Taj ekstra profit može se ostvariti samo na ra-čun meksikanskih uzgajivača stoke.

– Na račun siromašnih peona. Bednu cenu treba sniziti do maksimuma. Pa, to je skoro pljačka.

– Zbog toga smo i odlučili da angažuje-

mo Sandensa. Ako bi se neko od peona usprotivio, tu bi se našao Sandens da ga obradi. Ako treba on će nekolicini spaliti kolibe, a po potrebi može neke i da pošalje na onaj svet. Mislim da bi se njemu taj posao dopao, jer sigurno da Meksikance ne bi voleo ništa više nego Indijance, a koliko znam crvenokošce mrzi kao gamad.

– Hm. To je dakle cilj – izustio je Dok značajno.

– Da. Cilj je da se peoni zaplaše i da sami odu sa zemlje, a da mi preuzmemo njihovu stoku ili da daju stoku po ceni koja im se nametne. Predstavници vlasti bi ćutali, jer im to donosi korist.

Holidej je kamenog lica gledao biznismena. Progovorio je lagano kao da čupa reči iz grla. – Drugim rečima, nameravali ste da otimate stoku umesto da je platite... makar po mizerno niskoj ceni. Pretpostavljam da biste vi i službenici meksi-kanske vlade strpali novac u svoj džep, a stoku transportovali u Teksas gde niko ne bi znao da stoka nije na zakonit način kupljena. Tako biste ostvarili lep ekstra profit. Znaju li vaši ortaci za taj poduhvat?

– Ne, to se njih ne tiče.

– Znači, dvostruka krađa. I od peona i od ortaka.

– Ma šta sad potrzete pitanje ortaka? Oni neće biti oštećeni. Određeni novac je ionako bio namenjen za kupovinu stoke i za ortake uopšte ne bi bilo važno ako bi se novac našao u mom džepu, a ne u džepu nekog maslinjavka. Naravno, ne bi im se dopalo ako bi saznali šta sam uradio, ali neće doznati. S druge strane, nikome se neće ništa desiti sem što bi peoni

morali da podviju rep... a oni su na to navikli.

– Velika je razlika između podvijanja repa i kuršuma.

Mening se uzvrpoljio. – Do toga ne bi moralo doći. Sandens bi našao način da im utera strah u kosti. Verujem da ni Dok Holidej nije manje maštovit.

– Hmm... – Dok se osmehnuo kiselo. – Fini izraz za grubo nasilje. No, nije stvar u maštovitosti već u tome da ta zamisao može imati teških posledica. Može doći do zaoštavanja odnosa između Sjedinjenih Država i Meksika.

– E do toga neće doći. Uostalom, neki mali rizik se mora preuzeti ako se želi dobra zarada, zar ne? Tako je u svakom poslu, bar vi to dobro znate – rekao je Mening i cinično se osmehnuo.

– Jasno mi je da ne plaćate bez razloga. No, niste mi rekli kakav je to posao koji treba obaviti u Teksasu. Žarko želim da to saznam.

Mening je zategao ivice sakoa. – Pa, to je nastavak ovog posla ovde. Čuli ste verovatno za grad Bodi u Teksasu?

– Jesam. To je najbolje tržište mesa. Postoje i drugi gradovi kao što su Ebilin i Dodž, ali Bodi je najbolji.

– Tačno. Tamo bi trebalo da se povežete sa našim čovekom. Zove se Lensing.

– Lensing? Revolveraš Lensing? Onaj koji je učestvovao u svim stočarskim ratovima u Teksasu?

– Baš taj. On sada radi za nas... na sličnom poslu.

Holidej se zamislio. – Ne znam na šta mislite. Koliko znam, tamo sad nema rata... Istina, haraju banditi... – začutao je, jer je počeo povezivati događaje zbog ko-

jih se i odlučio da prihvati Sandensovu ulogu.

– Pravog rata nema – objasnio je Menning – ali postoji više načina da se stočarima skrate krila. Otkriću vam tajnu: Lensing ima zadatak da napada dogone stoke, da krade goveda, zlostavlja i plaši kauboje i na sve moguće načine onemogućava stočare da svoju stoku doteraju na pijace. Drugim rečima, njegov je zadatak da u Teksasu napravi kaos, što bi dovelo do skoka cena stoke koju mi iz Meksika budemo liferovali.

– To je providan manevar. Svi će znati u čemu je stvar.

– Neće. Udesićemo da krivica za to padne na Indijance.

– Znači još i to. Opet da stradaju nevini? – procedio je Holidej kroz zube.

– Eh, šta se tu može. Znate i sami da je život surov.

– I ja treba u to da se uključim. – Zapi-
tao je Dok hladno, bezličnim glasom.

– Da. To je uračunato u cenu koju dobijate za posao koji ovde obavite. Velika para za kratko vreme. I – dodao je videvši da ga Dok gleda bez oduševljenja – sve ostaje u strogoj tajnosti. Niko nikada neće znati da je Dok Holidej učestvovao u tome. Sve će pasti na Sandensovu glavu.

Holidej je dugo netremice posmatrao Meninga. U grudima mu se gomilao jed i pretio da se kao bura sruči na tog nitkova, spremnog da zbog svog interesa uvali u opasnost bezbroj ljudskih života. Sevnuo je očima i ustao.

– Bedni podlače! Vi ste spremni da gazite po krvi zbog gomile dolara koje ćete sutra ostaviti za prvim kockarskim stolom, ali ja vam neću biti saputnik na tom poslu – izvukao je revolver i naperio ga na

Meninga. – Iz ovih stopa krećemo u Teksas, gde ćemo raspraviti ovo pitanje. Ako vam glava ostane na ramenima, proći će dosta vremena pre nego što izađete iz zatvora.

Dograbio je Meninga za prsa košulje i podigavši ga uvis, prodrmao ga iz sve snage. Zatim se na šum vrata okrenuo.

Na ulazu u odaju stajala je Rozita sa malim revolverom u ruci, a pored nje su stajala dva naoružana stražara sa puškama uperenim u Holideja.

– Mislim da od toga neće biti ništa, se-
njor – progovorila je stegnutim grlenim glasom. – Nećete vi poći nikuda sem da se upoznate sa ljudima koji su prihvatili plan ovog gospodina – osmehnula se, ali u tom osmehu nije bilo topline. – Ne verujem da će vas oni srdačno dočekati!

VII

Džoni Mek Hju ležao je između stena i studiozno posmatrao ranč opasan zidom. Uspelo mu je da nađe i sledi trag Holideja i španske devojke, mada je imao izvesnih teškoća da ga pronađe kada su nekoliko milja dalje od mesta gde su ga u zasedi dočekali dvojica plaćenika, skrenuli sa glavnog puta i pošli ka ranču.

Zora se već bližila, ali u kući iza zidina još uvek su gorele svetiljke. Zapazio je kretanje stražara na osmatračkoj kuli i nadao se da ga niko nije primetio. Postojala je realna šansa da je do tada prošao neopažen, jer je ravnica iza njega još uvek bila mračna, a on je dobro pazio da prilazeći ranč kući ne pričinii nikakav šum.

Još uvek nije mogao da se odluči šta da preduzme. Nije bilo načina da sazna šta

se događa u kući i nadao se jedino da je Holideju uspelo da maskaradu dovede do kraja.

Odjednom je odjeknuo dubok šum otvaranja vratnica i Mak Hju se trgao. Teška drvena vrata lagano su se otvorila i on je ugledao odsjaj svetiljke na cevi puške. Čovek na osmatračnici doviknuo je na španskom pitajući šta se događa. Odgovorio mu je stražar na levoj strani i reči prigušene od otvaranja vratnica doprle su do Mak Hjuovog uha.

– Idu kod vladinih šefova! Bilo je neke gužve sa gringom koga zovu Sandens. Izgleda da ni senjor Brendon nije ono za šta se izdaje.

– Madre de dios! – zakukao je čovek na osmatračnici. – Šta će sada biti?

– Ne znam. Mislim da nećemo dobiti toliko pezosa kao što smo se nadali!

Mak Hju je čuo bujicu šapatom izgovorenih reči, ali ih nije razumeo, jer je već najtiše što je mogao ubacio metak u cev svoje puške i zapeto oružje spustio pored sebe. Svoj teški „kolt“ s okidačem zapetim na patronsko punjenje stavio je pored puške. Zatim je iz džepa izvadio rezervnu municiju i poređao je na jedan kamen nadohvat ruke. Sve vreme je držao na oku vratnice i dvojicu koji su, otvorivši vratnice, stali svaki sa po jedne strane sa puškama u rukama. I dalje su tiho razgovarali sa stražarom na osmatračkoj kuli.

U dvorištu iza vratnica začulo se neko kretanje i Mak Hju je razabrao škripanje sedala, zveket konjske opreme i neke nerazgovetne glasove. Stražari na vratnicama prestali su da razgovaraju. Mak Hju je napregao oči i ugledao siluete konjanika koji su se približavali. Ugledao je dvojicu sa velikim „sombbrero“ šeširima, devojkicu i

lako prepoznatljivu siluetu visokog pustolova. Sa njima je bio još jedan čovek i Mak Hju je pretpostavio da to mora biti Brendon. Pri sve jačoj sivkastoj svetlosti praskozorja, sada je mogao sasvim jasno da ih vidi. Dvojica Meksikanaca sa „sombrierima“ jahali su pored grupe sa puškama u rukama. I devojkica je bila naoružana pištoljem. Da li je Holidej bio naoružan, to nije mogao da vidi, ali izgledalo je da su mu ruke slobodne.

Mak Hju je nanišanio stražara na osmatračnici smatrajući da najpre treba da skine njega. Sačekao je da grupa stigne do vratnica, kada je devojkica oslovila stražare oštrim glasom. Nije razumeo šta su joj oni odgovorili, ali posle toga grupa je prošla i stražari su počeli da zatvaraju vrata za njima. To je Mak Hjuu sasvim odgovaralo. Čuo je kada je teški gvozdeni zasun skliznuo u ležište i osmotrio grupu koja je pojahala putem ka desnoj strani. Smatrao je da će za nekoliko sekundi devojkica narediti da pređu u trk.

Mak Hju je opalio i stražar na osmatračnici se trgao, poskočio i udaren kuršumom zateturao se unazad. Nije pustio ni glasa kada se njegovo telo presamitalo preko ograde i palo preko zida u dvorište.

Mak Hju nije čekao da vidi rezultat svog pucnja. Okrenuo je pušku za nekoliko stepeni ka grupi konjanika i ugledao kako dvojica Meksikanaca okreću cevi pušaka u pravcu njegovog zaklona. Revolver u devojkinoj ruci počeo se dizati ka Holideju, ali Mak Hju je svoj drugi hitac već uputio na cilj i jednog Meksikanca izbacio iz sedla.

– Holideje! – povikao je.

Holidej je već pre toga reagovao. Za-

mahnuo je desnom rukom i šakom dokačio devojku po ruci u trenutku kad je opalila. Mali revolver je planuo i zrnca izgo-relog baruta zasula su ga po licu. Devojka se zaljuljala u sedlu i munjevito reagujući, cimnula vođice i svog konja izmakla van domašaja Holidejeve ruke, a zatim okrenula životinju s namerom da ponovo opali.

Mak Hju je pognuo glavu u zaklon, jer je jedan kuršum udario u kamen ispred njega. Drugi Meksikanac je ispalio svoju pušku i već je ponovo repetirao. Mak Hju je izvirio, opalio i promašio. Uglom oka primetio je da su se teške vratnice ponovo počele otvarati. U tom momentu Holidej se pognuo u sedlu i izbegao drugi hitac koji je devojka ispalila. Iskoristivši predah do trećeg metka, on je podbo konja petama i naterao ga na devojčinog konja.

Rozita je kriknula i poneta udarom pala sa konja izgubivši se istog trenutka u oblaku prašine. U međuvremenu, Mak Hju je pogodio i drugog stražara i dok je ovaj padao preko sapi svoga konja, Holidej je priskočio i izvukao iz njegovog pojasa svoj revolver sa drškom od slonove kosti. Jednim trzajem uzde okrenuo je svog konja za pun krug i pripucao na stražare pored vratnica. Ugledao je istovremeno grupu drugih stražara, koji su vičući trčali preko dvorišta.

Rozita se otkotrljala dalje od nogu svog konja i ustala još uvek držeći u ruci svoj pištolj. Digla je oružje obema rukama i stisnutih zuba potrčala prema Holideju, rešena da mu ni na koji način ne dopusti da pobjegne. Holidej je bio usredsređen na opasnost koja je dolazila od vratnica, ali ju je primetio Mak Hju i ustrelio je trenutak pre nego što je njen pištolj pla-

nuo. Udar kuršuma u rame odbacio ju je u zbrku konjskih i ljudskih tela, gde je nestala sa Mak Hjuovog pogleda. Mak Hju je sada dograbio svoj „kolt" i ispalio patron napunjen sačmom, iako je znao da na tom rastojanju efekat neće biti odgovarajući. No, nadao se da će tresak teškog punjenja uneti još veću zbrku među napadače, što mu je i uspeo. Čuvari ranča raspršili su se na sve strane i Mak Hju je potrčao prema svom konju dograbivši pre toga preostalih nekoliko metaka sa kamena. U najvećem trku skočio je na leđa svog konja i poterao ga na put ispred Holideja i Brendona.

Sve do tog trenutka Brendon, ili tačnije Mening, sedeo je u sedlu svog konja kao oduzet. U opštoj zbrci nije znao kuda da krene i kada je Holidej priterao konja uz njegovog i sa naperenim revolverom naredio mu da pojaše, njemu nije preostalo ništa drugo nego da posluša i da svog konja potera punom brzinom putem što dalje od ranča i što dalje od metaka iz meksikanskih pušaka.

Mak Hju se sjurio na put pored dvojice begunaca koji su glava podignutih uz konjske vratove, jurili kao vetar. Iza njih odjeknuo je isprekidan plotun puščanih metaka i begunci su začuli zlokobno fju-kanje kuršuma oko njihovih glava. No, niko nije bio pogođen i oni su nastavili da jure vratolomnom brzinom ne progovarajući ni reč. Tek kada su stigli do vrha blagog uzvišenja, zastali su tek toliko da bace pogled za sobom.

Bleda zlatasta svetlost plavila je ravnicu iza njih i pri dobroj vidljivosti oni su ugledali grupu konjanika koja je izjurila kroz vratnice ranča. U grupi je bilo možda desetak konjanika i svi su bili naoružani

puškama. Mak Hju je pogledao Holideja i značajno zažmirio očima.

Visoki pustolov je shvatio šta je njegov saradnik hteo da kaže i klimnuviši glavom, okrenuo konja i dao znak svom zarobljeniku da učini isto. Sva trojica su zatim punom brzinom poterali konje niz padinu.

Do Rio Grande predstojao im je vrlo dug put i trebalo je preći veliki deo neprijateljske zemlje pre nego što stignu u bezbednost Teksasa.

*

Lila Lorens je pognula glavu i prešla žurno preko blatnjave ulice u Amarilu, zasipana kišnim kapima koje je vetar lepio za njen kišni ogrtač. Povukla je naniže obod svoje kape i sa nje se slio mlaz vode. Bila je zadovoljna što pada kiša i što je zbog toga imala razlog da pogne glavu, jer nije želela da razgovara sa bankarom Fejnsom koji je baš u tom momentu izlazio iz banke.

Ali, to joj nije pomoglo, jer ju je on video i pohitao za njom dozivajući je po imenu. Vetar je nosio njegove reči i Lila se napravila da ga nije čula. Stigla je do trotoara na drugoj strani ulice i ušla u prvu trgovinu na koju je naišla. Odmah je znala da je pogrešila, jer je on jednostavno pošao za njom i mada je ona pokušala da se napravi nevešta i da se prikrije u dubini trgovine, on joj je direktno prišao.

– Dobro jutro, mis Lorens – rekao je dosta ljubazno, mada se njegovo tačkasto modro i inače blede lice nije osmehivalo. Prilazeći, dodirnuo je kratko obod šešira u znak pozdrava.

Lila se nije ni potrudila da se napravi

kao da je iznenađena što ga vidi. Samo je umorno digla glavu i učtivo mu otpozdravila.

– Teško bi se moglo reći da je baš dobro, mister Fejnse.

– Za neke ljude to je sasvim tačno, rekao bih – kazao je Fejns odrešito. Pokretom ruke pokazao je prema zamagljenom prozoru. Peć napravljena od bureta za ulje grejala je trgovinu i sa njihovih kišnih ogrtača već se počela dizati para. – Vreme je loše za šetnju, ali je dobro za rančere, ako smem da kažem. Suša je dugo trajala.

Stisnutih usana Lila ga je pogledala pravo u oči. – Da, pašnjaci i proplanci biće opet bogati travom, a potoci će biti puni vode kada banka preuzme moj ranč – nije se ni potrudila da prikrije ogorčenje u svom glasu. – Imaćete lepo imanje, mister Fejnse!

– Mi bismo mnogo više želeli da vi zadržite vaš ranč, mis Lorens. Mislim da nema potrebe da vas podsećam da je početak koji sam vam odobrio već istekao.

– Uopšte nema potrebe!

Fejns je klimnuo glavom i pogledao je s izrazom čoveka koji prikriva zadovoljstvo što je završio neku svoju neprijatnu dužnost. – Mislio sam da ne bi bilo zgorega da proverim. Ovaj, ako mi možete dati neko obezbeđenje da je zahtev za isplatu nagrade poslat, mislim da bi postojala mogućnost da se otplata duga odloži dok novac stigne...?

Lila ga je pogledala ogorčeno. – O tome razgovarajte sa šerifom Lejsijem, mister Fejnse! On mi još nije dopustio da podnesem zahtev!

Fejns je digao tanke obrve i zavrteo glavom. – Draga moja, draga moja, moram da kažem kako nisam mnogo zadovoljan

što to čujem. Verujem da ću reći istinu ako kažem da niste ni vi zadovoljni, ali na vama je da se potrudite da taj novac dobijete na vreme, mis Lorens. Ne možete očekivati da će vam banka činiti bezbroj ustupaka ako vi sami niste spremni da date sve od sebe. Morate se boriti, mis Lorens! Ne možete čekati da vam novac s neba padne u krilo. Morate se suočiti sa problemima i potražiti rešenje – ponovo je zavrteo glavom. – Bojim se da je banka učinila onoliko ustupaka koliko je mogla. Ostalo sve zavisi od vas.

– Vi tako mislite? – odgovorila je Lila podrhtavajući glasom. – Mislite da nisam bila skoro van sebe nastojeći da dođem do tog novca? Nik Lejsi ima neka uputstva, neće da kaže od koga i jednostavno neće da pošalje moj zahtev!

Fejns je ponovo zavrteo glavom. – Žao mi je što moram ovako da razgovaram sa vama, ali to je za vaše dobro, mlada žena. Ako želite da sačuvate svoj ranč, poslušajte moje reči – ponovo je dodirnuo prstima obod šešira. – Zbogom.

Posle tih reči on se okrenuo i pošao vratima svojim kratkim brzim koracima. Lila je ostala da gleda za njim, nabranog čela, a zatim se okrenula ka tezgi. Trgovački pomoćnik joj je prišao i zapitao da li joj nešto može pomoći.

– Ovaj, ne. Predomislila sam se. Hvala.

Trgovački pomoćnik se vratio na svoje mesto, a ona se okrenula, privukla ogrtač čvršće oko ramena i žurno izašla na kišu. Pogruvši glavu na vetru, ona se blatnjavom ulicom uputila ka šerifovoj kancelariji. Pred vratima otresla je blato sa cipela i ušla. Nik Lejsi je stajao pored prozora i gledao na ulicu zakrčenu sporom vožnjom jednih kola vučenih volovima.

– Video sam da vas je Fejns progonio

do Milerove trgovine. Pretpostavljam da vas je pritiskao za novac.

– Vaša pretpostavka je tačna, šerife Lejsi. I zbog toga želim da znam kada ćete proslediti moj zahtev.

On je uzdahnuo i naslonivši se na prozor, pogledao napolje u haos na ulici nadajući se da između vozara volovskih kola i drugih kola koja su išla za njima svađa neće prerasti u tuču. Nije mu se sviđala pomisao da izađe na kišu i blato da uspostavlja red među zavađenim stranama.

– Lila, pokušao sam da vam objasnim da je izveštaj o tom slučaju otišao direktno zapovedniku teksaških rendžera. Upravo se odvija jedna tajna akcija i ne smemo ugroziti sigurnost čoveka angažovanog u toj akciji, time što bismo postavili zahtev za isplatu ucene. Onog trenutka kada zahtev bude zvanično postavljen, neće biti načina da se glas o Sandensovoj smrti prikrije, a ako taj glas stigne do njih koji su umešani, ceo plan će otići u vetar – otpiknuo je cigaretu kroz odškrinut prozor i okrenuo se leđima ulici. Vozači kola su se već dohvatili za guše i Lejsi jednostavno nije želeo da to vidi. – Čujte, mogu vam pozajmiti nekoliko stotina dolara ako će to pomoći da Fejns zadrži stvar do trenutka kada budemo mogli da zahtev prosledimo.

– Hvala mnogo, šerife Nik, ali neće biti dovoljno da se stvar sredi. Ja sam vas svojevremeno upozorila da ću uzeti stvar u svoje ruke i kako vidim sada je za to došao trenutak – kada je šerif zaustio nešto da kaže, ona je digla ruku i ućutkala ga. – Mislim da je to trebalo već davno da učinim. I pre nego što počnete da me ubeđujete, hoću da vam kažem kako ništa što ćete reći neće moći da izmeni moju odluku.

– Šta, do đavola, nameravate da učinite? – prasnuo je Lejsi. – Pa, vi biste tako mogli skriviti smrt jednog čoveka, Lila!

– Možda. Ako mogu, ja ću to izbeći. Rekli ste mi da je odluku o ovome doneo lično komandant teksaških rendžera. Pa lepo, a zna li on u kakvom sam ja položaju? Vi ste mi rekli kakav je njegov plan i ja sam se složila da sarađujem. Ali sada sam stigla do kraja tog puta. Vreme je da neko meni pruži podršku.

– Ne znam da li on nešto zna o vašem zajmu, Lila, ali to u svakom slučaju nije nešto čime bi se komandant rendžera bavio! Sto mu muka, on ima na glavi brigu o ljudima u celom Teksasu!

– Ima mnogo ljudi u Teksasu, a i ja sam jedna od njih! Ako ne budem uradila ono što hoću, izgubiću moj ranč.

Bez ijedne reči ona se okrenula na petama i izašavši napolje, žurno pošla trotarom. Lejsi je izustio kletvu i priskočivši vratima, glasno je pozvao. Zatim je bacio pogled na ulicu i ugledao vozare kola kako se valjaju u blatu i gomilu okupljenu oko njih. Već su se čule rasprave o tome ko je u pravu a ko nije, i tuča vozara mogla se pretvoriti u opštu gužvu. Lejsi je duboko uzdahnuo, pogledao Lilu koja se udaljavala ka štali i nevoljnim pokretom skinuo sa klina svoj kišni ogrtač. Svidalo mu se ili ne, moraće da zagazi u blato i prekine tuču pre nego što mu događaji iskliznu iz ruku. Lila Lorens moraće malo da sačeka.

*

Bila je to jedna od najgorih pustinja sa kojom se Holidej suočio u toku mnogih godina svog lutanja po granici i južno i severno od Ria. Prašina je bila sitna kao

puder i uvlačila se u usta i ždrelo čak i ako su usta i nos bili pokriveni maramicom. Oči i uši su takođe bili puni prašine. Prašina se zavlačila u kožu na vratu ispod okovratnika, pa čak i u čizme. Prašina se lepila konjima za oči i oni su od toga bili nemirni i stalno su zabacivali glavu i frkali, pokušavajući da iz nozdrva istresu prašinu koja ih je dražila.

Žarko bleštavo nebo bez oblaka, vulkanske stene zatrpane sitnim slanim peskom, tu i tamo kržljivo rastinje koje nije dosezalo više od ramena, a većinom jedva do listova, i nigde traga vode. Takva je bila pustinja koju su Španci nazvali Inferno Blanko, što znači beli pakao, koji je naziv i nosila. Odblesak belih krečnjačkih stena i belog peska sa kristalnim prelivima davao je svemu prejaku zaslepljujuću belinu od koje se moglo oslepiti ako čovek nije bio dovoljno oprezan. Zbog toga su Holidej, Mak Hju i Mening deo lica oko očiju i očne kapke premazali garom umućenim u nekoliko kapi vode, što je donekle ublažavalo prejak odblesak sunca.

Povrh svega toga gonila ih je banda fanatičnih Meksikanaca, a bez sumnje da je obaveštenje o njihovom bekstvu poslato ispred njih sa naredbom da im se ne dozvoli da pređu Rio Grande.

Činovnici meksičke vlade imali su mnogo što da izgube i sigurno su preduzeli sve da ih zadrže u Meksiku. Po mogućstvu mrtve, uključujući tu i njihovog doskorašnjeg saradnika Meninga.

Od trojice begunaca Mening im je bio čak opasniji nego Holidej i Mak Hju. Izveden pred sud u Teksasu, on bi svakako otkrio ne samo plan akcije u Teksasu, što se njih u krajnjoj liniji nije ticalo, već i

njihov dogovor o pljački peona i vlade za koju su radili. Kao krunski svedok u njihovoj krivici, Mening je mogao prouzrokovati ne samo gubitak unosnih položaja za njih, već i teške kazne zatvora. Otuda je bilo normalno očekivati da će žestoko nastojati da se tog svedoka oslobode. Toga je bio svestan i sam Mening i zbog toga je, nateran sticajem okolnosti, žudeo da se dočepa granice. Smatrao je da u Tekساسu u najgorem slučaju može dobiti nekoliko godina zatvora, a to je još uvek bilo mnogo bolje nego biti mrtav u pesku pustinje Inferno Blanco. No, iako svestan svog bezizlaznog položaja, a možda baš i zbog toga, on se neprestano žalio i jadicovao. Holidej i Mak Hju su dugo podnosili njegove jadicovke i čitali izbegavajući da razgovorom u pluća unose vrelinu i prah pustinje. No u jednom momentu Holidej je priterao konja uz njegovog i udarcem nadlanice po licu oborio ga iz sedla.

– Umukni, kukumavko, ili ćemo te ostaviti lešinarima.

Holidej i Mak Hju su nastavili da jašu ostavljajući Meninga opruženog na vreloj pesku. Znali su da nema kuda da pođe sem za njima. On se uspravio na rukama i počeo ih dozivati proklinjući Holideja. Pošto se oni nisu osvrnuli, niti su usporili hod, on je shvatio poruku. S mukom se lagano ponovo popeo na konja, pošto je pretnodno utrošio nekoliko minuta da ga uhvati, a onda je pojahao za njima.

Posle pucnjave na ranču, njih trojica uputili su se putem koji je vodio za Akuna Faral. Ulazeći u jednu udolicu, odlučili su da postave zasedu. Nisu se dogovarali, već je Holidej samo dao znak rukom Mak

Hjuu da stane, a Meningu da produži dalje. Mali rendžer je pored oružja na svom sedlu nosio i laso. Holidej je konopac pustio po zemlji na najužem delu jaruge, a drugi kraj prebacio preko jednog drveta i vezao ga za granu koja mu je u datom trenutku trebalo da posluži kao poluga. Zatim su obojica čučnuli u zaklon iza stena.

Ništa ne sluteći, grupa gonilaca je naišla u punom trku. Holidej je svom snagom pritisnuo granu i konopac se zategao preko jaruge na visini konjskih glava. Konji su zanjiskali kada ih je konopac očešao po gubicama i svi konjanici jedan za drugim skinuti su iz sedala kao rukom smaknuti.

Petorica gonilaca koprcali su se na tlu. Holidej i Mak Hju su priskočili. Mak Hjuov revolver je planuo kada se jedan od gonilaca uspravio sa upola izvučenim revolverom. Udaren težinom kuršuma, gonilac je odbačen na svoje drugove. Holidej je zamahnuo revolverom i tresnuo jednog od gonilaca po glavi. Udareni je samo kratko kriknuo i srušio se na zemlju, a Holidej se okrenuo i ispalio metak u sledećeg Meksikanca, koji se bacio na njega vitlajući kundakom puške. Napadač je naleteo na cev revolvera upravo u trenutku kada je Holidej povukao okidač. Od strahovitog vazdušnog udara napadač je odbačen dva-tri koraka na vrhovima prstiju kao marioneta vučena koncima. Čuvši šum iza sebe, Holidej se okrenuo i još jednom opalio u lice izobličeno od mržnje. Istovremeno je Mak Hju udarcem noge odgurnuo poslednjeg napadača i ispalio mu metak u prsa.

Uplašeni pucnjima, konji su se uskomešali i razbežali. Holidej i Mak Hju su

uspeli da uhvate tri konja i da zaplene hranu i vodu koju su na njima našli. Zatim su pokupili oružje. Samo jedan napadač koristio je „vinčesterku“, dok su ostali imali puške tipa „mauzer“ ili „šnajder“, koje su se uglavnom koristile južno od Rio Grande. Pokupili su i pojaseve sa municijom koja je odgovarala njihovim puškama, jer je samo nebe znalo koliko će vremena proći pre nego što stignu do Ria.

Izjahali su iz jaruge vodeći sa sobom dva rezervna konja. Prešli su skoro pet milja pre nego što su našli Meningov trag, a kasnije i njega skrivenog u jednoj velikoj pećini.

– Čuo sam... pucnjavu – rekao je sa neskrivenim strahom. – Ali, nisam znao ko je pobedio.

Mak Hju je pogledao Holideja, ali visoki pustolov nije ništa rekao. Moglo se očekivati takvo Meningovo držanje i pitao se da li bi imalo smisla dati Meningu oružje u ruke. U nekom trenutku mogao im je biti od koristi, ali je bilo pitanje da li se u njega moglo pouzdati.

– Šta ćemo sada, mister Holideje? – zapitao je Mak Hju.

Holidej ga je pogledao u oči i počeo skupljati suva drva za vatru.

– Najpre ćemo pripremiti nešto za jelo od ovoga što smo zaplenili, jer nam je ovo retka šansa da prezalogajimo nešto toplo. Ne znamo kad će nam se ta prilika pružiti sledeći put – pružio je ruku u kojoj je držao nož-skakavac nađen u bisagama jednog Meksikanca. – Zbog toga što idemo tamo – rekao je pokazujući nožem prema severozapadu. – Preko Belog Pakla.

Mak Hju je tiho zviznuo, a Mening je nabrao čelo.

– Šta? To mi se nimalo ne sviđa.

– Još manje će ti se svideti kad budeš čuo stvarno stanje – rekao je Holidej. – To je najgora pustara u severnom Meksiku i ovo što imamo, nekoliko čaturica vode i malo hrane, to je sve za prelazak preko nje. Neće biti nikakvog zastajanja i divljači za popunjavanje zaliha, a niti izvora vode.

– Mora biti da postoji još neki put! – izustio je Mening zgrčeno.

– Naravno da ima. Ima tuce puteva do granice – rekao je Mak Hju. – Ali, oni će vrveti Meksikancima koji jedva čekaju da se dočepaju naše kože. – Ti možeš poći jednim od tih puteva – rekao je Holidej Meningu mirnim glasom – ali bićeš mrtav pre nego što pređeš jednu milju. Jedini put je preko pustinje. Ako je pređemo i ako nas Meksikanci ne stignu, imaćemo šanse da se spasemo.

Mening ga je gledao siv u licu. Mak Hju se nasmejavao kiselo.

– Da. Onda nam samo preostaje da se provučemo između patrola koje će nas vrebati na granici.

Mening je zastenjao tiho. – Samo to.

Od kako ga je Holidej učutkao udarcem pesnice po licu, on je jahao mrgodan i nem.

VIII

Treće noći u pustinji Beli Pakao kada su rezerve vode već bile pri kraju, a večera se sastojala od samo nekoliko zalogaja upola raskuvanog pasulja, Holidej je progovorio.

– Nikada nam nisi ispričao kako je došlo do toga da se nađeš u toj grupi špekulanata stokom, Meninge. Koliko znam, tebi su poslovi išli dobro, imao si para...

Mening ga je pogledao mračno. – To nije važno. Sada sam tu gde sam.

– A još više me zanima zbog čega si odlučio da prevariš i svoje ortake. Takva pojava je za mene neshvatljiva.

– Jednom prevarant, uvek prevarant – umešao se Mak Hju. – To je oveštalo pravilo.

– Ne gnjavite me s tim, do đavola – izdramio se Mening besno. – Imao sam svoje razloge.

– Možda ne bi bilo loše da ih čujemo. Možda će ti priznanje koristiti kad stigneš pred sud – primetio je Holidej ravnodušno.

– Kad stignem pred sud? To se neće desiti – promrmľao je Mening glasom hrapavim od žeđi.

– Zbog čega misliš da neće? Da ne misliš slučajno da ćeš nam pobeći... ili da će te tvoji prijatelji osloboditi – podsmehivao se Mak Hju.

– Nisam toliki optimista. Mislim da niko od nas neće živ stići u Teksas. Ako nas ovi prokleti meksikanski koljači ne pobiju, ova pustinja sigurno hoće. Od kakvog je onda značaja to što me je navelo da se uključim u ceo ovaj posao?

– Pa, recimo da sam radoznao – objasnio mu je Holidej.

– Ako je to u pitanju onda ću vam učiniti uslugu. Umešao sam se jer sam poslednjih meseci imao priličnih gubitaka na kocki – rekao je Mening preko volje.

– Zar to? – Holidej se osmehnuo prezirivo. – Sigurno si pokušao da u revanšu vratiš gubitak?

– Da. – Snuždio se Mening.

– Eh, da ti onda kažem jedno kockarsko pravilo. Nikada ne traži revanš od čoveka protiv koga si izgubio. Šanse da u revanšu vrati gubitak ima samo profesionalni kockar, a ti nisi taj – predočio mu je sa visine Holidej. – Tako dakle, izgubio si lovu i morao si da zagaziš u kriminal. Šta si ovde naumio to me se mnogo ne tiče, ali posao u Teksasu... e, to je već druga stvar.

– Posao u Teksasu? Jeste li saznali šta su tamo naumili da sprovedu? – zapitao je živo Mak Hju.

– Naravno. A na taj plan ja sam rešio da odgovorim na svoj način – rekao je Dok Holidej. – Uostalom, neka ti Mening ispriča svoj deo priče, a ja ću onda dodati svoj.

Mening je s mukom i očajanjem pogledao jednog pa drugog. Obrisao je prašinu sa lica i napravio grimasu zbog bola izazvanog tim pokretom. Iščačkao je između zuba komadić pasulja i mahinalno pružio ruku ka četurici sa vodom, no, Holidej ga je zgrabio za podlakticu. Mening ga je iznenađeno pogledao i Holidej je lagano odmahnuo glavom.

– Nema više do jutra.

– Do vraga, ožedneo sam od ovog pasulja.

– Zbog toga sam ti i rekao da sačuvaš vodu za posle jela, ali ti me nisi poslušao. Sad nema ništa više do zore.

Mening je zaustio da protestuje, a onda skrenuo pogled pred Holidejevim hladnim pogledom. Slegnuo je rezignirano ramenima i naslonio se na kamen lave.

– Pa dobro – rekao je škripeći glasom – možda će mi razgovor skrenuti misli sa vode. Ali, posle toga biću opet vrlo žedan.

Holidej je stavio čaturicu na cebe pored sebe i pogledao Meninga. – Ujutru, ne ranije.

Mening ga je besno pogledao i duboko uzdahnuo. Onda je ponovio ono što je Mak Hju već znao zahvaljujući raspitivanju kod Meksikanaca, ali i dosta toga što mu nije bilo poznato. Naravno da se Mak Hjuu nije svidelo ono što je čuo za grad Bodi i grupu revolveraša koji su tamo žarili i palili. Progovorio je suzbijajući revolt.

– Sada je sve mnogo jasnije. Koliko sam čuo, taj deo Teksasa je pretvoren u pravi pakao što je već poremetilo tržište mesa. Ako se stvari još pogoršaju stvoriće se uslovi da na tržište uđe jeftina meksička stoka iz pristaništa u zalivu, koja bi odmah bila razgrabljena od gladnih kupaca. Veliki profit plus ekstra profit! Možda bi prošlo mnogo vremena pre nego što se stanje u Teksasu sredi i teksačka stoka ponovo stigne na tržište, a i tada bi konkurencija bila oštra. – Pogledao je gnevno Meninga. – Kakav prljav plan ste smislili! Razbojnici!

Mening je priznao da to možda nije moralno, ali bože moj, donelo bi mnogo novca u njegov džep i džepove njegovih ortaka. – To je i bio razlog što sam poslat u Meksiko: da napravim novac za sve.

Holidej je hladno pogledao Meninga. – Umesto toga, ti si hteo da napraviš gomilu novca za sebe.

– Do đavola, znate i zašto!

Holidej je prodorno pogledao sagovornika. – Znam sve, samo što se ne slaže sa mojim shvatanjima da se to radi bez skrupula. U ovom slučaju taj grabež bogatstva mogao je značiti i dosta prolivene krvi – dodao je kruto.

Mening se uzvrpoljio. – Pa, ako bi se peoni oduprli, pretpostavljam da bi bilo i toga. Ali čak i tako, Holidej, može biti da bismo tim ljudima učinili dobro. Videli ste kako oni žive pod vlašću vladinih službenika.

Službenici su korumpirani zbog takvih ljudi kao što si ti, Mening – predočio mu je Holidej kratko. – Ali do vraga s tim, taj deo posla je osujećen. Preostaje još samo Teksas, a kako mi se čini, ti ni u tome ne vidiš nikakvo zlo.

Mening je izbegao da pogleda Holideja u oči. – Pa, ja ne bih bio direktno umešan u to. Hoću da kažem, ne bih se tamo nalazio.

Holidej je nastavio da netremice gleda Meninga i ovoga je to razdražilo. – Do đavola, Holideje, nisam ja kriv za sve. I ostali su hteli novac. Oni su organizovali bandu koju je Sandens trebalo da predvođi.

Holidej ga je pogledao ispod natuštenih obrva. – Recimo da je tako, ali to sada više nije ni važno. Osujetili smo prvi deo plana, osujetićemo i drugi deo, ne zvaao se ja Holidej.

Mak Hju ga je belo pogledao. – Hej, šta vi to...

– Poznaju li banditi Sandensa? – zapitao je Dok, ne obraćajući pažnju na svog pomagača.

Mening je odmahnuo glavom. – Koliko znam, ne. On je u jednom pismu napisao da neće biti teškoća da nepoznat čovek preuzme vođstvo, pa pretpostavljam da je mislio da ga ne poznaju.

Holidej je klimnuo glavom, a Mak Hju se zabrinuto pogladio rukom po bradi. – Nadam se da ne mislite ono što ja mislim da mislite!

Holidej je izdržao njegov pogled. – Nema drugog načina da se stvar privede kraju, Mak Hju.

– Izgubićete tu vašu ludu glavu, čoveče! Male su šanse da Lensing ili možda neko od njegovih ne poznaje Sandensa. Onog momenta kada utvrde da vi niste pravi Sandens, vi ste mrtav čovek.

– To je rizik na koji sam od početka računao – predočio je Holidej kratko. – Da, čim se vratimo nazad u Teksas, Džoni, ja ću poći u Bodi i srediću Lensingovu bandu – bacio je kratak pogled na Meninga. – A ti ćeš tu odigrati svoju ulogu, Mening.

– Ja! Kakvu sad ulogu?

– Ulogu koju samo ti možeš odigrati. Naći ćemo načina da Lensinga obavestimo o Sandensovom dolasku – upro je kažiprst Meningu u prsa. – Moraćeš da sarađuješ sa nama, lupežu, pa ćeš možda na taj način zaraditi neku olakšavajuću okolnost.

Mening je progutao pljuvačku – Izgleda da nemam drugog izbora.

– Tačno, nemaš. Ne zaboravi da si ti naš zarobljenik. Ako pokušaš da pobegneš, dobićeš metak kao i svaki drugi uhapšenik.

Mening ga je pogledao sa nevericom. Zatim je dunuo kroz nos i usiljeno se nasmejao. – Šalite se!

Osmeh mu je nestao sa lica kada je sreo hladan neprijateljski Holidejev pogled. Progutao je vazduh shvativši da je Holidej ozbiljno mislio.

Približavajući se severnoj granici pustinje, primetili su dva oblaka prašine, po jedan sa svake strane, i po tome su znali da ih tamo čekaju vladini službenici. To je bio razlog što ih goniodi do tada nisu

stigli i što im za poslednja dva dana nisu bliže prišli.

Negde oko podne Meksikanci su rastojanje smanjili na otprilike puškomet, a za sledećih pola sata prišli su toliko da su se jasno raspoznavali pojedinačni konjanici. Begunci su na zapadnoj strani izbrojali sedam gonilaca, a sa severoistoka devetoricu. Bili su to sve okoreli banditi, „bandidosi“, koje nije nimalo brinulo što će proliti gringosu krv, pogotovu što su za to bili plaćeni.

Mening je jahao između Holideja i Mak Hju, lica sivog pod skramom prašine, očiju koje su izražavale krajnju zabrinutost. Na Holidejevom i rendžerevom licu nisu se otkrivala njihova osećanja, ali to nikako nije značilo da oni nisu zabrinuti. Bivali su i u mnogo gorim situacijama, ali to nije značilo da će iz ove u kojoj se nalaze biti jednostavno da se izvuku.

Nešto ulevo od njih i malo napred nalazila se plitka uvala u pustinji. Holidej ju je ugledao i ćutke pokazao rukom na nju. Mak Hju je klimnuo glavom. Ako bi do uvale stigli pre manje bande Meksikanaca, onda bi se u trenutku napada goniodi našli jasno ocrtani prema svetlom nebu. To bi značilo kratko zadržavanje, ali uz nešto sreće ne bi čak morali ni da sjašu i ako bi precizno pucali, moglo bi im uspeti da se za nekoliko minuta oslobode jedne grupe gonilaca.

Kada su skrenuli prema uvali, Mening je pomislio da su poludeli. – Tamo će nas sigurno uhvatiti! – zacmizdrio je.

– Neće ako se dugo ne zadržimo. I nemoj silaziti sa konja, bez obzira šta se bude desilo! – povikao je Holidej kroz zube. – Radi samo ono što ja i Džoni radimo,

pa ćemo se izvući. Ako napraviš neku glupost, bićeš prepušten sam sebi. Nemamo vremena da te izvlačimo iz sosa u koji zapadneš.

To je za Meninga bilo dovoljno. Poterao je konja sa namerom da se drži što bliže Holideja i Mek Hju. Oni su u ovakvim stvarima imali mnogo više iskustva. Iako mu je njihov potez izgledao sulud, držao se njih.

Manja banda Meksikanaca primetila je kuda su se uputili i pokušala je da ih odseče od njihovog cilja. A onda je njihov vođa pomislio isto što i Mening: neka gringosi uđu u uvalu, a oni će ih tamo opkoliti i na miru lagano poskidati. Dao je znak svojim ljudima da puste trojku da ujaše u uvalu. Holidej i njegovi pratioci su to iskoristili, preskočili preko niskog prevoja i ujahali u plitki peščani krug. Skoro istog trenutka začuli su radosnu viku Meksikanaca.

Čim su stigli do sredine uvale, Holidej i Mak Hju su zategli vodice, okrenuli konje i prineli „vinčesterku” ramenima. Do tog trenutka banda Meksikanaca stigla je do ivice uvale. Gonioci su bili iznenađeni kada su videli da je trojka zastala da pruži otpor i samo je njihov vođa shvatio zašto, ali je i njegova reakcija bila suviše spora. „Vinčesterke” su planule i on je bio skinut iz sedla zajedno sa još dvojicom njegovih ljudi pre nego što su ostali uzvratili paljbom i pokušali da okrenu konje i sklone se od ivice uvale. „Vinčesterke” su nastavile da bljuju ubistvenu paljbu u oblake prašine u kojima su konji bez jahača nalleteli na konjanike i obarali ih na zemlju. Oni koji su ustali da pruže otpor pali su pogođeni i za manje od jednog minuta ivica uvale bila je čista. Šest tela ležalo je na

ivici dolje, a sedmi je verovatno bio na drugoj strani, van domašaja njihovog pogleda.

Holidej i Mak Hju su brzo napunili „vinčesterke” i tek što su poterali konje uz padinu, do uvale je stigla druga banda Meksikanaca. Puške su zapraštale i kuršumi su zafijukali oko glava begunaca.

Holidej je čuo divlju viku i brzu glasnu komandu na španskom. Bacio je pogled preko ramena i ugledao bradatog lidera kako mahanjem ruku šalje svoje ljude oko uvale sa ciljem da im na drugoj strani preseku put za bekstvo. Holidej je odjednom zategao uzde i okrenuo konja. A Mak Hju je skoro istovremeno učinio isto. Samo je Mening nastavio još nekoliko metara, zbunjen izvedenim manevrom. Holidej i Mak Hju jahali su nazad putem kojim su došli. Bradati vođa bandidosi urlao je pozivajući svoje ljude da se vrate nazad, ali oni su jahali ispod ivice uvale i nisu videli povratak begunaca, a zaneti trkom, nisu čuli naredbe svoga vođe. Holidej je prinio „vinčesterku” ramenu i ispalio dva hica. Meksikanac kao da je istegao noge u uzengijama, a onda se uhvatio rukama za grudi i glavačke pao sa konja. Holidej je poterao svog konja punom brzinom i sustigao Mak Hju i Meninga, koji su već izbijali na vrh dolje. Sada je između njih i bande gonilaca bila cela dužina okruglaste dolje.

Kada su Meksikanci to shvatili, Holidej je već vodio Mak Hju i Meninga bezglavim trkom preko pustinje prema severozapadu, gde je skrivena od pogleda ležala udaljena reka Rio Grande.

Kapetan rendžera Voring ćutke je saslušao priču Lile Lorens. Sedeli su u njegovoj kancelariji u Madridu, glavnom štabu rendžera za taj deo Teksasa. Madrid je normalno ležao dva dana jahanja od Amarila, ali je Lila Lorens to rastojanje prešla za manje od dan i po. Kada je jednom donela odluku, ona je tu odluku sprovela sa najvećom mogućom brzinom.

Kada je završila svoju priču, kapetan Voring se zavalio u naslon svoje stolice i izvadio jednu tanku cigarilos cigaretu iz džepa svoje uniforme. On je bio jedan od prvih oficira rendžera i kao stari ratni kapetan odgovarao je izgledom toj uniformi. Izvadivši cigaretu, zastao je i upitao pogledom Lilu.

– Dozvoljavate li, mis Lorens?

– Svakako, kapetane. Oprostitćete mi moje nestrpljenje, ali jeste li u mogućnosti da mi pomognete? Moj ranč mi veoma mnogo znači.

Kapetan je zapalio cigaretu i odbio gust dim prijatnog mirisa. – Svakako da vam mnogo znači, sasvim razumem vaša osećanja. Ali, razumem takođe i razloge šerifa Lejsija.

Lila se ukočila i stisnula pesnice u krilu. Iz Voringovih reči naziralo se odbijanje.

Voring se namrštio. – Vidite, mis Lorens, po mom mišljenju sve je to nesrećan splet okolnosti. Lejsi je imao određena naređenja i on ih je savesno sproveo u delo. Na njegovom mestu možda bih i ja tako uradio.

Lila je osetila grč u želucu. Sve njene nade raspršile su se kao magla. Ali uprkos neprobojnim preprekama, ona nije htela da odustane. – Ako vi ne možete da mi pomognete, kapetane, ja ću otići u Ostin

da se obratim lično guverneru. On mi mora pomoći.

Voring je otresao pepeo cigarete i osmehnuo se. – Čekajte malo mis Lorens, mislim da ipak možemo nešto da pokušamo. Telegrafisaću Lejsiju da proverim činjenice, a onda ćemo se obratiti guverneru lično. U međuvremenu, vi se odmorite i ručajte; tamo preko imate pristojan restoran sa umerenim cenama. Navratite kasnije do mene.

Lila je ustala i izašla sa probuđenom nadom u srcu. Postupila je kako joj je rečeno, iako su joj zalogaji zastajali u grlu. Minuti su prolazili tromo kao godine i kada je posle dva sata otvorila vrata Voringove kancelarije, zatekla je kapetana zamišljenog u oblacima duvanskog dima. Rendžer ju je samo kratko pogledao i odmah spustio pogled, i pre nego što je progovorio Lila je znala da joj neće reći ništa dobro.

– Žao mi je, mis Lorens – progovorio je Voring ne dižući glavu – ali izgleda da su događaji krenuli drugim tokom. Dobio sam telegram u kome se kaže da je banka jutros preuzela vaš ranč.

Lila je bez reči klonula u stolici. Bio je to kraj njenih nadanja, kraj puta dugog dve godine. Sve što su ona i Morgan učinili otišlo je u vetar, čak je i njegova smrt bila uzaludna. Osećala se kao da joj ogroman teret pritiska ramena i trebalo joj je mnogo snage da ustane sa stolice. Suznih očiju zagledala se kroz prozor i progovorila glasom koji je i njoj samoj izgledao čudan i nepoznat.

– To znači da je sve završeno. Sav moj trud bio je uzaludan. Ipak, hvala vam na trudu, kapetane.

Rekavši to, okrenula se i korakom mesečara pošla ka vratima.

– Čekajte, mis Lorens – rekao je Voring ustajući. – Kuda ste pošli?

– Vraćam se u Amarilo... – jedva je izustila i dodala. – Mada ne znam da li to ima nekog smisla.

IX

Meksikanci su ih čekali na reci. Holidej je računao da su pokrili približno pedeset milja granične linije tamo gde su očekivali da će se begunci pojaviti. Na sreću, to je razvuklo Meksikance tako da ih nisu mogli napasti u gomili.

Prelazak ostatka pustinje posle bekstva iz uvale bio je užas koji ni jedan od njih nije želeo da se ikada ponovi. Mada su nadmudrili gonioce, ovi nisu odustali. Nastavili su forsirano da ih gone, tako da su Holidej, Mak Hju i Mening morali da gone svoje umorne konje do krajnje iscrpljenosti.

Za njima je još uvek bilo sedam Meksikanaca i kada su im prišli na puškomet, oni su počeli da pucaju. Mak Hju i Holidej su se okrenuli u sedlima i poslali na gonioce čitav rafal iz svojih „vinčesterki“. Oborili su četiri konja, a dvojica konjanika više se nisu digli. Treći je ustao teturajući se, sa rukom koja mu je mlitavo visila pored tela. Ostali su se raspršili levo i desno, sipajući iz daljine bujice psovki.

Goniodi više nisu imali hrabrosti da nastave gonjenje. Počeli su da zaostaju, a kada je sunce zašlo za obzorje u besnoj eksploziji plamenih boja koje su obojile ravnicu rumenim sjajem, goniodi su se najzad izgubili u tami pustinjske noći.

Idući na čelu, Holidej ih je vodio ka severu. Grla su mu bila suva i natečena, tela dehidrirana, a čula obamrla od dugog paklenog jahanja. Onda su naišli na neki nizak stenovit prevoj bleđožute boje na jasnoj mesečini i pošli lagano uz padinu. Mening se počeo žaliti na umor i Dok je prosiktao.

– Zaveži! Blizu smo reke!

Mening nije odgovorio ništa i nastavio je da se tetura iza Holideja. Vodeći konje između krupnih lomljenih stena i kržljavog rastinja, išli su ka vrhu nastojeći da se što tiše kreću, jer se u mirnoj noći svaki šum daleko čuo. Malo zatim izbili su na vrh i kada su prešli prevoj, ugledali su pred sobom široku traku vode koja se svetlucala na mesečini. Mening je priгуšeno kriknuo i pustivši svog konja, trapavo potrčao niz padinu pre nego što su Holidej i Mak Hju mogli da ga zadrže. Njegov konj je kratkô njisnuo i pokasao za njim, a i ostali konji su se otrgli i jurnuli ka vodi.

– Grom i pakao! – procedio je Holidej kroz zube. – Svako na rastojanju od dvadeset milja znaće da smo ovde. Kad je već tako, Džoni, hajde da se i mi dobro pokvasimo.

Klizajući se po sitnom šljunku, sjurili su se niz padinu i bacili se u plitku vodu između konja koji su pohlepno gutali. Mening je ležao opružen i lica zagnjurenog u vodu, glasno pio krupnim gutljajima.

Tada se prvo tane zarilo u vodu pored Holideja i udarilo u rečno dno. Dok se trgao i pošao da se dignu, ali je odmah ponovo plegao po plićaku jer mu je drugi kuršum probio šešir. Mak Hju je već bio odskočio nazad, a Mening se davio između gutljaja vode i paničnih povika.

Trojica su bili na drugoj strani reke, a trojica iza njih. Čuo je takođe i približavanje konjanika niz vodu i zaključio da to dolazi još Meksikanaca. Izvadiвши revolver, potrčao je nazad da dograbi vođice svog konja. Mak Hju se vinuo u sedlo i opalio iz svog teškog „kolt“, neki čovek je kriknuo, a drugi je pobegao u zaklon. Holidej je zgrabio Meninga za okovratnik i povukao ga iza sebe na svog konja, a zatim petama poterao umornu životinju preko reke. Na levoj strani video je grupu konjanika koji su se približavali. Ispalio je dva hica prema njima, a onda nanišanio na Meksikanca koji je u ruci držao još zadimljenu pušku. „Kolt“ je planuo i Meksikanac je potonuo u srebrnastu vodu.

Sa desne strane približavala se druga grupa i Holidej je ispraznio revolver na njih proklinjući konja koji se sapleo. Nije znao da li se okliznuo na neki kamen u vodi ili bio pogođen. Ispravio ga je trzajem uzde, a istovremeno je Mening pružio ruku pored njega i dograbio pušku iz futrole. Dok je Holidej punio ispražnjen revolver, „vinčesterka“ je planula i Dok je video da je jedan gonilac pao pogođen. Do tog momenta „kolt“ je bio napunjen i Holidej je opalio na bandidosu koji je naleteo kroz plicak sa zamahnutom mačetom. Kuršum je pogodio napadača u lice i on se skljojao u vodu pored Dokove noge. I drugi Meksikanci su priskočili pucajući i vitlajući mačetama. U tom momentu konj pod njima je pao i Holidej i Mening našli su se u vodi. Mak Hju je zaurloao, ispalio salvu iz revolvera i kroz gomilu tela nagnao konja ka obali. U vodi do pojasa Holidej je vitlao revolverom i udarao pesnicama. Poslednji metak ispalio je u

jednog Meksikanca i odgurnuo ga u stranu tražeći pogledom Meninga. U tom momentu Mak Hju je ponovo naterao konja u gužvu, urlajući, udarajući nogama i pucajući iz revolvera. No, grupa koja je došla nizvodno umešala se u okršaj i Holidej je pomislio da je s njima svršeno. A nalazili su se samo desetak metara od teksaske obale.

Ako ništa drugo, bar će izginuti na teksaskom tlu.

Revolveri su grmeli, ljudi su vikali, proklinjali i psovali na španskom i engleskom. Konačno su revolveri umukli i jauk, stenjanje, njiska konja i pljuštanje vode ispunili su noć. Nastao je kaos bola, nasilja i smrti. Trojica Amerikanaca, uključujući i Meninga, borili su se životinjskom upornošću da, ako se već ne mogu spasti, bar što skuplje prodaju poslednje trenutke života.

A onda je, nejasno, kroz buku okršaja, Holidej začuo prasak revolvera i čovek sa kojim se rvao trgao se od udara kuršuma. Drugi napadač sa zamahnutom puškom u ruci pao je nauznak, kao oboren naletom vetra. Neko je kriknuo i u trenutnoj tišini jasno je odjeknuo prasak pucnjeva. Meksikanci su nešto povikali i potrčali nazad u vodu nastojeći da se dočepaju meksičke obale.

Klečeći na kolenima, čisteći rukama lice i oči od prljave vode i peska, Holidej je jedva uspevao da ne padne. Ugledao je grupu konjanika na obali koji su se približavali pucajući iz revolvera. Krvavog lica Mak Hju je treptao sa nevericom.

– Neka me vrug nosi! – izustio je krajem daha, – Patrola rendžera!

– Samo nebo ih je poslalo! – rekao je

Holidej ne skrivajući radost i legao u plicak u očekivanju da rendžeri stignu do njih.

*

Prvog dana svog dolaska, Lensing je bacio grad Bodi na kolena. Pre svega, sukobio se sa predstavnikom zakona i izrešetao ga. Obračun je bio častan, ali svima je bilo jasno da je Lensing naterao šerifa da se maši revolvera. Šerifov zamenik bio je mlad čovek i s njim je bilo lako. Lensing mu je postavio uslov: mogao je zadržati svoju značku i povremeno igrati ulogu čuvara reda koji u određeno vreme obilazi grad i pazi na red i mir, ali je u krajnjoj liniji morao da prihvata Lensingove naredbe. Izboru nije bilo. Šerifov zamenik je morao ili da prihvati uslove ili da padne mrtav i, prirodno, on je uslove prihvatio. Tako su Lensing i njegovi razbojnici preuzeli grad.

Dogon stoke bio je u toku i Lensingovi ljudi su izabrali nekolicinu kauboja, koje su unakazili kao bogalje. Došlo je i do pucnjave, ali je srećom samo jedan čovek ubijen.

Gradanima Bodija nije se dopadalo to što se događa, ali niko nije imao smelosti da to Lensingu kaže. Nekolicina rančera su se okupili i odlučili da angažuju grupu revolveraša, ali je Lensing to saznao i sa svojim ljudima ujahao u njihov logor i rasterao krda. To je goniče stada zaokupilo nekoliko sledećih dana.

Za to vreme Lensing je nesmetano vladao gradom i u tom momentu bio je na putu ka telegrafskom birou. Mislio je da je krajnje vreme da dobije neke vesti o Sandensu, koji je uskoro trebalo da stig-

ne, mada je Lensing smatrao da Sandens neće biti ništa bolji organizator od njega samog.

U telegrafskom birou, jednoj kolibi na kraju železničke stanice, Lensing je rukama dao znak svom pratiocu Luisu i dvojici drugih da ostanu napolju, a on sam ušao je unutra i uputio se ka stolu telegrafiste. Telegrafista je zaustio da protestuje, ali kada je shvatio da je unutra ušao Lensing, zastao je upola otvorenih usta i spustivši se lagano na stolicu, klimnuo glavom i jezikom liznuo odjednom osušene usne.

– Dobar dan, mister Lensing.

– Ima li neki telegram za mene? – promrmeljao je Lensing.

– Da, gospodine – rekao je telegrafista i počeo da prevrće po papirima na stolu. No, odjednom se srušio sa stolice jer ga je Lensing pesnicom snažno lupio po glavi. Trepćući ošamućeno, ostao je da leži na podu, no zadrhtao je od bola kada ga je vrh čizme pogodio u slabinu. Digao je ruku da se zaštiti, ali ga je Lensing zgrabio za prsa košulje i digavši ga na noge, svom snagom ga prodrmusao.

Zadavši mu još jedan udarac po ustima, Lensing se izdrao. – Tupavi kućkin sine. Rekao sam ti da mi odmah doneseš svaku poruku za mene.

– Nije bilo nikoga da me zameni, mister Lensing! – branio se telegrafista. – Ako bih ostavio mesto pored aparata, izgubio bih službu!

Lensing je opsovao i gurnuo telegrafistu na stolicu i lica ružnog od gneva, pripretio mu prstom. – Daj ovamo!

– Ima ih dva – promucuo je telegrafista i očajnički počeo prevrtati žute obrasce. Našao je jedan telegram i drhtavom ru-

kom pružio ga Lensingu, a zatim počeo da traži drugi.

Lensing je lagano čitao, mičući bezglasno usnama. Poruka je glasila: „Posao uspešno okončan. Sandens na putu za Bodi. Brendon.”

Savio je papir i stavio ga u džep košulje, a onda prodrmusao telegrafistu za rame. – Gde je drugi?

– Ooovde, gospodine – promucio je jadnik i žurno pružio Lensingu drugi obrazac. – Ne znam, možda će to vama biti jasno, ali...

– Zaveži – grmnuo je Lensing i ponovo počeo bezglasno micati usnama. Digao je besno pogled sa papira i zamahao njime ispred telegrafistovog lica. – Je li to sve?

Telegrafista je progutao vazduh i uplašeno zaklimao glavom. Lensing ga je pogledao iskolačenim očima, izustio gadnu psovku, a onda se okrenuo na petama i energičnim korakom izašao iz barake. Telegrafista se s olakšanjem opustio na stolici. Držeći u ruci drugi telegram, Lensing je pred barakom prešao pogledom po svojim ljudima.

– Je li sve u redu, gazda? – zapitao je Luis.

Lensing ga je pogledao neodređeno. – Brendon javlja da je Sandens na putu ovamo.

– Odlično! Sad možemo stvarno preći na posao!

Lensing ga je pogledao mračno. – Zar misliš da do sada nismo ništa radili?

Neobazrivi brbljivac se pokunjio.

Smrknutog lica, Lensing je pružio drugi obrazac telegrama. – Ali u ovom telegramu, koji mi šalje jedan prijatelj, piše da je Sandens ubijen i da je podnet zahtev za isplatu ucene. Zahtev je podnela neka

ženturača koja ga je u Amarilu isekla na froncle skraćenom dvocevkom.

Luis je nabrao čelo. – U Amarilu? Do vraga, kad je to bilo?

Lensing je pogledao telegram. – Pre dve nedelje.

– Sto mu gromova! – izustio je Luis. – A kada je onda poslat taj telegram?

– Juče – rekao je Lensing jedva izgovarajući reči.

Luis i ostala dvojica su se zgledali. – Ne shvatam šta to znači, gazda.

Lensing je stisnuo usne. – To je prosto. Čovek koji sebe naziva Sandens nije Sandens.

– Ko je onda, do đavola?

– To ćemo saznati – odgovorio je Lensing sekući očima. – Pre nego što ga ubijemo! Ali, sem toga, moraćemo da saznamo još ponešto. Ko ga šalje i slično.

Luis je zabrinuto zurio u vođu revolve-raša.

*

Pred Bodijem su se razdvojili i Holidej je u grad ušao sa severa, a Mak Hju sa zapada. Jašući lagano glavnom ulicom, Dok je namrgođenim očima sekao ljude koji su zurili u njega. Mrgodan pogled bio je deo njegove uloge.

U gradskoj štali dao je štalskom momku uputstvo šta da radi sa njegovim konjem, a onda je izašao napolje pritegnuvši rukom pojas sa revolverom. Nije primetio kada je sa štalskog tavana sišao čovek jajolike glave, koji je budno motrio. Luis je odgurnuo rukom štalskog momka i nečujno izašao na zadnja vrata da bi kroz ograden prostor za stoku ušao u jednu sporednu ulicu koja je vodila do ulice gde je

Lensing iznad saluna „Zvezda“ imao svoju sobu.

– Je li stigao? – zapitao je Lensing zavaljen i opružen na stolici, sa cigaretom u jednoj i čašom viskija u drugoj ruci.

Luis je klimnuo glavom. – Došao je. I mogu ti reći da on sigurno nije Sandens. Čini mi se da sam tog čoveka pre nekoliko godina video u Dodžu. Samo onda je bio drukčije obučen, imao je na sebi fino gospodsko odelo i košulju sa kravatom. A sada nosi običnu prerijsku odeću.

Lensing se ispravio na stolici. – Opiši mi ga.

Luis je nabrao obrve kao čovek koji se trudi da postavljeni zadatak što bolje reši. – Visok je, koščat i mišićav, širokih ramena. Lice dosta oštro i nekako strogo. Ima dugu tamnu kosu i sivoplave oči. Seče pogledom kao nožem. Nosi jedan revolver sa desne strane.

– Kako kažeš da je bio obučen kad si ga prvi put video?

– Ne znam baš tačno, ali izgledao je kao bankarski činovnik. Fini sako, kravata, šešir, sjajne čiste cipele. Kako da kažem... kao neki džentlmen iz Nju Orleansa.

Lensing je zamišljeno ćutao skoro ceo minut. – Znaš li ko bi to mogao da bude, Luise.

Ovaj je slegnuo ramenima. – Nemam pojma.

– Po tvom opisu to bi mogao da bude Dok Holidej, pustolov, tip brz na revolveru kao munja. Đavo na dve noge.

Luis je opsovao. – U svakom slučaju, taj tip je ostavio konja u štali i rekao da se zove Sandens.

– Što znači da ćemo imati ozbiljan po-

sao. – Lensing je ustao. – Idi nađi naše ljude. Svršićemo to još večeras.

Luis je klimnuo glavom i žurno izašao, a Lensing je izvadio svoj šestometak i proverio da li je pun.

Nešto niže u ulici, Holidej je šetao dokonim korakom, na izgled nezainteresovan ni za šta posebno. Znao je da će se gradom brzo pronaći glas o prisustvu nekog grubijana koji se zove Sandens. Taj glas će stići i do Lensinga i ovaj će doći da ga potraži. Holidej je zastao da zavije cigaretu, što mu je u nekim trenucima izgledalo kao najteži deo njegove uloge. Naviknut na cigare, nije bio vešt u korišćenju duvankese i cigar papira, a pogotovo mu se nije sviđao miris jeftinog duvana. Dok je pripaljivao, ugledao je da sa drugog kraja grada glavnom ulicom dolazi Mak Hju.

Holidej je pripalio cigaretu i mašući rukom, ugasio palidrvce baš kad je Mak Hju naišao. Dvojica prijatelja su se naizgled slučajno pogledali, ali ni jedan od njih nije pokazao da se poznaju. Holidej je sa trotoara zakoračio na ulicu i uputio se ka salunu, ali je usporio hod kada je ugledao četvoricu ljudi koji su se pojavili na trotoaru.

Svi su nosili nisko pripasane revolvare i držali su se kao ljudi koji smišljaju zlo.

Sva četvorica su prišli do ivice trotoara, a onda zakoračili na ulicu i snažni vođa grupe sa pakosnim sjajem u očima zakoračio je palce ruku za opasač sa revolverom. Onog pored njega, čoveka sa jajolikom glavom, Holidej je odnekuda znao, ali nije mogao da se seti odakle. Druga dvojica, jedan ridokos i drugi tamnokos, kratkih nogu, bili su tipičan šljam sa granice, koji je uvek tražio kavgu, bilo pesnicama bilo

revolverima, ali uglavnom revolverima ukoliko je bilo dosta izgleda da se u toj borbi pobedi. Kao na primer sada, kada su stajali četvorica protiv jednoga.

Holidej je zapazio da su se građani povukli sa glavne ulice, a da je izvestan broj ljudi žurno ušao u trgovine, berbernice i na druga mesta samo da bi se uklonio sa brisanog prostora. Svi su jasno osećali predznake smrti: obračun je bio na pomolu.

Pustolov je usporio hod, ali je zastao tek na sredini ulice kada je vođa četvorke, za koga je pretpostavio da je Lensing, digao ruku i dao mu znak da stane.

– Stani za trenutak, mister. Biće da si ti onaj koga zovu Sandens?

– To sam ja. Ti si Lensing?

– Da. Ja sam taj – pokretom ruke pokazao je prema ostalima. – Luis, Red i Šorti.

Holidej je klimnuo glavom, ali je u očima sakrio sračunatu opreznost. Zapazio je da su se sva četvorica bajagi slučajno rasporedili u strelce i zauzeli najpogodnija mesta da ga uhvate u unakrsnu vatru.

– Izgleda da ćemo izvesno vreme biti ortaci – rekao je Holidej mirno. – Jesi li dobio Brendonov telegram?

Lensing je klimnuo glavom. – Jesam. Sve je prošlo fino dole u zemlji Manana, je li?

– Da. Ali ne dovoljno brzo za moj ukus. Meni se više sviđa severno od granice. Mnogo severnije.

– U isto vreme kad i Brendonov, dobio sam još jedan telegram – dodao je Lensing i Holidej se neprimetno trgao od njegovog tona. – Da, od jednog mog prijatelja. Moglo bi se reći da on radi za rendžere – začutao je i prodorno se za-

gledao u nepomičnog Holideja, bezizraznog lica. – On kaže da je pre dve nedelje neka Lorensova ubila iz dvocevke čoveka koji se zvao Sandens, šta kažeš na to?

Holidej je slegnuo ramenima. – Znam samo da to nisam bio ja. Mora biti da je to bio neki drugi čovek, koji se koristio imenom Sandens.

– Ili si možda ti taj koji koristi Sandensovo ime... Holideje!

Holidej se trgao i ta instinktivna reakcija skoro da ga je koštala života. Još dok je izgovarao Holidejevo ime, Lensing se mašio revolvera, a i drugi su potegli svoje revolvere. Holidej se bacio na stranu i mašio se rukom „kolta“. Lensingov „kolt“ je grmnuo i tane ga je okrznilo po levoj slabini. Znao je da metak nije pogodio „kost“, ali ga je udar taneta upola okrenuo i ostavio revolveraše skoro iza njega. Ugrizao je usnu i savladavši bol, opalio kroz oblak prašine dignut kuršumima na Luisa, koji je prilazio pucajući iz oba revolvera. Luis se trgao i Holidej je ispali i drugi metak na njega, jer je pokušao da ponovo nanišani revolverima. Luis se zgrčeno skljkao na gomilu.

Holidej se instinktivno otkotrljao dok su kuršumi dizali prašinu i komadiće zemlje oko njegovog lica. Kroz maglu prašine ugledao je Lensinga i pritisnuo okidač. Revolver je poskočio u njegovoj ruci i Lensing je pao, ali nije ispustio revolver, već je, grčeci se, pokušao da se pridigne i ponovo nanišani. Holidejev „kolt“ je grmnuo i Lensing je odbačen nauznak ispustio revolver i svom težinom pao u prašinu.

Skoro zaslepljen prašinom, Dok za moment nije video Reda i Šorta, a onda je ovog drugog ugledao na zemlji upola raz-

netog lica. U tome je na njega opalio Red i kuršum ga je skoro opekao po obrazu. Dok se okrenuo i u magnoventu opalio, ali je promašio. Bio je to poslednji hitac i znao je da neće stići da ponovo napuni pre nego što ga Red dokrajči. Shvativši da je Holidej bespomoćan, ovaj je potrčao ka njemu i stisnutih vilica, besno otkrivenih zuba, nanišanio Holideju u glavu.

Odjednom je iza Holideja grmnuo strahovit pucanj i Redovo telo je kao iskidana gomila odeće i mesa odbačeno nazad nekoliko metara, gde je kao bezoblična jeziva masa palo na zemlju. Holidej se okrenuo i ugledao Mak Hju, koji je već stavljao nov metak u cev svog „kolta“ sređivača.

– To je bio poslednji – rekao je Mak Hju. – Jeste li ozbiljno ranjeni?

– Ne, metak je samo zarezao meso – odmahnuo je glavom i pogledao po ulici gde su se ljudi počeli okupljati. – Ali, bilo je vrlo blizu.

Mak Hju je vratio revolver u futrolu. – Treba da potražimo pomoć lekara.

– To je lako. A posle toga imamo pravo na nekoliko čašica. Čovek se retko po drugi put rađa.

*

Tri dana kasnije kroz vrata saluna ušla je mlada crvenokosa devojkica, odevena u prašnjavu jaknu i uske zategnute pantalone koje su isticale svaki deo njenih dugih nogu. Njen ulazak izazvao je potpuni muk ne samo zbog toga što je ulaskom u salun prekršila pravila pristojnog ponašanja već i zbog izuzetnog izgleda. Iako na prvi pogled privlačno, njeno lice odavalo je gorčinu i odlučnost koja je pre dolikovala og-

rubelom planinskom lovcu nego mladoj ženi. No, ona nije obratila pažnju na zaprepasćene i donekle ljutite poglede gostiju i, posle kratkog osvrta po odaji, uputila se ka stolu za kojim su sedeli Mak Hju i Holidej. Došavši do njih, obratila se Holideju koji je sada opet bio onaj stari džentlmen kockar u finom odelu, čistoj košulji i kravatom oko vrata.

– Vi ste onaj čovek koji se izdavao za Sandensa?

– Da – rekao je Dok prikrivajući iznenađenje i posle kratke pauze upitao. – Šta mogu da učinim za vas, mis...

– Lorens... Lila Lorens. Ne znam da li nešto možete da učinite za mene, ali bar morate pokušati, jer ste moj dužnik. Zbog vas sam izgubila svoj ranč.

U nekoliko kratkih rečenica Lila je objasnila šta se poslednjih dana događalo i šta očekuje od Doka Holideja.

*

Dva dana posle toga u banku u Amari-lu ušao je visok crnomanjast čovek odeven u fino odelo koje mu je skladno ležalo na ramenima i prsima. Došavši do pulta, prošao je pored službenika zbunjenog pogledom njegovih čeličnoplavih očiju i uputio se pravo ka sobi na kojoj je pisalo „Direktor“. Ušao je bez kucanja i seo na fotelju pored širokog pisaćeg stola za kojim je sedeo Fejns.

– Gospodine... – započeo je Fejns ljutitim glasom, ali ga je Holidej prekinuo.

– Gospodine Fejnse, ja sam čovek koji sedi pred vama zahvaljujući žrtvi mis Lile Lorens... bliže rečeno, ja sam igrao ulogu izvesnog Sandensa i sačuvao sam glavu zahvaljujući njenom ćutanju. To vas sigurno

no navodi na zaključak da sam njen veliki dužnik.

Fejns ga je gledao sumanutim pogledom i nemo micao usnama pokušavajući da progovori. Najzad je procedio.

– Pa.. pa šta? Šta se to mene tiče?

– Možda se vas ne tiče ali mene se tiče. Ja sam karakteran čovek i vraćam dugove.

– To je dobro za vas ali kakve veze ima...

– Ima veze. Lila Lorens je zbog svog ćutanja izgubila svoj ranč – nastavio je Dok. – To je razlog moje posete.

Bankar je pocrveneo toliko da je izgledalo kao da će mu krv kapnuti sa lica. – Čujte gospodine, ja ne razumem šta hoćete i molim vas da napustite moju kancelariju.

– Onda ću morati da budem jasniji – mirno je nastavio Dok. – Dakle, biću vam zahvalan ako mi predate tapiju njenog ranča i potvrdu da je izmirila svoje dugovanje prema banci. Zauzvrat, ja ću vama dati potvrdu štaba rendžera da joj je preko vaše banke uplaćena nagrada za Sandensa.

Fejns je s mukom prevalio preko usana nekoliko nerazumljivih reči, a onda progovorio. – Šta! Kako to mislite? Ne može to tako! Izbaciću vas napolje! Pozvaću šerifa!

– Nikoga vi nećete izbaciti niti pozvati – rekao je Dok Holidej ledeno i zmijski otrovnim pogledom presekao Fejnsa. Laganim pokretom izvukao je revolver i metalno zapinjanje oroza sledilo je Fejnsa. – Uradićete to što tražim ili ću vam prosvirati lobanju. Odavno žudim da ucmekam takvu pacovsku njušku.

Upola podignut sa fotelje, Fejns je drhtao kao prut od straha. Kao i svi svirepi ljudi i on je bio krajnja kukavica. Ali, nije se predavao. – Ako me ubijete, višićete! – rekao je.

– Posle velelepnog pogreba koji pripada tako uglednom građaninu kao što ste vi, sasvim će vam biti svejedno koliko dugo ću ja još živeti – rekao je Dok cinično. – Piši, gade! – ciknuo je i digao cev revolvera prema Fejnsovom čelu.

Fejns se izbuljenim očima zagledao u crnu cev revolvera i lice mu se orosilo znojem. Bez reči se spustio u fotelju i iz fioke izvadio tapiju, a zatim na belom formularu ispisao i potpisao potvrdu o plaćenom zajmu. Holidej je bez reči uzeo papire i stavio ih u džep. Vrativši revolver u futrolu, ustao je i pošao vratima, ali je kod vrata zastao i preko ramena dobacio. – Novac ćete dobiti za dan-dva. To zavisi od ekspeditivnosti vaših kolega u centrali banke.

Rekavši to, izašao je ostavljajući Fejnsa da blene za njim.

U malom restoranu na drugoj strani ulice predao je Lili Lorens dokumente i nazdravio njenom novom početku. Na njeno pitanje kako je uspeo da ih pribavi, odgovorio je kratko.

– Prijateljskim ubeđivanjem, mis Lorens. Prijateljskim ubeđivanjem.

Lila Lorens ga je pogledala zahvalno. – Sada sam ja vaš dužnik, mister Holideje.

– Znam, mis Lorens, ali sa naplatom tog duga malo ću pričekati – osmehnuo se i dodao. – Nadam se da vam otplata neće biti previše teška.

HOGAR STRAŠNI

by
DICK BROWNE

A • L • B • U • M
A • L • B • U • M
A • L • B • U • M

samolepljivih sličica

ALBUM SAMOLEPLJIVIH SLIČICA

UMRAH RAH

PISA GOŠINI
Crti UDERTI

NA SVIM KIOSCIMA ZA VAŠU DECU

MARKETPRINT

NA SVIM KIOSCIMA ZA VAŠU DECU